

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΓ'

ΤΕΥΧ. Α'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1996

ΑΡΙΘ. 4

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΑΣ ΚΡΙΣΕΩΣ (Λόγος στὰ πλαίσια ἐορτασμοῦ τῶν Δικαστῶν)*

4. Ἡ ἐρμηνευτικὴ προϋπόθεσις τῆς «δικαίας κρίσεως»

Ἡ —στὴν συναισθηματικὴ καὶ βουλευτικὴ σφαῖρα εἰσδύουσα— Ἀξιολογικὴ Ἑρμηνευτικὴ, τὴν ὁποία παρουσιάσαμε πρὸ πάνω, πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ εἶναι τὸ καθ' ὕλην ἢ κατὰ περιεχόμενον συμπλήρωμα καὶ ἐπιστέγασμα τῆς εἰδολογικῆς ἢ μορφολογικῆς καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον κενῆς βιοθεωρητικοῦ περιεχομένου νοησιαρχικῆς

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ὅμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Τακτικοῦ Μέλους τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

Ἑρμηνευτικῆς, ἢ ὁποία προβάλλεται ἀπὸ τὸ φιλοσοφικὸ ρεῦμα τῶν τελευταίων δεκαετιῶν καὶ μὲ κάποιαν ὑπερβολὴν χαρακτηρίζεται ἢ καὶ αὐτοπροβάλλεται ὡς ἡ «ἐρμηνευτικὴ στροφὴ τῆς νεωτέρας Φιλοσοφίας» (die hermeneutische Wende der neueren Philosophie)³³. Τὸ ρεῦμα αὐτό, —τὸ ὁποῖο ἀνάγει τὶς ρίζες του τόσοσιν τὴν ὑπὸ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἀναπτυχθεῖσαν “Her-

meneuticam sacram”, ὅσον καὶ στὴν “Hermeneuticam profanam”, ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἐρμηνεία τῶν ἀρχαίων ἱερῶν καὶ λοιπῶν κειμένων καὶ μνημείων—, εἶχε προωθηθῆ ἀπὸ τὸν Friedrich Daniel Ernst Schleiermacher (1768–1834)³⁴ καὶ τὸν Wilhelm Dilthey (1833–1911)³⁵, οἱ ὁποῖοι ὠρίζαν τὴν Ἑρμηνευτικὴ ὡς τὴν Τέχνη ἢ τὴν Τεχνικὴ τοῦ «Verstehens», δηλ. τοῦ κατανοεῖν τὶς ποικίλες ἐκδηλώσεις τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Μάλιστα ὁ W. Dilthey τόνιζε, ὅτι κάθε ἀνθρώπινο ὄν ἔχει ἐμφύτως τὴν γνωστικὴν τάσιν νὰ χρησιμοποιῆ γιὰ μὲν τὴν φυσικὴν πραγματικότητα τὴν ἐξήγησιν (Erklärung), γιὰ δὲ τὶς ἀντικειμενικοποιήσεις τῆς ἐκφράσεως (Ausdruck) τῶν ἀνθρωπίνων βιωμάτων καὶ ἐνεργειῶν τὴν κατανόησιν (τὸ Verstehen)³⁶. Πολλὲς φιλοσοφικὲς ἀπόψεις, ποὺ —ὅπως οἱ διδασκαλίαι τῶν Otto Friedrich Bollnow (1903–)³⁷, Eduard Spranger (1882–1964)³⁸, Erich Rothaker (1888–1965)³⁹— εἶναι προσανατολισμέναι στὸν W. Dilthey, συντελοῦν στὴν περαιτέρω

Georg Klaus - Manfred Buhr, Philosophisches Wörterbuch, Leipzig 1974, σσ. 517–519. G. Warnke, Hermeneutics, Tradition and Reason, Cambridge 1987. M. Riedel, Hören auf die Sprache. Die akroamatische Dimension der Hermeneutik, Frankfurt/M. 1990.

34. F. D. E. Schleiermacher, Kritische Gesamtausgabe, ἐκδ. ὑπὸ H.-J. Birkner κ.ά., Berlin-New York 1980 ἐξ. M. Frank, Hermeneutik und Kritik, Frankfurt 1977. D. Lange, Friedrich Schleiermacher, Theologe - Philosoph - Pädagoge, Göttingen 1985. Peter Kunzmann, Atlas zur Philosophie (Tafeln und Texte), Deutscher Taschenbuch Verlag (= dtv), München 1994, σ. 149.

35. W. Dilthey, Gesammelte Schriften V, Stuttgart 1964. Otto Friedrich Bollnow, Dilthey, Stuttgart 1967.

36. Peter Kunzmann, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 181.

37. Otto Friedrich Bollnow, ἐνθ' ἄνωτ.

38. Hans Joachim Störig, Kleine Weltgeschichte der Philosophie, Frankfurt am Main 1993, σ. 575.

39. Ἐνθ' ἄνωτ.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 115 τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 τεύχους

33. Gerhard Kwiatkowski, Die Philosophie, Dudenverlag, Mannheim-Wien-Zürich 1985, σ. 180. Περισσότερα γενικῶς περὶ τῆς Φιλοσοφικῆς Ἑρμηνευτικῆς βλ. δειγματοληπτικῶς στὰ ἐξῆς: E. Betti, Die Hermeneutik als allgemeine Methodik der Geisteswissenschaften, Tübingen 1962. P. Ricoeur, De l'interprétation, Paris 1965. J. Wach, Das Verstehen, τόμ. 1–3, Hildesheim 1966. Karl Lehmann, Hermeneutik, ἐν: Sacramentum Mundi, τόμ. 2, Freiburg-Basel-Wien 1968, σσ. 676–684. G. Stachel, Die neue Hermeneutik, 1968. H. Göttner, Logik der Interpretation. Analyse einer... Methode unter kritischer Betrachtung der Hermeneutik, München 1973. Wilhelm Raimund Beyer, Hermeneutik, ἐν:

προώθησι τῆς Ἑρμηνευτικῆς ὡς Τεχνικῆς τῆς ἐρμηνείας ὄχι μόνον κειμένων καὶ μνημείων τῆς Τέχνης, ἀλλὰ καὶ πασῶν τῶν ἐκφάνσεων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ ἐνεργείας.

Σημαντικὴ προώθησις τῆς Ἑρμηνευτικῆς τῶν F.-D.-E. Schleiermacher καὶ W. Dilthey ἐγένετο ἀπὸ τὸν Martin Heidegger (1889-1976), ὁ ὁποῖος, ἀναπτύσσων τὴν Ὀντολογικὴ «Ἑρμηνευτικὴ τῆς ὑπάρξεως» (Hermeneutik des Daseins) δὲν περιορίζεται στὸ νὰ παρουσιάσῃ αὐτὴν ὡς μεθοδολογίαν τοῦ κατανοεῖν, ἀλλὰ καὶ τὴν προβάλλει ὡς —προϋπάρχουσαν πάσης μεθοδολογίας— «ὄντικὴν δυνατότητα» (Seinskönnen), ὡς καθολικὸ πρωτογενὲς ὄντικὸ ὑπαρξιακὸ ἐνέργημα παντὸς ἀνθρωπίνου ὄντος. Τὸ «κατανοεῖν» εἶναι ὁ ὄντικὸς τρόπος τοῦ «ὑπάρχειν» καὶ σιγῶνται στὸν λεγόμενον «ἐρμηνευτικὸ κύκλον» (hermeneutischer Zirkel), ὁ ὁποῖος, κατὰ τὸν Heidegger, εἶναι φανερὸς στὸ γεγονός, ὅτι μὲ τὴν ἐσωτερικὴ ἐμπειρία μας γνωρίζομε σὲ μεγάλο βαθμὸ ἐκ τῶν προτέρων αὐτό, τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ γίνῃ ἀντικείμενον τοῦ ἐρμηνευτικοῦ κατανοεῖν⁴⁰.

Ἡ θεωρία τῆς λεγομένης Φιλοσοφικῆς Ἑρμηνευτικῆς προωθήθηκε σὶς τελευταῖες δεκαετίες ἀπὸ τὸν Hans-Georg Gadamer (1900-), ὁ ὁποῖος, σὲ πολλὰ ἔργα του καὶ ἰδίως στὸ ἔργο του «Ἀλήθεια καὶ Μέθοδος - Θεμελιώδεις κατευθύνσεις (θεμελιώδη χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα) μᾶς φιλοσοφικῆς Ἑρμηνευτικῆς» (Wahrheit und Methode - Grundzüge einer philosophischen Hermeneutik)⁴¹, μὲ σύνδεσι, ἐπέκτασι καὶ συμπλήρωσι τῶν σχετικῶν διδασκαλιῶν τῶν

F.-D.-E. Schleiermacher, W. Dilthey καὶ ἰδίως τοῦ M. Heidegger, ἀναλύει πρὸ πάντων τὴν ἐνεργὸν μέσα στὸ ἱστορικὸ γίνεσθαι σχέσι τῆς ὑπαρξιακῆς προκατανοήσεως (Vorverständnis) καὶ τῆς ἐρμηνευτικῆς κατανοήσεως (Verständnis). Γιὰ τὸν H.-G. Gadamer τὸ ἐρμηνευτικὸ κατανοεῖν κινεῖται μέσα στὸν «ὀρίζοντα» τῆς ὄντικῶς προϋφισταμένης προδιαθέσεως, τῆς δυνάμει ὑπαρχούσης a priori προκατανοήσεως (Vorverständnis) ἢ κρίσεως ἐκ τῶν προτέρων (Vorurteil), ἡ ὁποία ἐκκολλάπεται καὶ ἀναδύεται μέσα στὸ —προϊδεάζον τὸν ἐρμηνευτὴν— ἱστορικὸ, πολιτισμικὸ καὶ πολιτιστικὸ περιβάλλον, γιὰ νὰ ὀλοκληρωθῇ μέσα στὸ «ἐν ἐνεργείᾳ» γεγονός τῆς ἐρμηνείας «ὡς τέχνης τοῦ νὰ κατανοῶμε ἕνα ἄλλον, τὶς σκέψεις του, τὶς ἐνεργειῆς του, τὰ ἔργα του»⁴². Ἡ καθολικὴ ἀλληλοκατανόησις εἶναι δυνατὴ, ἐὰν ἀξιοποιηθῇ τὸ γεγονός, ὅτι ὅλες οἱ ἀνθρώπινες ἀτομικῆς ὑπάρξεις συνδέονται a priori μὲ ὁμοιογενεῖς πνευματικῆς παραστάσεις. Ἔτσι σὲ κάθε ἀναζητήσι καὶ ἐμπειρία τῆς ἀληθείας μέσα στὸ ἐκάστοτε ἐνεργὸ ἱστορικὸ γίνεσθαι εἶναι δεδομένη ἡ κατάφασις τῆς παραδόσεως. Ἐπομένως τὸ κατανοεῖν εἶναι πάντοτε «εἰσόδος (εἰσόρμησις) σὲ ἕνα συμβάν τῆς παραδόσεως» (Einrücken in ein Überlieferungsgeschehen)⁴³. Ἡ ἐρμηνεία, κατὰ τὸν H.-G. Gadamer, κινεῖται ἐκάστοτε καὶ ἐκασταχοῦ στὸν προϋπάρχοντα πνευματικὸν ὀρίζοντα.

Εἶναι φανερόν, ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ H. G. Gadamer ἔξαρσις τῆς σημασίας τῆς παραδόσεως στὸ ἐρμηνευτικὸ ἔργο εἶναι ἐξ ἐπόψεως εἰδολογικῆς ἢ μορφολογικῆς συμβατῆ πρὸς τὴν ἑλληνορθόδοξον ἀντίληψιν περὶ παραδόσεως καὶ ἐρμηνείας. Ἐὰν γιὰ τὸν φιλόσοφον αὐτὸν ἡ ἔννοια τῆς παραδόσεως εἶναι ἀόριστος φιλοσοφικὴ ἔννοια κενῆ συγκεκριμένου πνευματικοῦ περιεχομένου, γιὰ τοὺς Ὁρθοδόξους Ἕλληνες ἡ ἔννοια αὐτὴ ἀναφέρεται στὸ συγκεκριμένον θεολογικὸ καὶ ἐκκλησιοκεντρικὸ κοσμοθεωρητικὸ καὶ βιοθεωρητικὸ περιεχόμενον τῆς ἑλληνορθοδόξου παραδόσεως, τὴν ὁποία καταφάσκουν καὶ τιμοῦν οἱ Ἕλληνες Δικαστές, ὅπως —ἐκτὸς τῶν ἄλλων— ἀποδεικνύουν κατ' ἔτος οἱ ἑορταστικῆς ἐκδηλώσεις πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου. (Συνεχίζεται)

40. Martin Heidegger, Sein und Zeit, Tübingen 1966. C. F. Gethmann, Verstehen und Auslegung. Das Methodenproblem in der Philosophie M. Heideggers, Bonn 1974. M. Murray, Heidegger and Modern Philosophy, New Haven 1978. O. Pöggeler, Heidegger und die hermeneutische Philosophie, Freiburg 1983. F.-W. von Herrmann, Hermeneutische Phänomenologie des Daseins. Eine Erläuterung von «Sein und Zeit», τόμ. 1, Frankfurt am Main 1987.

41. Hans-Georg Gadamer, Wahrheit und Methode. Grundzüge einer philosophischen Hermeneutik, Tübingen 1960. Τοῦ ἰδίου, Philosophische Hermeneutik, Frankfurt am Main 1976. Τοῦ ἰδίου, Die Hermeneutik und die Wissenschaften, Frankfurt am Main 1978. R. E. Palmer, Hermeneutics. Interpretation Theory in Schleiermacher, Dilthey, Heidegger and Gadamer, Evanston 1969. R. Bubner - K. Cramer - R. Wiehl, Hermeneutik und Wissenschaft. H.-G. Gadamer zum 70. Geburtstag, τόμ. 1-2, Tübingen 1970. J. Grondin, Hermeneutische Wahrheit? Zum Wahrheitsbegriff H. G. Gadamer, Königstein 1982. H. Birus, Hermeneutische Positionen. Schleiermacher, Dilthey, Heidegger, Gadamer, Göttingen 1982.

42. Κατὰ τὸν Gadamer ἡ Ἑρμηνευτικὴ ἀφορᾷ εἰς «die Kunst, einen anderen (auch seine Gedanken, Taten, Werke) zu verstehen»: Hans - Joachim Störig, μν. ἔ., σ. 694.

43. Gerhard Kwiatkowski, μν. ἔ., σσ. 180-181.

Ο ΠΡΩΗΝ ΘΗΒΩΝ ΚΑΙ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ (Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ)

Πλήρης ἡμερῶν ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὁ μακαριστὸς ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς ἡμῶν Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Νικόδημος. Κατὰ κόσμον Νικόλαος Γραικός· υἱὸς ὑπερπολυτέκνου οἰκογενείας· ἐνωρὶς ἀπορφανισθεὶς καὶ στερηθεὶς τῆς πατρικῆς προστασίας· ἠναγκάσθη ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ ἀρκεσθῆ εἰς τὰ στοιχειώδη ἐγκύκλια μαθήματα· καὶ ἐγκαταλείψας τὴν φοί-

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

τησιν εἰς τὸ Γυμνάσιον ἐτρέπη εἰς ἐργασίαν βιοποριστικὴν.

Εἰς ἡλικίαν ὄριμον ἐπανήλθεν εἰς τὰς διακοπείσας σπουδὰς του εἰς τὸ Γυμνάσιον. Ἐνῶ δὲ συνέχιζε ταύτας παραλλήλως πρὸς τὴν ἐργασίαν του ὡς ἰδιωτικοῦ ὑπαλλήλου, ἡ κλήσις τοῦ Θεοῦ ὠδήγησε τὰ βήματά του εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας. Καλλιεργημένος καὶ ἡατηρισμένος ἐν Κυρίῳ, παρὰ τοὺς πόδας σεβασμίων πνευματικῶν του πατέρων, προσήχθη ὑπὸ τοῦ τότε ἐξομολογητοῦ του ἀρχιμ. Πολυκάρπου Ἀνδρώνη, Ἱεροκήρυκος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, εἰς τὸν σελτὸν Γέροντα ἡμῶν, ἀείμνηστον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν Χρῦσανθον, τὸν ἀπὸ Τραπεζούντος, ἵνα καταριθμηθῆ εἰς τὸ ἱερατεῖον καὶ εἰς τὴν Ἀδελφότητα τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης.

Ἡ ἐγκρισὶς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐδόθη. Καὶ ἠκολούθησεν ἀλληλοδιαδόχως ἡ μοναστικὴ κουρὰ καὶ ἡ χειροτονία αὐτοῦ εἰς διάκονον καὶ πρεσβύτερον, διὰ τῶν χειρῶν τοῦ τότε βοηθοῦ ἐπισκόπου Βρεσθένης καὶ ἔπειτα Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Γερμανοῦ Χατζηανέστη.

Εὐθὺς δ' ἀμέσως ὁ τότε Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος, ὑπέβαλεν εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον πρότασιν, ὅπως ὁ νεοχειροτόνητος Ἱερομόναχος Νικόδημος τοποθετηθῆ ὡς βοηθὸς ἐφημέριος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῶν Ἀθηνῶν, μὲ τὸ ἀποκλειστικὸν καθῆκον τῆς τελέσεως τῶν καθημερινῶν ἀκολουθιῶν τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ τοῦ

Ὁρθρου καὶ τῶν λειτουργιῶν τοῦ Σαββάτου καὶ τῶν μικρῶν ἐορτῶν. Αἱ καθημεριναὶ αὗται ἱεραὶ ἀκολουθίαι ἐτελοῦντο τότε εἰς τὸ Παρεκκλήσιον τοῦ Ἀγίου Ἐλευθερίου. Ὁ Πρωτοσύγκελλος ὁμοῦς ἐθεώρει ἀπαράδεκτον νὰ μὴ τελῶνται εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν αἱ διατεταγμένα ἱεουργία κατὰ πᾶσαν ἡμέραν. Καὶ εἰσηγήθη τὴν κάλυψιν τοῦ κενοῦ διὰ τοῦ βοηθοῦ Ἐφημερίου. Οἱ δὲ τακτικοὶ Ἐφημέριοι (Π. Στελλάκης καὶ Β. Χούλης) μὲ τὴν ἐπιβλητικὴν τῶν λειτουργικῶν παραστάσιν, περιορίζοντο, ἐξ ἰδίας προαιρέσεως, εἰς τὰς λειτουργίας τῶν Κυριακῶν καὶ μεγάλων Ἑορτῶν, ἐκ περικοπῆς. Οὕτως ἐρρυθμίσθησαν τὰ τελετουργικὰ ζητήματα τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῶν Ἀθηνῶν, ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἔτους 1940 καὶ ἐξῆς.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ βοηθὸς Ἐφημέριος ἐπέδειξε ζῆλον ἔνθεον εἰς τὸ καθῆκον. Ἀπεκάλυψε δὲ καὶ μίαν ἀπίθανον ἐμπειρίαν καὶ ἰκανότητά του εἰς θέματα τεχνικά.

Ἐξέπληξε τοὺς πάντας, ὅταν διώρθωσε καὶ ἔθεσεν εἰς λειτουργίαν τὸ ἀπὸ μακροῦ σιγήσαν Ὁρολόγιον τοῦ κωδωνοστασίου τῆς Μητροπόλεως! Κατόπιν δὲ τούτου τοῦ ἀνετέθησαν καὶ καθῆκοντα «συντηρητοῦ» τοῦ Ἱ. Ναοῦ, εἰς τὰ ὁποῖα κατέπληξε διὰ τῶν γνώσεών του τοὺς κατὰ περίπτωσιν τεχνικοὺς τοὺς ἀναλαμβάνοντας τὴν ἐκτέλεσιν ἀναγκαίων ἔργων εἰς τὸν Ἱ. Ναόν. Αὐτὸς δὲ εὗρε καὶ τὸν τόπον καὶ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς Γραφείου τοῦ Ναοῦ ἐνσωματωμένου εἰς τὸ κτιριακὸν αὐτοῦ συγκρότημα καὶ ἀπήλλαξε τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν τοῦ προχείρου καὶ ἀκαλαισθήτου παραπετάσματος τοῦ διαχωρίζοντος ὄπισθεν τοῦ «παγκαρίου», ἐλάχιστον χώρον διὰ τὴν ὑπαρξίν ὑποτυπώδους τραπεζίου διὰ τὰς ἀνάγκας γραφείου τῶν ἱερέων καὶ τοῦ Ἐκκλησ. Συμβουλίου.

* * *

Ὅταν ἀκόμη ἦτο λαϊκός, εἶχε φιλικὴν ἀναστροφὴν μὲ τινὰς κωφάλαλους νέους. Δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ ἐκμάθῃ τὴν «νευματικὴν» γλῶσσάν των. Καὶ ὄχι ἀπλῶς συνεννοεῖτο μετ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπεκοινῶνει πνευματικῶς μὲ τὴν ἀνε-

σιν καὶ πληρότητα, ὥστε ἐδίδασκε τούτους τὰ θεῖα λόγια. Τοὺς ἠρμήνευε, διὰ νευμάτων, τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ τοὺς μετέδιδεν ἱκανὰ ἐκ τῶν μαθημάτων τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου, εἰς τὸ ὁποῖον ἦτο βοηθὸς τοῦ Κατηχητοῦ(*)).

Ἡδύοκῃσεν ὁ Κύριος νὰ ἀξιοποιηθῆ «ὑπερ-εκπερισσοῦ» ἢ τοιαύτη πνευματικὴ ἐπικοινωνία τοῦ μακαριστοῦ Νικοδήμου μετὰ τῶν κωφάλαλων.

Ἀπὸ τῆς μικρᾶς ἐκείνης φιλικῆς ομάδος (ἦ-τις προοδευτικῶς ἠῤῥξανεν), ἡ προσφορὰ αὐτοῦ ἐστράφη πρὸς τὸ σύνολον τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τοῦ παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν τότε λειτουργοῦντος —εἰς τὸ «Μερόπειον» Ἴδρυμα— Σχολείου Κωφάλαλων. Καὶ δύναμαι ὑπεθύνως νὰ πληροφορήσω ὅτι ἡ Διεύθυνσις τοῦ Σχολείου ἀνωμολόγει τὴν μεγάλην ὠφέλειαν τῶν παιδιῶν ἐκ τῶν Κατηχητικῶν μαθημάτων τοῦ (ἐν τῷ μεταξὺ χειροτονηθέντος) πατρὸς Νικοδήμου.

Ὅταν δὲ τὸ ἔργον τοῦτο ἐπροχώρησεν εἰς ἱκανὸν βαθμὸν, δὲν ἐδίστασα νὰ προτείνω —μὲ τὴν συναίνεσιν τῶν πνευματικῶν του πατέρων— εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, νὰ τὸν χειροθετήσῃ «πνευματικόν», διὰ νὰ ἀναλάβῃ —καὶ ἀνέλαβε— τὴν ἐξομολόγησιν ἐν γένει τῶν κωφάλαλων, ἐκ τῆς ὁποίας πολλοὶ πολλὰ ὠφελήθησαν.

Θὰ ἀναφέρω καὶ τὰς εἰδικὰς δι' αὐτοὺς θεῖας Λειτουργίας, εἰς τὰς ὁποίας πολλάκις συνελειτούργησαμεν, ἐμοῦ μὲν ἐστραμμένον

* Ἀλυσιόμνητος παραμένει εἰς ἐμὲ ἡ πρώτη ἐντύπωσις ἐκ τῆς τοιαύτης μετὰ τῶν Κωφάλαλων ἐπικοινωνιατικῆς ἐπικοινωνίας του. Ἐνα ἀπόγευμα Κυριακῆς τὸν συνήντησα εἰς φιλικὴν μας οἰκίαν, ἐν μέσῳ τριῶν νέων, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ δύο ἦσαν κωφάλαλοι. Ὁ τρίτος μοῦ συνέστησε τοὺς παρόντας. Ἐκεῖνοι μὲ ἐγνώριζον ἐκ τῆς διακονίας μου τότε εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναόν. Καὶ ἔκαναν δύο νευματικὰ κινήσεις, διὰ τῶν ὁποίων εἶπον πρὸς ἀλλήλους —ὅπως μοῦ ἐξήγησεν ὁ τρίτος— ὅτι εἶμαι ὁ Ἀρχιδιάκονος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. (Ἡ μία κίνησις διέγραψεν ἐπὶ τοῦ στήθους των τὸ σχῆμα τοῦ ὄραριου μου ὡς Διακόνου· καὶ ἡ δευτέρα διέγραψε τὸ σχῆμα τῆς «πατερίτσας» τοῦ Ἀρχιεπισκόπου).

Ἡθέλησα νὰ διαπιστώσω τὸν βαθμὸν τῆς διὰ νευμάτων ἀντιλήψεως καὶ ἐπικοινωνίας των. Καὶ προέβην εἰς τρεῖς δοκιμὰς: α) Ἐπρότεινα νὰ συνεχίσῃ ὁ τότε Νικόλαος (καὶ ἔπειτα Νικόδημος) τὴν πρὸς αὐτοὺς διήγησιν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Κυριακῆς. Ὁ τρόπος τῆς παρακολουθήσεως ἔδειχνε τὴν πλήρη κατανόησιν ἐκ μέρους των. β) Ἐζήτησα νὰ μοῦ ἀπευθύνουν ἀπορίας των ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ τὰς μετέφερε σαφῶς ἀπὸ τῆς νευματικῆς εἰς τὴν ὁμιλουμένην γλῶσσαν ὁ αὐτοσχέδιος διερμηνεὺς των. Καὶ γ) ἀπάντησα εἰς τὰς ἀπορίας των καὶ ἀπρήθυνα καὶ συμβουλὰς πρὸς αὐτοὺς τὰς ὁποίας «μετέφρασαν» ἀκριβέστατα ὁ Νικόλαος, πρὸς μεγάλην χαρὰν των.

πρὸς Ἀνατολὰς καὶ ἐκφωνοῦντος τὰς δεήσεις, ἐκείνου δὲν ἐστραμμένον πρὸς Δυσμὰς καὶ ἐκφέροντος παραλλήλως ταύτας διὰ τῆς νευματικῆς «γλώσσης», μὲ ἀριστοτεχνικὴν χρῆσιν τῶν «σημάτων» ἐκ τῶν κινήσεων καὶ σχηματισμῶν τῶν χειρῶν του. Καὶ τὸ ἐκκληρικώτερον. Συνειργάσθημεν καὶ εἰς τὸ κήρυγμα. Ἐγὼ τὸ ἔγραφα. Ἐκεῖνος τὸ ἐμελέτα καὶ τὸ μετέδιδε μὲ τὸν μνημονευθέντα τρόπον. Ἀπετολήσαμεν καὶ κάτι ἄλλο, ἀπίθανον. Εἰς μίαν Θ. Λειτουργίαν μας, εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας τοῦ «Μερόπειου», τὸ ἐκκλησίασμα εἶδεν μετ' ἐκπλήξεως ἕνα κωφάλαλον νέον —τὸν πρῶτον μαθητὴν τοῦ π. Νικοδήμου (κοιμηθέντα ἤδη) Ἰωάννην Ἄντζακαν, νὰ περιβάλλεται τὸ ράσον, νὰ λαμβάνῃ «καιρὸν» παρὰ τοῦ ἱερέως, νὰ ἀναβαίῃ εἰς τὸν ἄμβωνα, καὶ νὰ κηρύττῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ διὰ νευμάτων!, ἐνῶ ἡ ἀπόλυτος σιγὴ καὶ προσήλωσις τοῦ συνόλου τῶν κωφάλαλων εἰς αὐτὸν «ἐμαρτύρει» τοῦ λόγου τὴν κατανόησιν.

Καὶ ἕνα τελευταῖον, ἐν σχέσει πρὸς τοὺς κωφάλαλους. Τὰ παιδιὰ ἐμεγάλωσαν. Ἐγιναν ὄριμοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Καὶ μαζί μὲ τὴν ἐπαγγελματικὴν των ἀποκατάστασιν ἀνεμένετο καὶ ἡ οἰκογενειακὴ των τακτοποίησις. Ὁ γάμος των.

Ὁ π. Νικόδημος, ὡς διδάσκαλος καὶ πνευματικὸς των, ἠρεύνησε τὸ ζήτημα ἀπὸ πάσης πλευρᾶς. Οἱ κοινωνικοὶ καὶ ἐπιστημονικοὶ του σύμβουλοι συνιστοῦσαν τὴν σύναψιν συνοικεσίων μετὰ ἀλλήλων καὶ κωφάλαλων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Καὶ δὲν προέκριναν τοὺς γάμους κωφάλαλων ἀνδρῶν μετὰ μὴ κωφάλαλων γυναικῶν, ἢ γυναικῶν κωφάλαλων μετ' ἀνδρῶν μὴ κωφάλαλων. Ἡ ἔρευνα τῶν εἰδημόνων εἶχε διαπιστώσει ὅτι ἡ ἐντόπισις τοῦ στίγματος τῆς κληρονομικότητος εἰς συζεύξεις δύο κωφάλαλων (ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς) εἶναι περισσότερον ἐνδεδειγμένη ἀπὸ τὴν σύζευξιν αὐτῶν μετὰ μὴ κωφάλαλου συντρόφου. Ὅχι μόνον διότι ἡ κληρονομικότης τῆς ἀναπηρίας των θὰ ἐπεβάρυνεν ἕνα ζεύγος καὶ ὄχι δύο (χωρὶς δὲ ἡ ἔνωσις τῶν δύο κωφάλαλων νὰ συνεπάγεται αὐξήσιν τοῦ συντελεστοῦ τῆς κληρονομικότητος), ἐνῶ ἡ διασπορὰ ταύτης εἰς δύο ζεύγη, μὲ βεβαρημένον τὸ ἐν μέλος τῆς συζυγίας, θὰ ἐπιφέρει εὐρύτεραν διασπορὰν τῆς παθήσεως εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον, χωρὶς μάλιστα νὰ προστατεύῃ τὸ μονομερῶς βεβαρημένον ζεύγος. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ σύζευξις δύο κωφάλαλων μετ' ἀλλήλων δὲν δημιουργεῖ εἰς τὸν ἕτερον (τὸν κωφάλαλον), αἰ-

σθημα μειονεκτικότητας, οὔτε αἶσθημα ὑπεροχῆς εἰς τὸν εὐλαον. Οὕτως οἱ ὁμοιοπαθεῖς σύζυγοι συνεννοοῦνται καλλίτερον καὶ θὰ ἔχουν ἀμοιβαίαν κατανόησιν καὶ συμπάθειαν πρὸς ἀλλήλους. Καὶ «ἀλλήλων τὰ βάρη βασιτάζοντες» ἐναρμονίζουσι τὰς σχέσεις καὶ τὸν ἀγῶνά των.

* * *

Ἐπιβράβευσιν τῆς προσφορᾶς τοῦ ἀειμνήστου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν —ἐκκλησιαστικῆς καὶ κοινωνικῆς— ἀποτελεῖ ἡ ἐκλογή αὐτοῦ ὡς Μητροπολίτου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Ἱερωνύμου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἀριστίνδην Ἱ. Συνόδου, κατὰ τὸ ἔτος 1967.

Κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἱερατείας του ὁ ἀείμνηστος ἐσυνέχισε τὰς σπουδὰς του καὶ ἔλαβε τὸ πτυχίον τῆς θεολογίας. Δὲν ἀπέβλεπεν εἰς τὴν Ἀρχιερωσύνην. Καὶ εἰς τὰς δραστηριοτήτας του δὲν περιέλαβε τὸ ἔργον τοῦ κηρύγματος. Διεκρίθη ὁμως ὡς «πνευματικὸς» (ἐξομολόγος) εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῶν Ἀθηνῶν. Αἱ ἐπιδόσεις του εἰς τὰ προμνημονευθέντα ἔργα ἐπεσημάνθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἐκρίθη «εὐθετος», ἵνα ποιμάνῃ τὸ λογικὸν ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ ἐν Βοιωτίᾳ, διὰ τὸν ἕνθεον ζῆλόν του, τὸ ἀνεπίληπτον ἠθὸς του καὶ τὸ ὀργανωτικὸν του χάρισμα. Τὰ προσόντα ταῦτα ἐκάλυπτον, ἐάν που ὑπῆρχε ὑστέρημα καὶ κενόν. Καὶ προεκρίθη ἀνεπιφυλάκτως διὰ τὴν θέσιν τοῦ Μητροπολίτου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας.

«Ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα ἐπ' ἄροτρον» εἰργάσθη θεοφιλῶς καὶ συστηματικῶς εἰς τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ Ἐπαρχίαν. Ἐκαλλιέργησε «τὴν ἀμπελον ταύτην, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ τοῦ ὑψίστου» μετὰ ζήλου πολλοῦ καὶ ὑπευθυνότητος, «συμμαρτυροῦσης αὐτῷ τῆς συνειδήσεως». Ἀνέδειξε δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀξιότους λειτουργοὺς τοῦ ἁγίου Θυσιαστηρίου καὶ τοῦ ἁμβωνος. Καὶ ἐπέλεξε συνεργάτας ἔχοντας καλὴν μαρτυρίαν καὶ τὰς δεούσας ἰκανότητας.

Ἐλαβε μέριμναν καὶ διὰ τὴν διαδοχὴν του. Ἐγκαίρως διέγινωσεν τὴν ἀνάγκην Κυρηναίου, ἵνα ἄρῃ τὸν Σταυρὸν αὐτοῦ. Καί, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος, ἠὺδοκίμησεν ἡ ἐν φόβῳ Θεοῦ μεθοδευθεῖσα παράδοσις τῆς ποιμαντορικῆς σκυτάλης εἰς τὸ πνευματικὸν του τέκνον — Ἀρχιμανδρίτην καὶ Πρωτοσύγκελλόν του — Ἱερώνυμον Λιάπην, ὅστις «ψήφοις κανονικαῖς» τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τὸν διεδέχθη εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἱ.

Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, συνεχίζων καὶ ἐπεκτείνων τὸ ἔργον ἐκείνου.

Ἦδη ὁ Κύριος τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὸ ὑπερουράνιον θυσιαστήριον. Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ πεντηφόρου λαοῦ τῆς Ἐπαρχίας του, καὶ ἐκδηλώσεων ἀγάπης καὶ τιμῆς καὶ σεβασμοῦ Κλήρου καὶ Λαοῦ προεπέμφθη εἰς τὴν χώραν τῆς αἰωνιότητος. Καὶ «προσελήλυθεν Σιών ὄρει καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλήμ ἐπουρανίῳ καὶ μυριάσιν ἀγγέλων, πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων καὶ διαθήκης νέας μεσίτη Ἰησοῦ». Ἀμήν.

ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

- * **ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΤΡΙΩΔΙΟΥ**, τόμοι Α' καὶ Β', τοῦ Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου. Πρόκειται γὰρ μιὰ σειρά γραπτῶν ἐποικοδομητικῶν κηρυγμάτων πού ἐμβαθύνουν στὰ μεγάλα καὶ ὑψηλά νοήματα τῆς κατανυκτικότερης περιόδου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μας ἔτους. Πολύτιμο βοήθημα γὰρ τοὺς ἱεροκλήρυκες καὶ κάθε χριστιανό.
- * Ἀρχιμ. Συμεῶν Π. Κούτσα, **ΑΔΑΜΙΑΙΟΣ ΘΡΗΝΟΣ** (σχόλια στὸν Μεγάλον Κανόνα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης). Ἐνα ὑπέροχο βιβλίο πού βοηθᾷ τὸν ἀναγνώστη σὲ μιὰ βαθύτερη, προσωπικὴ βίωση τοῦ συγκλονιστικοῦ ὕμνου τῆς Μετανοίας (Β' ἔκδοσις).
- * **Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΣ** (κείμενο καὶ ἐρμηνεία), τοῦ Ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Θεοδωροπούλου (†), σὲ εὐχρηστο σχῆμα γὰρ τὴν εὐκολότερη συμμετοχὴ τῶν πιστῶν στὶς ἀκολουθίες τῆς Μ. Ἑβδομάδος.
- * **ΦΥΣΙΣΜΟΣ ΑΛΓΗΔΩΝ**, τοῦ Μητροπ. Γουμνίσσης Δημητρίου. Ἀξιόλογα κείμενα πνευματικῆς οἰκοδομῆς ἀφιερωμένα στὰ σωτήρια καὶ ζωοποιὰ πάθη τοῦ Κυρίου.
- * **ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑ (50 ὕμνοι)**. Κείμενο — Μετάφραση — Σχόλια οἰκοδομῆς τοῦ Μητροπ. Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀνθίμου (Β' ἔκδοσις).
- * **ΠΑΣΧΑ ΚΥΡΙΟΥ ΠΑΣΧΑ**, Ἀνδρέα Θεοδώρου — ὁμοτ. καθηγ. Παν/μίου Ἀθηνῶν. Πρόκειται γὰρ ὡραιότατα θεολογικὰ ἐρμηνευτικὰ σχόλια στὸν Κανόνα τῆς Ἀναστάσεως (Β' ἔκδοσις).

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας γιορτάζουμε ἄλλη μιὰ χρονιά τὸ θρίαμβο τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς μας πίστεως. Ἡ σημερινὴ γιορτὴ ἔχει ἱστορία 1153 χρόνων, ἀπὸ τότε ποὺ καθιερώθηκε, τὸ 843 μ.Χ.

Λοιπὸν —θὰ μοῦ πείτε— γιορτάζουμε τὸ παρελθόν. Καὶ τί μᾶς ἐνδιαφέρει τὸ παρελθόν; Μήπως θὰ μᾶς λύσει τὸ οἰκονομικὸ πρόβλημα; Μήπως θὰ ρυθμίσει τὶς ἐθνικὲς ἐκκρεμότητες; Μήπως θὰ φέρει τὴν

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γουμένισσης
κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

εὐτυχία στὰ σπίτια μας; Μήπως θὰ σταματήσει τὶς ἀρρώστειες μας;

Ὁχι, Χριστιανοί μου. Ἡ Ὁρθοδοξία δὲν εἶναι φάρμακο γιὰ τὰ καθημερινὰ προβλήματα, ἀλλὰ φάρμακο λυτρώσεως καὶ σωτηρίας¹. Τὰ προβλήματα θὰ τὰ λύσουμε ἐμεῖς. Ἀλλὰ ἡ Ὁρθοδοξία θὰ μᾶς πεί τὸ τί εἴμαστε, ποιοὶ εἴμαστε, ποῖο εἶναι τὸ γένος μας, ποιά εἶναι ἡ ταυτότητά μας, ποῖο εἶναι τὸ χρέος μας. Ὅπως τὸ νὰ εἴμαστε Ἕλληνες δὲ μᾶς λύνει τὰ προβλήματα, ἀλλὰ δίνει νόημα στὴν ἐθνικὴ καὶ κοινωνικὴ ζωὴ μας²· ἔτσι καὶ τὸ νὰ εἴμαστε Χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι δίνει νόημα στὴν παρούσα καὶ στὴ μέλλουσα πνευματικὴ ζωὴ μας. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ πνευματικὴ καταγωγὴ μας, εἶναι ἡ ταυτότητά μας ἡ χριστιανικὴ.

Ἄραγε, ἰσχύει αὐτὸ γιὰ τὸν καθένα ἀπὸ μᾶς; Οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες νιώθουμε τὴν ὀρθόδοξη χριστιανικὴ μας ταυτότητα;

Δύο ἐπίσημες δημοσκοπήσεις ποὺ ἔγιναν πρόσφατα μᾶς λένε ἐκπληκτικὰ πράγματα³.

- ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἡ πλέον θρησκευόμενη χώρα τῆς Εὐρώπης⁴

- μέσα στὰ τελευταῖα 10 χρόνια, τὸ θρησκευτικὸ αἶσθημα στὴν Ἑλλάδα γνώρισε αὔξησιν 19%, ἐνῶ στίς ἄλλες Εὐρωπαϊκὲς χώρες μειώνεται⁵.

- τὰ 3/4 τῶν Ἑλλήνων δήλωσαν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πολὺ σημαντικὸς γι' αὐτούς.

Εἶναι σημαντικὸ τὸ μήνυμα αὐτῶν τῶν δημοσκοπήσεων. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ, παρὰ μόνον σὰν ἀρχὴ συλλογικῆς καὶ καθολικῆς ἐπιστροφῆς στὸ Θεὸ καὶ στὴν Ἐκκλησία.

1. Προβλ. Ἁγίου Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, Πρὸς Ἰωάννην κουβικουλάριον, Ἐπιστολὴ IB' (PG 91,465D : «Φυλάξωμεν δὲ μᾶλλον τὸ μέγα καὶ πρῶτον τῆς σωτηρίας ἡμῶν φάρμακον» τὴν καλὴν λέγων τῆς πίστεως κληρονομίαν» ὁμολογοῦντες ψυχὴν τε καὶ σῶματι μετὰ παρηγορίας, ὡς οἱ πατέρες ἡμᾶς ἐδίδαξαν».

2. Γρ. Καλοκαιρινοῦ, «Ἀπὸ τὰ ὀρθόδοξα νάματα ποτίζειται ἡ πίστις τοῦ Ἑλληνα», «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» /27.8.95, σ. 8.

Σὲ ἓνα ἔθνος ποὺ μεγαλοῦργησε, χάρις στὴν Ὁρθοδοξία⁶ σὲ μιὰ χώρα ποὺ ἀναστήθηκε μετὰ ἀπὸ αἰῶνες σκλαβιάς, χάρις στὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ⁷ σὲ ἓνα λαὸ ποὺ ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ του σάρκα ἀναδείχθηκαν Μεγάλοι Πατέρες καὶ Μάρτυρες καὶ Ὅσοι⁸ θὰ ἔπρεπε σήμερα ἡ Ὁρθοδοξία νὰ εἶναι καθολικὸς τρόπος ζωῆς, γενικὸ κριτήριον ἀξιολογῆσης, μοναδικὸς νόμος κοινωνικῆς ἀρετῆς.

Ἀλλὰ δυστυχῶς αὐτὸ δὲ συμβαίνει. Ὅποιοι τολμήσει νὰ τὸ ὑποδείξει αὐτό, θὰ τὸν καταδικάσουν μερικοὶ ὡς μισαλλόδοξο, ὡς σκοταδιστὴ, ὡς παλιομοδίτη.

Ἐμεῖς, ὁμως, τολμοῦμε νὰ τὸ ποῦμε: ἡ μεγαλύτερη ἐθνικὴ μειοδοσία εἶναι ὅτι σεβόμαστε μὲν τὴν Ὁρθοδοξία, ἀλλὰ τὴν βάζουμε σὲ δεύτερη, σὲ τρίτη, σὲ τέταρτη ἢ καὶ σὲ τελευταία ἀξιολογικὴ μοῖρα.

Καὶ αὐτὸ συμβαίνει, διότι δὲν βρέθηκε γιὰ μᾶς ἓνας Φίλιππος, νὰ μᾶς ὀδηγήσει στὸ Σωτῆρα Χριστό, ὅπως ὁ ἀπόστολος Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ⁹. Θρησκευοῦμε σήμερα, ἀλλὰ δὲν ἔχουμε νιώσει ἀκόμη, πόσο ζωντανὸς εἶναι ὁ Θεὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ πίστις μας. Δὲν ἔχουμε νιώσει ἀκόμη, ὅτι ἡ ἱστορία μας καὶ ἡ ἱστορία ὅλου τοῦ κόσμου εἶναι στὰ χεῖρα τοῦ ζωντανοῦ Θεοῦ, τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Πιστεύουμε, ἀλλὰ ἡ πίστις μας εἶναι λιγοστή, ἀνεπαρκής. Ἀλλιῶς, ἡ πίστις μας θὰ θαυματουργοῦσε. Διότι εἶπε ὁ Κύριός μας: «Ὅποιοι πιστεύει σὲ μένα, τὰ ἔργα ποὺ κάνω ἐγώ, θὰ τὰ ἐπιτελεῖ κι αὐτός, κι ἀκόμη ἀνώτερα, διότι ἐγὼ πηγαίνω στὸν Πατέρα μου, καὶ ὅ,τι θὰ παρακαλέσετε χρησιμοποιώντας τὸ ὄνομά μου, ἐγὼ θὰ τὸ ἐκπληρώσω, γιὰ νὰ φανερωθεῖ ἡ δόξα τοῦ Πατέρα μέσω τοῦ Υἱοῦ¹⁰». Ὅπως λέει ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, ἓνας ἀπὸ τοὺς ὑπερμάχους τῆς σημερινῆς ἐορτῆς τῆς Ὁρθοδοξίας, «ἡ πίστις εἶναι μία, ἀλλὰ αὐξάνει καὶ μικραίνει, ἀνάλογα μὲ τὸν τρόπο ποὺ τὴν νιώθουμε»¹¹.

Ἀλλὰ τί εἶναι ἡ πίστις, ἡ πίστις μας; Ὅπως λέει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμάς, ἀπὸ τῆς μιᾶς εἶναι ἐμπιστοσύνη στὸ Θεὸ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ὀρθὴ πίστις περὶ τοῦ Θεοῦ. Ὡς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ ἀφενὸς πι-

3. Βλ. Εὐαγγελικὸ Ἀνάγνωσμα Κυριακῆς Α' Νηστειῶν - Ὁρθοδοξίας (Ἰω. 1,44-52).

4. Ἰω. 14,12-13.

5. «Μὴ γὰρ οἰώμεθα ἀπλῶς εἶναι τὴν πίστιν» μία μὲν γὰρ ἐστὶ, μεγαλύνεται δὲ καὶ σμικρύνεται ὁμως, διὰ τῆς κατανοήσεως ἢ ἀκατανοήσεως, φησὶ γὰρ «Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;» καὶ ἀλλαχού «Μεγάλῃ σου ἡ πίστις, γεννηθῆται σοι ὡς ἐπίστευσας» καὶ πάλιν «Οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον» ἰδοὺ καὶ μεγαλύνεται καὶ σμικρύνεται» (Ἁγίου Θεοδώρου Στουδίτου, Κατήχησις ΚΘ' (29), ἐν «Μικρὰ Κατήχησις», τόμος Β', ἔκδ. Ὁρθόδοξου Κυψέλης, Θεσσαλονίκης 1984, σ. 85).

στεύουμε τὸν Θεὸ (τὸν ἐμπιστευόμαστε ὅτι εἶναι ἀληθινὸς οἱ ὑποσχέσεις τῆς σωτηρίας ποὺ μᾶς ἔδωσε), πιστεύουμε στὸν Θεὸ (δηλαδή ἔχουμε σωστὸ καὶ ὀρθόδοξο φρόνημα περὶ τοῦ Θεοῦ)⁶.

Καὶ πῶς λειτουργεῖ ἡ πίστη; «Ἡ πίστη εἶναι ἡ συνδυαζομένη δύναμη ποὺ ὀδηγεῖ στὴν ἄμεση τέλεια ἔνωση τοῦ πιστευόντος μετὰ τὸν Θεό»⁷. «Σκοπὸς καὶ τέρμα τῆς πίστεως εἶναι νὰ ἀποκαλυφθεῖ ἀληθινὰ σὲ μᾶς ὁ Θεός, ποὺ Τὸν πιστέψαμε. Καὶ ἀληθινὴ ἀποκάλυψη τοῦ πιστευθέντος Θεοῦ εἶναι ἡ συνύπαρξή του μέσα μας, ἀνάλογα μετὰ τὴν πίστη μας»⁸. Διότι «ὁποῖος ἔχει ἀνόθευτη τὴν πίστη του στὸ Χριστό, αὐτὸς ἔχει συγκεντρωμένα μέσα του ὅλα τὰ χαρίσματα»⁹. Καὶ «μετὰ τὴν πίστη ἔρχεται στὸν ἄνθρωπο ἡ ἐσωτερικὴ γαλήνη, κάθε ἀγαθὴ δωρεὰ καὶ κάθε θεϊκὸ χάρισμα»¹⁰.

Ἡ πίστη, λοιπόν, εἶναι σχέση ζωῆς μετὰ τὸν Θεό. Γιὰ μᾶς, «Ὁρθοδοξία» δὲν εἶναι μόνο ἡ «ὀρθὴ δόξα-ὀρθὴ θεωρητικὴ γνώση τοῦ Θεοῦ», ἀλλὰ καὶ ἡ «ὀρθὴ δοξολογία - ὀρθὴ λατρεία καὶ σχέση μετὰ τὸν Θεό»¹¹.

6. «Πιστεύομεν εἰς τὸν Θεόν, καὶ πιστεύομεν τῷ Θεῷ ἕτερον ἔστιν ἐκάτερον τούτων. Πιστεύειν μὲν γὰρ ἔστι τῷ Θεῷ τὸ τὰς παρ' αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς ἐπαγγελίας βεβαίας καὶ ἀληθεῖς ἠγεῖσθαι, πιστεύειν δὲ εἰς τὸν Θεὸν τὸ περὶ αὐτοῦ φρονεῖν ὀρθῶς. Δεῖ δὲ καὶ ἀμφοτέρω ἡμᾶς ἔχειν καὶ κατ' ἀμφοτέρω ἡμᾶς ἀληθεύειν καὶ οὕτως ἔχειν, ὥστε καὶ πιστεῦσθαι παρὰ τῶν ἀσφαλῶς ὀρώντων καὶ πιστοὺς ἐνώπιον εἶναι τοῦ πρὸς ὃν ἡ πίστις Θεοῦ, καὶ ὡς πιστοὺς οὕτω παρ' αὐτοῦ δικαιοῦσθαι...» (Ὁμλία Η' «Περὶ πίστεως, ἐν ἧ καὶ τῆς κατ' εὐσέβειαν ὁμολογίας ἐκθεσις», § 1, ἐν Γρηγορίου Παλαμά Ἔργα/9, Ε.Π.Ε./τ. 72, Θεσσαλονίκη 1985).

7. Ἁγίου Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, πρὸς Θαλάσσιον 33 (PG 90,373C).

8. Ὁπ. π., 59 (PG 90,608C): «Σωτηρία δὲ τῶν ψυχῶν κυρίως ἔστι τὸ τέλος τῆς πίστεως. Τέλος δὲ πίστεως ἔστιν, ἡ τοῦ πιστευθέντος ἀληθῆς ἀποκάλυψις. Ἀληθῆς δὲ τοῦ πιστευθέντος ἔστιν ἀποκάλυψις, ἡ κατὰ ἀναλογίαν τῆς ἐν ἐκαστῷ πίστεως ἄρρητος τοῦ πεπιστευμένου περιχώρησις...».

9. Ἁγίου Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, Περὶ ἀγάπης Δ' 69 (PG 90, 1064D): «Ὁ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν ἀνόθευτον ἔχων, πάντα τὰ θεῖα χαρίσματα συλλήβδην ἔχει ἐν ἑαυτῷ».

10. Βαρσανουφίου τοῦ Μεγάλου, Ἀπόκρισις 29, ἐν «Βίβλος Βαρσανουφίου καὶ Ἰωάννου», Βόλος 1960, σ. 46): «Ἡ ἀνάπαυσις καὶ πᾶν δόμα ἀγαθὸν καὶ πᾶν χάρισμα θεϊκόν, διὰ πίστεως ἔρχεται τῷ ἀνθρώπῳ».

11. Πρβλ. Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, Μήνυμα ἐπὶ τῇ Κυριακῇ τῆς Ὁρθοδοξίας (7.3.1993), ζητηθὲν ὑπὸ τοῦ Ραδιοσταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος: «...εἰς τὴν Πόλιν ταύτην καὶ περὶ τὸν πατριαρχικὸν αὐτῆς Θρόνον διεδραματίσθησαν πρωτοφανῆ γεγονότα, μετ' ἀνηκούστου, διὰ Χριστιανικὸν κράτος, σκληρότητος, καὶ ἐδόθησαν πολυτετεῖς, διαρκεῖς μάχαι ἐπὶ 130 σχεδὸν ἔτη, ὅχι ἀπλῶς διὰ τὴν νόμιμον ἀποκατάστασιν καὶ προοκνήσιν τῶν ἱερῶν εἰκόνων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀκεραιότητα τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, ὡς ὀρθῆς δόξης καὶ ὀρθῆς λατρείας καὶ ὀρθοῦ, γνη-

Γι' αὐτὸ σήμερα, πανηγυρίζουμε τὴν Ὁρθοδοξία, τὴν ὀρθὴ καὶ ἀνόθευτη πίστη μας στὸν ἀληθινὸ καὶ ζωντανὸ Θεὸ μετὰ ἓνα τρόπο ἐμπειρικὸ. ἤρθαμε πρῶτῳ καὶ λειτουργηθήκαμε στὶς ἐκκλησιᾶς μας. Ὑμνήσαμε τὸν Θεὸ μας. Τὸν λατρεύσαμε ὅλοι μαζί μετὰ ἓνα στόμα καὶ μιὰ καρδιά, ὅπως μᾶς διδάσκει ἡ Ἐκκλησία μας. Καὶ τώρα λιτανεύουμε τὶς ἅγιες εἰκόνες, ὅλοι ἡμεῖς, ποὺ εἴμαστε οἱ ἐμψυχες εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ. Δὲν λατρεύουμε τὶς εἰκόνες, ἀλλὰ τιμοῦμε τὰ ἱερὰ πρόσωπα ποὺ εἰκονίζονται. Ἡ ματιὰ καὶ ὁ νοῦς μας ἀγιάζονται, βλέποντας καὶ σκεπτόμενοι τὸν ἀληθινὸ Θεὸ ποὺ ἔγινε ἀληθινὸς ἄνθρωπος καὶ μᾶς ἔσωσε· βλέπουμε καὶ σκεπτόμαστε τὴ Μητέρα τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἐστάθη κοντὰ στὸ γένος μας, ὥστε νὰ εἶναι ἡ Ὑπέροχος Στρατηγὸς μας· βλέπουμε καὶ σκεπτόμαστε τοὺς Ἁγίους, ποὺ ἔγιναν ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ καὶ μᾶς δείχνουν τὸν δρόμο τῆς πίστεως.

Ἡ ὀρθόδοξη χριστιανικὴ πίστη εἶναι ἓνας δρόμος¹², μιὰ ἀδιάκοπη πορεία, μιὰ συνεχῆς λιτανεία. Καλοῦμεθα νὰ λιτανεύουμε ἀναστηλωμένη τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι καθένας μας, μέσα σὲ ἓνα κόσμο ποὺ παλεύει νὰ βεβηλώσει κάθε ἱερότητα· τὴν ἱερότητα τοῦ ἀνθρώπινου σώματος, μετὰ τὴν σαρκολατρεία· τὴν ἱερότητα τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, μετὰ τὴν πρακτικὴ ἀθεΐα· τὴν ἱερότητα τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, μετὰ τὶς παραθηρησκείες καὶ τὰ ψυχοαρκατωτικά· τὴν ἱερότητα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, μετὰ τὶς ἐκτροπές καὶ τὰ ἄλλα ἐγκλήματα· τὴν ἱερότητα τῶν ἀνθρώπινων σχέσεων, μετὰ τὴν ἰδιοτέλεια καὶ τὴν ἐκμετάλλευσή· τὴν ἱερότητα τῆς ὑπολοίπου κτίσεως, μετὰ τὴν κατάχρησή της καὶ τὴν οἰκολογικὴ καταστροφὴ.

Ἐμπρός, νὰ σταθοῦμε ἐμπόδιο σ' αὐτὴν τὴν ἀποϊεροποίηση. Ἐμπρός, νὰ λιτανεύουμε μετὰ φόβο Θεοῦ καὶ σεβασμὸ στὸν ἄνθρωπο τὴν ἱερὴ θεόπλαστη εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ποὺ εἶναι ὁ καθένας μας. Ἐμπρός, νὰ ἀναστηλώσουμε ἐκεῖνα τὰ θεανθρώπινα ἰδανικά ποὺ κράτησαν «ἀθάνατο» τὸ γένος μας. Ἀμήν.

οῖου καὶ ὑπαρξιακοῦ βιώματος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἀμιγῶς προσθαφαιρέσεων, ἐγκοσμίων φρονημάτων, φιλοσοφικῶν συλλογισμῶν καὶ πολιτικῶν συμβιβασμῶν».

12. Πρβλ. Καλλίστου Γουέαρ, Ἐπισκόπου Διοκλείας, Ὁ Ὁρθόδοξος Δρόμος, ἐκδ. Ἐπιλόφορος, Ἀθήνα 1983, σ. 9-10: «Ἐν ἀπὸ τ' ἀρχαιότερα ὀνόματα γιὰ τὸν Χριστιανισμὸ ἦταν ἀπλῶς «ἡ Ὁδός»... Ὁ Χριστιανισμὸς... εἶναι ἓνα μονοπάτι ποὺ παίρνουμε ταξιδεύοντας — μετὰ τὴ βαυτίτην καὶ οὐσιαστικότερη ἔννοια, ἡ ὁδὸς τῆς ζωῆς».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 (11521)

Άριθ. Πρωτ. 489

Διεκπ. 206

Άθήνησι τῆ 14ῃ Φεβρουαρίου 1996

Έχοντες ὑπ' ὄψει τὴν παράγραφον 2 τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» δημοσιεύομεν κατωτέρω «Προκαταρκτικὸν Πίνακα», Κληρικῶν, προταθέντων διὰ τὴν ἐγγραφὴν των εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν Ἐκλογίμων καὶ ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα.

Συμφώνως πρὸς τὴν παράγραφον 2 τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Νόμου 590/1977, κατὰ τῆς ἐγγραφῆς ὑποψηφίου τινος ἐκ τῶν κατωτέρω προτεινομένων, δύναται νὰ ἀσκηθῆ παρ' οἰουδήποτε κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ, ἐνστάσις, ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσίευσως, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ προτεινόμενος δὲν διαθέτει τὰ πρὸς Ἀρχιερατεῖαν οὐσιαστικὰ ἢ τυπικὰ προσόντα.

Ἡ ἐνστάσις αὕτη δύναται νὰ ὑποβληθῆ εἴτε πρὸς τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην εἴτε πρὸς τὴν Ἀρχιεραγματεῖαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὰ περαιτέρω.

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ
ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

1. Ἀρχιμ. Μάξιμος Ἀδαμίδης, Ἱερ. Μητρο. Ν. Σμύρνης.
2. Ἀρχιμ. Ἱερόθεος Ἀργύρης, Ἱερ. Μητρο. Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης.
3. Ἀρχιμ. Δημήτριος Ἀργυρός, Ἱερ. Μητρο. Ἰωαννίνων.
4. Ἀρχιμ. Καλλίνικος Δεμενόπουλος, Ἱερ. Μητρο. Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης.
5. Ἀρχιμ. Ἱερόθεος Ζαχαρίας, Ἱερ. Μητρο. Πατρῶν.
6. Ἀρχιμ. Σαμουὴλ Καραπατάκης, Ἱερ. Μητρο. Ν. Σμύρνης.
7. Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Καχριμάνης, Ἱερ. Μητρο. Ἰωαννίνων.
8. Ἀρχιμ. Δαμασκηνός Κοντόπουλος - Τσιούμας, Ἱερ. Μητρο. Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας.
9. Ἀρχιμ. Θεόφιλος Λεμοντζής, Ἱερ. Μητροπόλης Βεργοῖας καὶ Ναούσης.
10. Ἀρχιμ. Προκόπιος Πετρίδης, Ἱερ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
11. Ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Ριγανᾶς, Ἱερ. Μητρο. Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγ. Ὁρους.
12. Ἀρχιμ. Χρῦσανθος Στελλάτος, Ἱερ. Μητρο. Πατρῶν.
13. Ἀρχιμ. Πορφύριος Τζόκας, Ἱερ. Μητρο. Ἰωαννίνων.
14. Ἀρχιμ. Ἀγαθάγγελος Χαραμαντίδης, Ἱερ. Μητρο. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας.

Ἐντολῆ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
 Ὁ Ἀρχιεραγματεὺς
 † Ὁ Διαυλείας Δαμασκηνός

ΧΡΥΣΟΥΝ ΙΩΒΗΛΑΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΔΡΑΜΑΣ κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ (1945-1995)*

Κατόπιν ὁ θεολόγος - ἐπίτιμος Λυκειαρχῆς κ. Γεώργιος Λαλιώτης ἀνεφέρθη εἰς τὰ 50 χρόνια ἱερωσύνης τοῦ Σεβ. κ. Διονυσίου:

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἱεράρχαι, κ. Νομάρχα, κ. Δήμαρχε, ἀξιότιμοι ἐκπρόσωποι τοῦ Λαοῦ, τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Πολιτείας, σεβαστοὶ Πατέρες, κυρίες καὶ κύριοι.

Ὅταν κανεὶς γνωρίζει καλὰ ἓνα πρόσωπο καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν εὐαίσθητη ἀκόμη παιδικὴ καὶ νεανικὴ ἡλικία καὶ ἐπιχειρεῖ νὰ τὸ σκιαγραφήσει, βρίσκεται, ὁμολογουμένως, σὲ δύσκολη θέση.

Αὐτὸ συμβαίνει καὶ στὴν περίπτωσή μας καὶ σίγουρα θὰ προσκρούσω στὴν μετριοφροσύνη τοῦ ἐορτάζοντος τὸ χρυσοῦν Ἰωβηλαῖον τῆς ἱερωσύνης τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δράμας κ.κ. Διονυσίου, λέγοντας ὅτι ἡ ὅλη πορεία τῆς ζωῆς του, πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἱερωσύνη, κατευθύνετο ἀπὸ τὸ ἀνέσπερο σέλας τῆς θείας χάριτος. Ἡ σύντομη ὁμιλία μου ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐν γένει πολιτείαν του μέχρι τοῦ ἔτους 1960 πού ἐγκατεστάθη πρωτοσύγκελλος στὴν Μητρόπολη Ἐδέσσης καὶ Πέλλης.

Οἱ εὐσεβεῖς γονεῖς του πού ἔχαιραν μεγάλῃς ἐκτιμήσεως ἐκ μέρους τῶν συμπατριωτῶν τους ἀνέθρεψαν τὸ βλαστάρι τους «ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου, καὶ μεταξὺ τῶν ἕξι (6) παιδιῶν τους διέκριναν σὸ πρόσωπο τοῦ μικροῦ τότε Παναγιώτη μιὰ ἰδιαίτερη κλίση στὰ ἐκκλησιαστικά. Μὰ καὶ ὅλοι οἱ συγχωριανοὶ τῆς γενετικῆς του Ἀρναίας, καμάρωναν ἓνα παιδί χαρούμενο, ἀθλητικώτατο, εὐγενέστατο καὶ συμπαθητικὸ μὲ πηγαία καλοσύνη νὰ βαδίζει τὸ δρόμο τοῦ πεπρωμένου του. Ἦτο προικισμένος μὲ μελωδικὴ φωνή, δυνατὴ καὶ ἐκφραστικὴ. Εἶναι φαίνεται οἰκογενειακὸ τους. Θύμιζε τὸ θεῖο του, ἀδελφὸ τοῦ πατέρα του, τὸν δάσκαλο Γεώργιο Κυράτσο, ἄρχοντα Πρωτοψάλτη σὲ κεντρικὴ ἐκκλησία τῆς Θεσσαλονίκης.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη μητροπολίτης Ἱερισσοῦ μὲ ἔδρα τὴν Ἀρναία ἦτο ὁ ἀλησμόνητος Σωκράτης.

Ἄνδρας σοφός· κατὰ πάντα ἅγιος. Φαντασθῆτε ὅτι ἡ Ἐπαρχία Ἀρναίας ἂν καὶ πέρασαν πενήντα (50) χρόνια ἀπὸ τὴν ἐκδημία του, πρὸς τιμὴν του τελεῖ κατὰ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα πνευματικὲς καὶ ἀθλητικὲς ἐκδηλώσεις τὰ «ΣΩΚΡΑΤΕΙΑ» πάντοτε μὲ τὴ θεομὴ πρωτοβουλία τῶν ἐκάστοτε Ἱεραρχῶν. Ὁ Ἱεράρχης αὐτός, ὁ μακαριστὸς Σωκράτης, πῆρε κοντὰ του τὸ καλλικέλαδο ἐκεῖνο παιδί πού ἐμελλε ἀργότερα νὰ λαμπρύνει τὸν ἱστορικὸ θρόνο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δράμας. Πιστεύω ἀπόλυτα πὼς ἐκείνη ἡ θητεία του κοντὰ στὸν Ἱεράρχη τῆς πραότητος, τῆς ταπεινοφροσύνης, τῆς ἀφιλαργυρίας, τῆς συγνώμης καὶ τῆς θυσίας ἦταν καθοριστικὴ γιὰ τὴν ὅλη του ἐξέλιξη. Μὲ τὴ φροντίδα ἐκείνου τοῦ Ἱεράρχου, ὁ εὐσεβὴς νεανίας Παναγιώτης, παράλληλα πρὸς τὶς γυμνασιακὲς του ὑποχρεώσεις, παρακολουθοῦσε μαθήματα τῆς πατρῴας μουσικῆς, τῆς βυζαντινῆς, πού ἀργότερα τὴ συνέχισε στὴν Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ Ἁγίας Ἀναστασίας καὶ στὴ Θεσσαλονίκη κοντὰ σὲ δασκάλους περρωπῆς.

Ἡ θεία ὁμως Πρόνοια, σεβαστὸν ἀκροατήριον, ἐπεφύλασσε στὸν τιμώμενο Ἱεράρχη καὶ μιὰ ἄλλη ἀνεκτίμητη δωρεά. Μετὰ τὴν ἐκδημία τοῦ Ἱεράρχου Σωκράτους τὸ 1944, στὸ θρόνο τῆς Ἱερισσοῦ ἐγκατεστάθη ὁ Διονύσιος, ὁ μετέπειτα Μητροπολίτης Ἐδέσσης καὶ Πέλλης. Ὁ νέος Μητροπολίτης Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου Διονύσιος, ἐκτιμώντας τὰ προσόντα τοῦ ἔφηβου τότε Παναγιώτη, ὁ ὁποῖος εἶχε πάρει ἤδη τὴ μεγάλη ἀπόφαση, σπεύδει, καὶ τὸ 1945 τὸν χειροτονεῖ διάκονο, δίνοντάς του τὸ ὄνομά του, Διονύσιος. Ὁ Μητροπολίτης ἔχει δίπλα του τὸν νεαρὸ διάκονο, ὁ ὁποῖος καὶ ἀναλαμβάνει τὴν γραμματεία τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως.

Ἔτσι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ κερδίζει ἓνα ἀγνὸ τέκνον τῆς καὶ ἀποκτὰ τὸν πιστὸ τῆς διακονοῦ. Ὁ Μητροπολιτικὸς Ναὸς Ἁγίου Στεφάνου Ἀρναίας κυριολεκτικὰ ἀλλάζει ὄψιν. Γνωρίζει ἡμέρες δόξης καὶ θριάμβου. Τί φωνὴ ἦταν ἐκείνη, Θεέ μου! Τί κατανυκτικὰ εἰρηνικά! Τί ἐκφραστικὰ εὐαγγέλια! Τὸ ἐκκλησιαστικὸν βουβὸ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 119 τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 τεύχους.

έκστασιάζονταν από την άγγελική μελωδία του διακόνου Διονυσίου και ή ψυχή του φτερουγίζει στο θεικό θρόνο, όπου νοερά ύμνολογούσε την τρισυπόστατη θεότητα με τα Χερουβείμ και τα Σεραφείμ. Από τον δραστήριο εκείνον Ίεράρχη ο διάκονος Διονύσιος διδάχτηκε την μεθοδικότητα και την τάξη και απέκτησε διοικητικά προσόντα τα όποια πολύ τον βοήθησαν στο μετέπειτα επισκοπικόν του έργον.

Τα χρόνια εκείνα της εποχής του 1945-50 ήταν πολύ δύσκολα και είθε ο Πανάγαθος να βάλει το άγιό Του χέρι να μη τα ξαναδούμε. Πολλά χωριά έρημώθηκαν και οί κάτοικοί τους εγκαταστάθηκαν στην Άρναία. Εκεί, ή παρουσία της Έκκλησίας ήταν ζωντανή και ο Έπίσκοπος είχε δεξιά του χέρι τον διάκονο Διονύσιο. Η δραστηριότητά του ήταν πρωτόγνωρη, καταπληκτική. Το χριστιανικό διδακτικό έργο στη νεολαία της Βορείου Χαλκιδικής, υπεύθυνα το ανέλαβε ο διάκονος Διονύσιος, βοηθούμενος και από άλλους εργάτας του Ευαγγελίου. Τότε οργανώθηκαν τα Κατηχητικά Σχολεία της Μητροπόλεως. Έδίδασκε ακούραστα πρό παντός το καλοκαίρι, συνεχώς, σε αγόρια και κορίτσια του Δημοτικού Σχολείου, του Γυμνασίου και σε εργαζόμενα παιδιά. Τα παιδιά σίς δύσκολες εκείνες ήμέρες σαν τα διψασμένα έλάφια περίμεναν το Σαββατοκύριακο ή άλλες γιορτές τον Κατηχητή τους, τον έμπιστό τους φίλο από τη Θεσσαλονίκη που φοιτούσε στο Πανεπιστήμιο για να τα δροσίσει, να τα παρηγορήσει και να τα στηρίξει.

Άνέβασε στη σκηνή πάμπολλα θεατρικά έργα κοινωνικού περιεχομένου. Διοργάνωσε χορωδίες παιδικές και νεανικές που έψαλλαν στή θεία λειτουργία. Πραγματοποίησε πλείστες όσες έκδρομες σε γειτονικά χωριά. Άντάμωναν τα παιδιά των χωριών και οί φωνές τους δονούσαν την ατμόσφαιρα με θρησκευτικά και έθνικά τραγούδια. Οί νέοι της εποχής εκείνης έβαλαν θεμέλια γερά στην εύθραστη και εύάλωτη ήλικία τους και πάνω σ' αυτά στήριξαν τή ζωή τους. Μεστωμένοι τώρα, άνδρες και γυναίκες, οικογενειάρχαι, δίκαια θεωρούν τον τιμώμενο Ίεράρχη ως ένα πολύ σημαντικό συντελεστή στην έπιτυχημένη ζωή τους και τον εύγνωμονούν.

Σεβαστόν άκροατήριον' υπήρξα φίλος και συγχωριανός και συμφοιτητής του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Διονυσίου. Πολλές νύχτες

περάσαμε μαζί στο σπίτι της αδελφής του, της εύγενεστάτης Εύγενίας, μελετώντες στην περίοδο των εξετάσεων. Μπορώ να διαβεβαιώσω ότι ο φοιτητής διάκονος Διονύσιος, όπως ακριβώς και οί μεγάλοι Πατέρες της Έκκλησίας όταν έσπούδαζαν στην Άθήνα, δύο δρόμους έγνώριζε στη Θεσσαλονίκη. Αυτόν που οδηγούσε από το σπίτι της αδελφής του προς το Πανεπιστήμιο και εκείνον προς την εκκλησία.

Όλοι άνεξαιρέτως οί συμφοιτητάι του χαιρόμασταν την παρέα του και τον αγαπούσαμε και τον σεβόμασταν. Ήταν τύπος και ύπογραμμος σε όλα. Μά και οί καθηγητάι μας τον διέκριναν μεταξύ όλων μας και πολλές φορές τον καλούσαν στο γραφείο τους, πράγμα άκρως τιμητικόν. Ήταν πολύ έπιμελής και μεθοδικός φοιτητής. Διακρίθηκε κατ' επανάληψη σίς φροντιστηριακές του εργασίες. Ένθυμούμαι μιá τέτοια εργασία του, πραγματεία σωστή, στο μάθημα της Πατρολογίας. Βαθμολογήθηκε όμόφωνα από έμάς τους φοιτητάς με άριστα και ο άείμνηστος καθηγητής Κωνσταντίνος Μπόνης άνεπιφύλαχτα συμφώνησε με τή γνώμη μας, προτείνοντας τή δημοσίευσή της.

Το έτος 1950, πτυχιούχος πλέον της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, γίνεται πρεσβύτερος και ο Έπίσκοπος τον εγκαθιστά Πρωτοσύγκελλο της Ίεράς Μητροπόλεως Ίερισσού, Άγίου Όρους και Άρδαμερίου. Άπερίσπαστος πλέον στη νέα του θέση, ώργάνωσε ύποδειγματικά τα Γραφεία της Ίεράς Μητροπόλεως και του έδίδετο ή εύκαιρία να πυκνώση τα κηρύγματά του που ήταν πάντοτε προσεκτικά και επίκαιρα.

Στην Ίερά Μητρόπολη Ίερισσού παρέμεινε μέχρι τέλους του 1959 και μετέπειτα άκολούθησε τον γέροντά του Διονύσιον στη νέα του θέση ως πρωτοσύγκελλος της Ίεράς Μητροπόλεως Έδέσσης και Πέλλης. Το 1965, θεία εύδοκία, έξελέγη Μητροπολίτης Δράμας και έκτοτε ύπηρετεί τον εύλαβή λαόν της Ίεράς Μητροπόλεως θεοφιλώς και θεαρέστως. Για τις περιόδους όμως αυτές άλλοι όμιληται θα άναφερθούν.

Ήμείς, κλείνοντας την παρούσα άναφοράν, εύχόμεθα εκ βάθους καρδίας, όπως Κύριος ο Θεός προστατεύη και διαφυλάττη τον καταξιωμένον Ίεράρχην της ιστορικής Μητροπόλεως Δράμας κ.κ. Διονύσιον και το εύλογημένο ποίμνιό του, προς δόξαν και προκοπήν της Άγιωτάτης Έκκλησίας και της φιλότατης Πατρίδος.

(Συνεχίζεται)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΕΡΟ ΦΩΤΙΟ*

1. Ὁ πατριάρχης Φώτιος καὶ τὸ νέο ἱστορικὸ πλαίσιο

Ὁ ἱερός Φώτιος παρέμεινε στὴ συνείδηση τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὡς ὁ *κατ' ἔξοχὴν ὑπέρμαχος τῆς παραδοσιακῆς ὀρθοδοξίας τῆς πίστεως* ἔναντι τῶν καινοτομιῶν ἢ καὶ παρεκκλίσεων τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας. Ἀντιθέτως, στὴ συνείδηση τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας προβλήθηκε ὡς ὁ *κύριος υπεύθυνος* ὄχι μόνο γιὰ τὶς περιστασιακὲς ἐντάσεις στὴν περίοδο τῆς πα-

Τοῦ κ. ΒΛΑΣΙΟΥ ΙΩ. ΦΕΙΔΑ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

τριαρχίας του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ μέγα σχίσμα μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν (1054). Οἱ διαφορετικὲς αὐτὲς προσεγγίσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν συνάγονται ἀπὸ τὶς τραγικὲς συνέπειες τῶν ἱστορικῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα συνδέονται μὲ τὴν πατριαρχία καὶ μὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴ πολιτικὴ του ἱ. Φωτίου. Βεβαίως, στὴν *ἀντιρρητικὴ* ἢ τὴν *πολεμικὴ* γραμματεία τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἢ ἐρμηνεῖα τῶν γεγονότων αὐτῶν ἦταν συνήθως *χρηστικὴ* ἢ καὶ *καταχρηστικὴ*, παρουσίαζε δὲ μίαν εὐνόητη ἀποσύνδεση τῶν *ἐκκλησιαστικῶν συνεπειῶν* ἀπὸ τὰ πραγματικὰ *θεολογικὰ αἴτια* τῶν συγκεκριμένων ἱστορικῶν ἀντιπαραθέσεων. Ἡ νεώτερη ὁμως θεολογικὴ γραμματεία τόσο τῆς Ὀρθοδόξου, ὅσο καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐπιχείρησε μίαν νέα καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν ἀντικειμενικώτερη προσέγγιση τῆς σχέσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων πρὸς τὰ πραγματικὰ τους αἴτια. Ἡ νέα αὐτὴ προσέγγιση ἀποκαθιστᾷ ὄχι μόνο τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ ἱ. Φωτίου, ἀλλὰ καὶ τὴ σημασία τοῦ ὅλου θεολογικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ του ἔργου γιὰ τὴν περιφρούρηση τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας στὴν κοινωνία τῆς παραδεδομένης πίστεως καὶ στὸν σύνδεσμο τῆς ἀγάπης.

* Ὁμιλία ποὺ ἐκφωνήθηκε στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ Διορθόδοξου Κέντρου (Ἱερά Μονὴ Πεντέλης) κατὰ τὸν ἐπίσημο ἐορτασμὸ τῆς μνήμης τοῦ ἱεροῦ Φωτίου (6 Φεβρ. 1996).

Ἡ κοινωνία τῆς πίστεως καὶ ὁ σύνδεσμος τῆς ἀγάπης μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως εἶχε βεβαιωθῆ κατὰ τὴν περίοδο τῆς εἰκονομαχίας (727-843) καὶ εἶχε ἀποδώσει ἐντυπωσιακοὺς πράγματι καρποὺς στὸν ἀγῶνα τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν υπεράσπιση τῆς παραδοσιακῆς ἐκφράσεως τῆς ὀρθοδοξίας τῆς πίστεως στὴ θεία λατρεία καὶ στὴν πνευματικὴ ζωὴ τῶν πιστῶν. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς ἡ *ἀπαράλλακτος εἰκὼν* τοῦ Πατρὸς ἀνακεφαλαίωσε στὸ δικό του πρόσωπο τὴν ἀχρειωμένη εἰκόνα τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο γιὰ νὰ τὴν ἀποκαταστήσει στὸ ἀρχέτυπο κάλλος καὶ νὰ γίνῃ ὁ ἴδιος ἢ *ἀπαρχὴ* τῆς ἐν Χριστῷ νέας ἀνθρωπότητας, ἢ ὁποῖα γεννᾶται, τρέφεται καὶ αὐξάνει μὲ τὴ μυστηριακὴ καὶ τὴν καθ' ὅλου πνευματικὴ ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ θεολογία τῆς εἰκόνας ἀποτελοῦσε γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως μίαν αὐθεντικὴ εἰκονικὴ παράσταση τῆς ὅλης πατερικῆς παραδόσεως γιὰ τὸ μυστήριον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως καὶ γιὰ τὴν ἱστορικὴ λειτουργία τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας. Ὑπὸ τὴν ἐννοια αὐτὴ ὁ τελικὸς θρίαμβος τῆς θεολογίας τῆς εἰκόνας ἐορτάσθηκε τόσο στὴν Ἀνατολή, ὅσο καὶ στὴ Δύση ὡς ἕνας *θρίαμβος τῆς Ὀρθοδοξίας* (843).

Ἐν τούτοις, ἡ θεολογικὴ ἐρμηνεῖα τῶν ποικίλων ἐκφράσεων τῆς ὀρθοδοξίας τῆς πίστεως στὴν πνευματικὴ ζωὴ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος παρουσίαζε σημαντικὲς διαφοροποιήσεις στὴν Ἀνατολὴ καὶ στὴ Δύση. Στὴν Ἀνατολὴ ἡ *εἰκονομαχικὴ θεολογία* ἦταν σὲ τελευταία ἀνάλυση μίαν προκλητικὴ ἀμφισβήτηση τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως, ἐνῶ στὴ Δύση ἡ *φραγκικὴ θεολογία* ἀδυνατοῦσε νὰ κατανοήσῃ τὰ κριτήρια τῆς πατερικῆς παραδόσεως γιὰ τὴν ἐρμηνεῖα ὄχι μόνο τῆς θεολογίας τῆς εἰκόνας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἱστορικῆς λειτουργίας τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ εἰκονομάχοι τῆς Ἀνατολῆς ἀπέρριπταν τὴν παραδοσιακὴ θεολογικὴ βάση τῆς ὑπάρξεως τῆς εἰκόνας, ἐνῶ οἱ φράγκοι θεολόγοι τῆς Δύσεως ἀπέρριπταν τόσο τὴν εἰκονομαχικὴ, ὅσο καὶ τὴν ὀρθόδοξη θεολογία τῆς εἰκόνας. Αὐτὸ συνάγεται ἀπὸ τὴν ἀρνητικὴ στάση τοῦ Καρλομάγνου τόσο ἔναντι τῆς εἰκονομαχικῆς συνόδου τῆς Ἱερείας

(754), όσο και έναντι της Ζ' Οικουμενικής συνόδου (787). Οι πνευματικές όμως ζυμώσεις της περιόδου της εικονομαχίας (727-843) παρακολούθησαν τις έντυπωσιακές πολιτικές μεταβολές στις σχέσεις Άνατολής και Δύσεως, οι οποίες έπηρέασαν και τις εκκλησιαστικές σχέσεις Ρώμης και Κωνσταντινουπόλεως. Ο παπικός θρόνος, απομονωμένος από την Άνατολή, άναζητήσε νέα έρείσματα στα πλαστά έγγραφα της *ψευδο-Κωνσταντίνειας Δωρεάς* και των *ψευδο-Ισιδωρείων Διατάξεων*, οι οποίες ύποστήριζαν τόσο τις παλαιές εκκλησιαστικές διεκδικήσεις του στην Άνατολή, όσο και τις νέες πολιτικές αξιώσεις του στη Δύση.

Η περίεργη αντίληψη των εικονομάχων ότι ή άνανέωση της αυτοκρατορίας θα προέκυπτε από μία έσωστρεφή περισυλλογή του ανατολικού της σώματος άφησε έλεύθερο τὸ πεδίο της Δύσεως για μία δυτικοκεντρική ανάπτυξη της συνεργασίας του παπικού θρόνου με τὸ άνανεωμένο Φραγκικό κράτος. Η οικουμενική πολιτική θεωρία των Βυζαντινών, ή οποία είχε θεμελιωθεί στη ρωμαϊκή ιδέα και στην οικουμενική προοπτική του Χριστιανισμού, έντάχθηκε με τη συνδρομή και του παπικού θρόνου στα πλαίσια του εύρύτερου ανταγωνισμού μεταξύ Βυζαντίου και Φράγκων και επιβάρυνε τις σχέσεις Άνατολής και Δύσεως. Οι μακρές συζητήσεις του πάπα Άνδριανού Α' με τὸν Καρλομάγνο για την άποδοχή από τους Φράγκους τὸν άποφάσεων της Ζ' Οικουμενικής συνόδου (787) ύποδηλώνει μία ένδιάθετη άντιπαράθεση Άνατολής και Δύσεως. Ο πάπας επέμεινε μὲν στην άποδοχή τὸν άποφάσεων για την τιμή τὸν ι. εικόνων, αλλά υπέδειξε στὸν Καρλομάγνο τὴ μὴ άναγνώριση της οικουμενικότητας της συνόδου της Νικαίας ως ένα πρόσφορο τρόπο πολιτικού έκβιασμού έναντι τὸν Βυζαντινών. Συνεπώς, οι εκκλησιαστικές άποφάσεις για την όρθοδοξία της πίστεως μπορούσαν πλέον να χρησιμοποιηθούν και στὸν πολιτικό ανταγωνισμό Βυζαντίου και Φράγκων, χωρίς όμως την πρόθεση να ζημιωθεί ή παραδοσιακή πίστη της Έκκλησίας. Η διατήρηση όμως της ίσορροπίας μεταξύ τὸν άντιφατικών αὐτὸν προτάσεων ήταν πολὺ δύσκολη για τη Δύση, στην οποία δὲν είχε άναπτυχθῆ ή τακτική λειτουργία του συνοδικού θεσμοῦ για τὸν συντονισμό τὸν τοπικών τάσεων πρὸς την οικουμενική μαρτυρία της Έκκλησίας.

2. Ο πατριάρχης Φώτιος και ή κανονική τάξη της Έκκλησίας

Ο ι. Φώτιος είχε πλήρη συνείδηση του γεγονότος ότι κατά την περίοδο της εικονομαχίας (727-843) είχαν επέλθει νέες και ουσιαστικές μεταβολές όχι μόνο στα κριτήρια τὸν σχέσεων τὸν Έκκλησιῶν Άνατολής και Δύσεως, αλλά και στην έσωτερική λειτουργία του εκκλησιαστικού τὸν σώματος. Πράγματι, ενώ στη Δύση οι πάπες ανέλαβαν τὸν άγώνα έναντι τὸν Εικονομάχων, στην Άνατολή τὸν άγώνα αὐτὸ έπωμίσθηκε κυρίως ὁ άκμαίος Μοναχισμός. Ο τελικός θρίαμβος της Όρθοδοξίας (843) συνεπαγόταν και την άπονομή τὸν στεφάνων στὸν πρωταγωνιστὸν του άγώνα για την πίστη της Έκκλησίας, ήτοι στὸν Παπικό θρόνο για τη Δύση και στὸν Μοναχισμό για την Άνατολή. Και οι δύο όμως διεκδικούσαν έν όνόματι τὸν άγώνων τὸν περισσότερα από ὅσα ή Έκκλησία μπορούσε να τὸν παραχωρήσει ή να τὸν άναγνωρίσει. Ο ι. Φώτιος, ὅπως και ὁλόκληρη ή οικογένειά του, υπῆρξε όχι μόνο υπέρμαχος, αλλά και ὁμολογητής της όρθοδοξίας της πίστεως κατά τη δεύτερη περίοδο της εικονομαχίας (815-843). Ός Οικουμενικός πατριάρχης είχε τὸν υπέρτατο χρέος να άποκαταστήσει την εύρυθμη λειτουργία του εκκλησιαστικού σώματος όχι μόνο στὸν επίπεδο τὸν κανονικών σχέσεων Άνατολής και Δύσεως, αλλά και στα πλαίσια της καθιερωμένης έσωτερικής κανονικής τάξεως, ή οποία είχε άτονήσει κατά την περίοδο τὸν άγώνων έναντι τὸν αίρέσεως τὸν εικονομάχων.

Ο ι. Φώτιος, ως άριστος γνώστης της πατερικής παραδόσεως και της κανονικής τάξεως της Έκκλησίας, κατανόησε την πολυπλοκότητα τὸν εκκλησιαστικῶν προβλημάτων και άντιμετώπισε με τὰ κριτήρια της μακροαίωσης εκκλησιαστικής παραδόσεως κάθε συγκεκριμένο πρόβλημα, ὅστε οὔτε ή μαρτυρία της όρθοδοξίας της πίστεως να άτονήσει, οὔτε ή κανονική τάξη να διαταραχθῆ. Οι κύριοι τομείς τὸν προβλημάτων της εποχής του άναφέρονται στην άποκατάσταση της κανονικής τάξεως άφ' ένός μὲν για την έσωτερική λειτουργία του Οικουμενικού πατριαρχείου, άφ' έτέρου δὲ για τις σχέσεις τὸν Έκκλησιῶν Άνατολής και Δύσεως:

(Συνεχίζεται)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΜΑΡΤΥΡΙΑ - ΕΥΘΥΝΕΣ - ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ*

Τὸ ἀποκορύφωμα δὲ τῶν καταγγελιῶν καὶ τῆς ἀγανακτήσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἔναντι τῶν τεκτενομένων εἰς βάρος ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὑπῆρξε κατὰ τὴν 2αν Δεκεμβρίου τοῦ 1991, ὅταν ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Μητροπολίτης Ἰταλίας Σπυρίδων, ὁμιλῶν στὸ Βατικανό, παρουσία τοῦ Πάπα Ἰωάννου - Παύλου τοῦ Β' καὶ ἐνώπιον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συνόδου τῶν Ρω-

Τοῦ κ. **ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΒΑΡΝΑΛΙΔΗ**
Καθηγητοῦ τοῦ Α. Π. Θεσσαλονίκης

μαικαθολικῶν Ἐπισκόπων²², διὰ συγκεκριμένων μαρτυριῶν καὶ τεκμηριωμένων σκέψεων, ἐξέθεσε μὲ παρηγορία καὶ θάρρος τὴν ἀγωνία, τὴν ἀνησυχία καὶ τὴν ἀγανάκτηση συμπίσης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ ἔκρουσε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου, προεδοποιῶντας ὅτι ὑπὸ τοιαύτες συνθήκες ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν εἶναι διατεθειμένη νὰ συνεχίσει τὸν Θεολογικὸ Διάλογο. Ἡ ὁμιλία αὐτῆ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰταλίας ἔχει καὶ μιὰ ἰδιαιτερότητα. Εἶναι, ἴσως, ἡ πρώτη φορὰ μετὰ τὸ σχίσμα²³, ποῦ Ὁρθόδοξος Ἱεράρχης, παρουσία τοῦ Πάπα καὶ Ἐπισκόπων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ὁμίλησε μέσα στὸ Βατικανὸ εὐθέως, καταδικάζοντας ἀνοικτὰ καὶ χωρὶς περιστροφῆς τὴν ἀπαράδεκτη αὐτῆ τακτικὴ τοῦ Βατικανοῦ. Βεβαίως, δὲν εἶναι μόνον τὸ θέμα τῆς Οὐνίας ποῦ ἔκανε τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο νὰ λάβει τὴν θέση

αὐτῆ ποῦ ἔλαβε. Τὸ Κέντρο τῆς Ὁρθοδοξίας, γνωρίζον τὸ χρέος καὶ τὴν εὐθύνη ποῦ φέρει ὡς πρὸς τὸ θέμα τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν, εὐαίσθητοποιεῖται σὲ κάθε περίπτωση, κατὰ τὴν ὁποία Ἐκκλησίες ἄλλων δογματῶν χρησιμοποιοῦν μεθόδους καὶ προβαίνουν σὲ πράξεις ποῦ ἀντίκεινται στὴ Χριστιανικὴ πίστη, παράδοση καὶ δεοντολογία. Ὑπάρχει σωρεία Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν ἐγγράφων, παλαιῶν καὶ νέων, διὰ τῶν ὁποίων τὸ Πατριαρχεῖο διαμαρτύρεται, καυτηριάζει ἢ καταγγέλλει πράξεις τοιαύτης μορφῆς καὶ λαμβάνει τὰ ἀνάλογα μέτρα γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τὶς κάθε εἴδους ἐνέργειες, προσβολὲς καὶ προκλήσεις ποῦ θίγουν τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας.

Τὰ παραπάνω θεώρησα ἀναγκαῖο νὰ τὰ ἀναφέρω, γιὰτὶ ὑπάρχουν ὀρισμένοι, καλοπροαίρετοι ἢ μὴ, θύματα πολλάκις τῆς παραπληροφορήσεως, ἀκόμη καὶ τῆς ἐσκεμμένης, οἱ ὁποῖοι συχνὰ καταφέρονται καὶ κατηγοροῦν τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, γιὰ τὶς σχέσεις ποῦ ἀναπτύσσει μὲ τὶς ἄλλες μὴ Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες καὶ τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐκεῖνοι ποῦ κατηγοροῦν τὸ Πατριαρχεῖο γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν σχέσεων αὐτῶν, τὸ μόνον ποῦ πράττουν εἶναι ὅτι ἀδικοῦν καὶ συκοφαντοῦν τὸ Κέντρο τῆς Ὁρθοδοξίας. Διότι αὐτοί, ἀντὶ νὰ δοῦν ἀπὸ τὴν ὀρθὴ ὀπτικὴ γωνία καὶ μὲ ἀντικειμενικότητα τὴν γενικότερη διαχρονικὴ ὡς πρὸς τὸ θέμα αὐτὸ θέση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, προσπαθοῦν νὰ ἐφεύρουν σημεῖα καὶ κινήσεις, κατ' αὐτοὺς μὴ ὀρθόδοξες, γιὰ νὰ τὸ κατηγορήσουν. Πρέπει, ὅμως, νὰ γνωρίζουν αὐτοί, ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ἂν καὶ δὲν εἶναι ἔναντιον τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καὶ τῶν Θεολογικῶν Διαλόγων μετὰ τῶν ἄλλων Χριστιανῶν, ἐν τούτοις κάθε πράξη καὶ ἐνέργειά του πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτῆ ἔχει ὡς γνώμονα καὶ πυξίδα τὴν Ὁρθόδοξη Διδασκαλία, Παράδοση καὶ Πνευματικότητα. Ἄς μὴ ἐθελοτυφλοῦν, λοιπόν, ὀρισμένοι.

Ἡ πορεία πρὸς τὴν Ἐνωμένη Εὐρώπη ὀλοκληρῶνεται μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου καὶ μὲ τὶς ἐμπειρίες ποῦ ἀποκοτῶν τὰ κράτη, βλέποντας

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 135 τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 τεύχους.

22. Ἄς σημειωθεῖ, ὅτι τὴν Σύνοδο τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Ἐπισκόπων παρακολουθοῦσαν τότε ἀπεσταλμένοι δεκάδων τηλεοπτικῶν καναλιῶν ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον, οἱ ὁποῖοι μετέδωσαν καὶ σχολίασαν τὴν ὁμιλία αὐτῆ τοῦ Μητροπολίτου Ἰταλίας Σπυρίδωνος. Ἐπίσης, τὴν ἐπομένη ὅλες οἱ Ἰταλικὲς ἐφημερίδες καὶ πολλὲς ξενόφωνες ἀναφέρθηκαν στὴν ὁμιλία αὐτῆ, ἡ ὁποία φαίνεται ὅτι τοὺς ἐξέπληξε. Γενικῶς, μπορεῖ νὰ λεχθεῖ ὅτι τὰ σχόλια ἦταν θετικά. Τὸ θετικότερο, βεβαίως, ἦταν ὅτι τὸ μήνυμα τῆς Ὁρθοδοξίας ἀκούσθηκε ἐπισημῶς σὲ ὅλο τὸν κόσμον.

23. Ἐὰν ἐξαιρέσουμε, βεβαίως, τὸν Μητροπολίτη Ἐφέσου Μάρκο τὸν Εὐγενικό, τοῦ ὁποίου οἱ Ὁρθόδοξες θέσεις καὶ ἡ σθεναρὴ στάση του στὴ βεβιασμένη ψευτοσύνοδο τῆς Φερράρας - Φλωρεντίας (1438-1439), τὸν καθιέρωσαν στὴ συνείδηση τῶν Ὁρθοδόξων ὡς σύμβολο τῆς Ὁρθοδοξίας.

τὸ ὄλο ἐγγείρημα τόσον ἀπὸ τὴν δική τους ἐπὶ μέρους σκοπιά, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν γενικότερη συλλογικὴ μέσα στὴν εὐρωπαϊκὴ οἰκογένεια. Ἡ ὀλοκλήρωσή της αὐτὴ ἀναμφιβόλως δὲν θὰ στηριχθεῖ μόνο στὸ οἰκονομικὸ, πολιτικὸ, πολιτισμικὸ, τεχνολογικὸ καὶ ἐπιστημονικὸ της ὑπόβαθρο. Εἶναι δύσκολο νὰ ἐπιβιώσει αὐτὴ χωρὶς πνευματικὸ ἐνοποιητικὸ ὑπόβαθρο. Καὶ αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὸ ἐξασφαλίσει κατὰ ἓνα πολὺ μεγάλο ποσοστὸ ἡ Χριστιανικὴ πίστη, γιατί αὐτὴ βρίσκεται στὴ ρίζα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ²⁴. Μιὰ Χριστιανικὴ, ὅμως, πίστη ποὺ θὰ διαθέτει καὶ ἀποστολικὴ αὐθεντικότητα, καὶ ἀναλλοίωτη τὴν παράδοση καὶ γνησιότητα καὶ πνευματικότητα. Καὶ στὴν Ὁρθοδοξία ἀναμφιβόλως εὕρισκεται ἡ πληρότητα ὄλων αὐτῶν τῶν χαρισμάτων.

Τὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως - Νέας Ρώμης, ἐκφραστὴς καὶ ὑπερασπιστὴς τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, ἀπετέλεσε καὶ ἀποτελεῖ τὸν ἓναν ἀπὸ τοὺς δύο ἄξονες ποὺ ἐπὶ αἰῶνες τροφοδότησαν καὶ τροφοδοτοῦν μὲ πνευματικὴ καὶ πολιτιστικὴ τροφή τὸν εὐρωπαϊκὸ χῶρο. Ἡ προσφορὰ αὐτὴ δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ ἀγνοηθεῖ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ πρωτοστατοῦν γιὰ τὴν ὀλοκλήρωση τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως καὶ ὑπάγονται κανονικὰ στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, καθὼς ἐπίσης καὶ ἑκατομμύρια Ὁρθοδόξων ποὺ ζοῦν σὲ κράτη τῆς Κεντρικῆς καὶ Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης, ποὺ καὶ αὐτὰ στὸ μέλλον θὰ γίνουν μέλη τῆς ἐνωμένης εὐρωπαϊκῆς οἰκογένειας. Διότι, ὅπως τόνισε καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος σὲ συνέντευξή του στὴν ἐφημερίδα «Τὰ Νέα» (19.4.1994, σ. 14), «Τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης εἶναι ἀδιανόητον καὶ ἀνασφαλὲς ἀνευ ἐνεργοῦ παρουσίας καὶ συμπράξεως καὶ τῶν Ὁρθοδόξων εἰς τὸ εὐρωπαϊκὸν γίνεσθαι». Σὲ ἄλλη δὲ συνέντευξή του στὴν ἐφημερίδα «Καθημερινή» (27.10.1991), ὁ Πατριάρχης εἶχε δηλώσει καὶ τὰ

ἑξῆς: «Ἡ Ὁρθοδοξία μὲ τὴν ἀνόθευτον πίστιν καὶ διδασκαλίαν της, μὲ τὴν γνησίαν καὶ ζωντανὴν παράδοσίν της, μὲ τὴν βαθειὰν πνευματικότητά της καὶ μὲ τοὺς ἄλλους ἀνεξαντλήτους θουσαυρούς της ἔμπορεῖ νὰ προσφέρει πολλὰ εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον καὶ νὰ ἐξαγάγει τὸν σημερινὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὰ ἀδιέξοδα ποὺ ὁ ἴδιος ἐδημιούργησε καὶ αὐτοεπαγιδεύθη. Δι' αὐτὸ καὶ εἶναι ἰδιαίτερος σεβαστὴ σήμερα». Ἡ σημασία ποὺ δίνει ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση στὴν παρουσία τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν ἐνωμένη Εὐρώπη, ἡ πεποίθησις τοῦ θετικοῦ καὶ ἐποικοδομητικοῦ ρόλου ποὺ μπορεῖ αὐτὴ νὰ διαδραματίσει, ἀλλὰ καὶ οἱ πρωτοβουλίες καὶ δραστηριότητες ποὺ ἀναπτύσσει τὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως μὲ στόχο τὴν ἐπικράτησιν τὸν κόσμον τῶν πνευματικῶν, ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀξιών²⁵, ἀναμφιβόλως ἦταν οἱ βασικοὶ λόγοι ποὺ ἔκαμαν τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο νὰ προσκαλέσει ἐπίσημως τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη, τὸν ὁποῖον ὁ Πρόεδρος του ἀπεκάλεσε «Ἀρχηγὸν πάσης τῆς Ὁρθοδοξίας», νὰ ἐπισκεφθεῖ καὶ νὰ ὀμιλήσει σ' αὐτό. Τὸ γεγονός αὐτὸ εἶναι λίαν σημαντικό, διότι γιὰ πρώτη φορὰ θρησκευτικὸς Ἀρχηγός, ὑπὸ τὴν ιδιότητά του αὐτῆ, ὀμίλησε ἀπὸ τὸ βῆμα τοῦ Κοινοβουλίου αὐτοῦ. Γιὰ πρώτη φορὰ ἀκούσθηκε ἡ φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας μέσα στὸ Κοινοβούλιο. Τὸ σημαντικότερο ὅμως, κατὰ τὴν γνώμη μου, εἶναι ὅτι μὲ τὴν ἐπίσημη παρουσία, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑποδοχὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχοῦ στὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο ἐγινε οὐσιαστικὰ καὶ ἡ ἐπίσημη ἀναγνώρισις τῆς παρουσίας τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα. Στὸν μεστὸν ἀπὸ νοήματα λόγο του, ποὺ ἀπηύθυνε ἀπὸ τὸ βῆμα τοῦ Κοινοβουλίου στὸ Στρασβούργο, στίς 14 Ἀπριλίου τοῦ 1994, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης τόνισε, μεταξὺ ἄλλων, καὶ τὰ ἑξῆς: «Ἡ ἐνοποίησις τῆς Εὐρώπης, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχετε ἀφιερῶσει τὰς δυνάμεις ὑμῶν, ὡς ἐκπρόσωποι τῆς θελήσεως τῶν λαῶν ὑμῶν, τυγχάνει ἡμῖν οἰκείον ἔργον. Διακονοῦμεν παρὰδοσιν δέκα καὶ ἑπτὰ αἰῶνων μερμυῶν καὶ ἀγώνων διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ ἐνότητα τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Εὐρώπης».

(Συνεχίζεται)

24. Εἶναι χαρακτηριστικὰ τὰ ὅσα ὁ Καρδινάλιος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας Paul Roupard γράφει στὴν ἀρχὴ ἄρθρου του γιὰ τὴν πηγὴ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ: «Ὡς ἱστορικὴ καὶ πολιτιστικὴ πραγματικότητα, ἡ Εὐρώπη γεννᾶται σὺν ἀκτῆς τῆς Μεσογείου ἀπὸ τρεῖς θεμελιώδεις φορεῖς: τὴν ἑλληνικὴ σκέψιν, τὴν ρωμαϊκὴν δομὴν καὶ τὴν χριστιανικὴν πίστιν. Στὴ συνέχεια θὰ προστεθοῦν καὶ πολιτιστικὰ στοιχεῖα τῶν λαῶν ποὺ εὐαγγελίσθησαν, ὅπως οἱ Κέλτοι, οἱ Ἀγγλοσάξονες, οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Σλάβοι». (Βλ. Cardinal Paul Roupard, *Alle sorgenti della civiltà Europea*, ἐν «L' identità culturale dell' Europa» a cura di P. Roupard, Ediz. Piemme, Casale Monferrato, 1994, σ. 141).

25. Βλ. καὶ ὅσα ἐτόνισε καὶ ὁ μακαριστὸς Πατριάρχης Δημήτριος κατὰ τὴν προσφώνησή του στὴν Ἱ. Μονὴ Σινά: «περισσότεροι καὶ ἐπιτακτικότεροι εἶναι αἱ πνευματικαὶ καὶ ἠθικαὶ ἀνάγκαι τῆς παρουσίας ἐποχῆς καὶ τῶν ἀνθρώπων τῆς».

Ο ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ (1933 - † 30.1.1996)*

«Μακαρία ἡ ὁδός, ἣ πορεύει σήμερον» ὅτι ἠτοιμάσθη σοι τόπος ἀναπαύσεως». «Πρὸς σὲ Κύριε κεκράξομαι ὁ Θεός μου».

Εὐλογημένος εἶναι ὁ δρόμος τὸν ὁποῖον πορεύεται σήμερον ὁ ἀοίδιμος προκεκοιμημένος σεπτὸς Ἱεράρχης διότι ἠτοιμάσθη δι' αὐτὸν ὁ τόπος τῆς ἀναπαύσεως αὐτοῦ, ὁ χῶρος τῆς κοινωνίας αὐτοῦ μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ κόσμου. Πρὸς σὲ Κύριε καὶ Θεέ, ἀπευθύνε-

Τοῦ πανοσ. ἀρχιμανδριτοῦ
κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΣΑΚΑΛΗ

ται σήμερον ἡ Ἐκκλησία ἐν Καστορία συμπροσευχομένων πλειάδος Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων καὶ σεβασμιῶν χορῶν Πρεσβυτέρων, Διάκονων καὶ μοναχῶν ὁμοῦ μετὰ τοῦ πενθηφόρου καὶ εὐγενεστάτου λαοῦ τῆς Καστορίας.

Πένθος βαρὺ, Σεβασμιώτατε ἅγιε Τοποτηρητὰ τῆς ἀπορφανισθείσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας κ. Ἀντώνιε, Σεβασμιώτατοι ἅγιοι ἀρχιερεῖς, εὐλαβέστατον πρεσβυτέριον, ἐντιμώτατοι ἄρχοντες καὶ λαὸ τοῦ Κυρίου, καλύπτει τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ὁδύνη βαθεῖα καθαιμάσει τὰς καρδίας τῶν τέκνων τοῦ εὐσεβοῦς Ὁρθόδοξου λαοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας ἐπὶ τῇ ὀδυνηρᾷ αἰφνιδίῳ ἀπωλείᾳ τοῦ γεραροῦ καὶ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Καστορίας κυροῦ Γρηγορίου τοῦ Γ'.

Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὁ γενναῖος καὶ συνετὸς ὀπλίτης τῆς παρατάξεως τοῦ Κυρίου, ὁ σοφὸς πηδαλιούχος τῆς Ἐκκλησίας, ὁ πρᾶος καὶ εἰρηνικός, ὁ ζηλωτὴς καὶ ταπεινός, ὁ ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος, νέος ἔτι, ἐνδόξως διαδραμῶν τὴν ἐπίγειον αὐτοῦ σταδιοδρομίαν, νικηφόρως κατέλιπεν τὴν πρόσκαιρον σκηνὴν τοῦ ματαίου τούτου κόσμου κληθεὶς ὑπὸ τοῦ δικαιοκρίτου Θεοῦ, τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, εἰς τὸν Ὅποιον ἐκ παίδων ἀφιερῶθη καὶ ἠγάπησεν, ὧ πιστῶς ὑπηρετήσῃ καὶ Ὅν ἐγκαρδίως ἐπεπόθει «ὡς ἡ διψῶσα ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων» ἡ μακαρία ψυχὴ του.

* Λόγος ἐπικήδειος ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν ἐξόδιον Ἀκολουθίαν ἐν Καστορίᾳ (31.1.1996).

Ἡ γλῶσσα ἐκείνη ἢ τοσάκις κινηθεῖσα πρὸς αἶνον καὶ εὐχαριστίαν τοῦ Ὑψίστου ἐσίγησεν καὶ θλίψιν πικρὰν ἐνεφύτευσεν εἰς τὰς καρδίας πάντων τῶν εὐλαβουμένων καὶ σεβομένων αὐτῆν. Διότι τί ἄλλο μαρτυρεῖ καὶ ἀποδεικνύει ἢ ἐν μέσῳ ἡμῶν παράστασις τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων, δεομένων ὑπὲρ αὐτοῦ, ἢ παρουσία τῶν τοῦ κράτους Ἀρχόντων, τῶν τοῦ Ἔθνους βουλευφόρων καὶ ἢ τοσαύτη τοσοῦτου πλήθους, ἀπ' ἄκρου τῆς Ἑλλάδος προσελθόντων ἐν τῷ πανσέπτῳ τούτῳ Ναῶ, ἡ θλίψις καὶ ἡ ὁδύνη ἢ κατέχουσα πάντα, εἰμὴ τὴν εὐλάβειαν καὶ τὸν σεβασμὸν ὃν ἐκτίσατο ὁ ἀοίδιμος Ἱεράρχης κατὰ τὴν ἐπὶ γῆς ἀναστροφὴν αὐτοῦ, ἐν τῇ λιπαρᾷ καὶ θεοφιλεῖ ποιμαντορίᾳ του;

Καταθέτω τὴν μαρτυρίαν τῆς ἀδυναμίας μου νὰ πλέξω ἐπαξίως τὸ ἐγκώμιον τοῦ μακαρία τῇ λήξει γενομένου ἁγίου Ἱεράρχου, περιοριζόμενος εἰς ὀλίγας ἀπλὰς καὶ ἀτέχνους λέξεις, ἵνα διαδράμω τὴν ἐπὶ γῆς πορείαν του καὶ νὰ ὑπομνήσω τὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς καὶ τὴν ἀξιόλογον δρᾶσιν τοῦ ἐξ ἡμῶν μεταστάντος.

Παρὰ τῶν εὐσεβῶν γεννητόρων του ὁ ἀείμνηστος παρέλαβε τὴν βαθεῖαν καὶ ἀνυπόκριτον εὐσέβειαν καὶ τὴν ἀγαθότητα τῆς καρδίας, ἅτινα ἀκριβῶς καὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν βάσιν τοῦ χαρακτήρος αὐτοῦ, πολυτίμους ὄντως ἀρετὰς αἱ ὁποῖαι μετὰ τῶν ἄλλων πολλαπλῶν χαρισμάτων του ὡς ποιμένος καὶ διδασκάλου καταφαίνονται ἐν τῇ πολιτείᾳ αὐτοῦ.

Ὁ Μητροπολίτης Καστορίας Γρηγόριος ὁ Γ', (Παπουτσόπουλος τὸ ἐπίθετον), ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1933 ἐν Ἐρμουπόλει τῆς Σύρου, τέκνον τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τῆς Εἰρήνης. Ἀπὸ τὰ πρῶτα τῆς ζωῆς του ἔτη βαρείας ἀντιμετώπισε περιπετειᾶς τῆς ὑγείας του, θαυματουργικῶς διασωθεὶς ἀπὸ βαρυτάτων νόσων. Ἐν Πειραιεὶ ἐλθὼν παρηκολούθησε τὰ γυμνασιακὰ του μαθήματα καὶ ἀκολούθως ἐνεγράφη εἰς τὴν Θεολογικὴ Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἐχειροτονήθη Διάκονος τὴν 11ην Ὀκτωβρίου 1964 καὶ πρεσβύτερος τὴν 13ην Δεκεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ναυπакτίας κυροῦ Δαμασκηνοῦ, ὑπηρετήσῃ δὲ ὡς ἐφημερεύων Ἱεροκλήρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς εἰς Μητροπολί-

την Καστορίας αναδειξέως του. Ός Ιερεὺς καὶ Ἱεροκῆρυξ ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Παπουτσόπουλος διετῆρει πάντοτε «τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει». Εἰργάσθη δὲ ἀθορύβως μὲν καὶ ἄνευ τυμπανοκρουσιῶν, ἐνθουσιωδῶς ὅμως καὶ συστηματικῶς καὶ ἡγωνίσθη μετὰ σθένους διὰ τὴν πληροφόρησιν καλῶς καὶ ἐπακριβῶς τὴν ἱερὰν καὶ πολυμερῆ διακονίαν του. Ἐνδεδυμένος «ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ», ἱερούργει πιστῶς καὶ νυχθημέρως τὸ «εὐαγγέλιον» τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ θεϊότατα Μυστήρια τῆς Χάριτος Του ὡς κατὰ πάντα «πιστὸς καὶ φρόνιμος οἰκονόμος», φυλάσσων ἀπαραχάρακτον καὶ ἀναλλοίωτον τὴν παρὰ τοῦ Κυρίου ἐγκεχειρισμένην ἱερὰν καὶ ἀτίμητον παρακαταθήκην, ἀναζωπυρῶν διαρκῶς «τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ» χάριν τῶν πολυπληθῶν πνευματικῶν του τέκνων τῶν ὁποίων ἐγένετο κατ' ἀλήθειαν «τύπος». Ἐκτιμώμενος ὑπὸ πάντων, ἐν ἔτει 1978 προσελήφθη ὡς Β' Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀσκῶν παραλλήλως καὶ χρῆθ' Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Πόρου καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1982 ἕως 1984 Διευθυντοῦ τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας διακρινόμενος διὰ τὸ ἦθος, τὴν προσήλωσίν του εἰς τὴν Ὁρθόδοξον παράδοσιν, τὸν ἐνθεον ζῆλον του, τὴν γνησίαν Ἐκκλησιαστικὴν του συνείδησιν καὶ τὴν ἐργατικότητά του.

Ἡ Ἐκκλησία ἀποβλέψασα εἰς τὴν ὑπερῆικοσαετῆ εὐορκον καὶ καλλικαρπον διακονίαν του ἐξελέξατο αὐτὸν τὸν Νοέμβριον τοῦ 1985 Μητροπολίτην Καστορίας, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἐπίσης αἰφνιδίως θανόντος Μητροπολίτου Καστορίας κυροῦ Γρηγορίου τοῦ Β', τὸ ἐπίθετον Μαῖστρος, ἐκ Λέσβου καταγομένου.

Ὁ ἀοίδιμος Ἱεράρχης Καστορίας κυρὸς Γρηγόριος ὁ Γ' ἐπολιτεύθη ὡς φιλόσοργος, εὐαγγελικώτατος καὶ «καλὸς Ποιμὴν» ἐποίμανε δὲ μὲ τὴν ἐγνωσμένην ἀκακίαν τῆς καρδίας του καὶ μὲ τὴν σύνεσιν τῶν χειρῶν του ὁδηγῶν τὸ προσφιλές του ποιμνιον εἰς νομὰς σωτηρίους, νουθετῶν ἕνα ἕκαστον τῶν Χριστιανῶν του, ἐπιδιώκων «δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας» (Β' Τιμ. γ' 32). Ἐχων «ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφὴν» (Α' Πέτρο. γ' 1) ἐπαρουσιάζετο πάντοτε ἀκατάγνωστος καὶ ἀκέραιος, ἀμεμπτος καὶ ἄκακος τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνον ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ διακονῶν.

Προσωπικὸν οἰκόσημον τοῦ μακαριστοῦ Ἱε-

ράρχου ὑπῆρξεν ἡ συνέπεια καὶ ἡ ἀφοσίωσις καὶ εὐλάβεια πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν. Ἡ ζωὴ του ὑπῆρξε μῆνυμα ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς καταξίωσης. Ἡσθάνετο τὰ ἀγιώτερα τῶν αἰσθημάτων διὰ τὰ πνευματικά του τέκνα καὶ διὰ τὴν δόξαν τῆς Ἐκκλησίας. Ταπεινὸς τὸ φρόνημα, ὑπόδειγμα σεμνότητος, παράδειγμα ἀφιλοχρηματίας, ψυχικῆς μεγαλοσύνης, πνευματικῆς εὐτολμίας καὶ ὑποδειγματικῆς πνευματικῆς πατρότητος, παρέμεινε εἰς τὰς ἐπάλλξεις τοῦ προσωπικοῦ φωτεινοῦ παραδείγματος, διδάσκων διὰ λόγου καὶ βίου «ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφημα» (Φιλιπ. 4,8).

Κατὰ τὴν διελθοῦσαν δεκαετίαν ὁ ἀείμνηστος Ἱεράρχης ἐλάμπρυνε τὴν ἱστορικὴν Μητροπολὶν Καστορίας καταλιπαίων τὸ πνευματικὸν αὐτοῦ γεώργιον διὰ τῆς ἀγάπης του ἢ ὁποία ἐξεδηλώθη εἰς ἔργα φιλανθρωπίας καὶ πολλαπλῆς ποιμαντικῆς δραστηριότητος. Φύσις εὐαίσθητος καὶ εὐγενῆς κύπτει εἰς τὸν πόνον τῶν πνευματικῶν του τέκνων καὶ ἴσταται πανταχοῦ στρατιώτης ἀνύστακτος εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς εὐόρκου διακονίας του. Ἠγάπησε καὶ ἠγαπήθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῆς Καστορίας, ὅστις καὶ δικαίως ἐπανελάμβανε μετὰ τοῦ θεοῦ Παύλου «τοιούτος ἡμῖν ἔπρεπεν Ἀρχιερεὺς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος».

Ἠνάλωσεν ἑαυτὸν ὡς καλὸς Ποιμενάρχης Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν πνευματικῶν του τέκνων, μεριμνῶν καὶ φροντιζῶν διὰ τὰ εὐαγγῆ ἰδρύματα τὰ ὁποία ὁ ἴδιος ἴδρυσεν καὶ συνετῆρει καὶ ὑπῆρξεν πρωτοστάτης τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίας του φιλανθρωπικῆς δράσεως.

Ἡ αὐστηρὰ ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος, οἱ συνεχεῖς κόποι τῆς Ποιμαντορίας ὑπέσκαψαν τὴν ἄλλως ἐπισφαλῆ ὑγείαν του καὶ ἀνέκοψαν τὸ ἔργον καὶ τοὺς εὐγενεῖς ὁραματισμοὺς του.

Ὁ Καστορίας Γρηγόριος ὁ Γ' ὑπῆρξεν ἀληθῆς καὶ πιστὸς οἰκονόμος τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ. Τὴν διακονίαν του ἐπληροφόρησεν καὶ ὡς καλλίνικος στρατιώτης ἔπεσεν ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τοῦ καθήκοντος καταλιπὼν ἀγήρω τὴν μνήμην. Μετέστη «ἀπὸ τῆς χείρονος ἐπὶ τὴν βελτίονα, ἀπὸ τῆς προσκαιροῦ, ἐπὶ τὴν αἰώνιον, ἀπὸ τῆς ἐπιγείου εἰς τὴν ἐπουράνιον» (Μ. Βασιλείου Ὁμιλία 17 εἰς Βαρλαάμ μάρτυρα). Κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ «τῇ σαρκὶ σαββατίσας» ὁ πνευματικὸς οὗτος ἡγέτης τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἤδη παρίσταται τῷ θρόνῳ τοῦ

Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟ ΦΩΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΑΝΟΝΟΣ*

Οί εκκλησιαστικοί ὕμνοι εἶναι ἡ γλώσσα τῆς θείας λατρείας καὶ οἱ ἱεροὶ ποιητές, οἱ μελωδοὶ καὶ ὕμνογράφοι, ὅπως ὀνομάζονται πρὸ χαρακτηριστικὰ στὴν ἐκκλησιαστικὴ παράδοση, εἶναι οἱ μεγάλες ἐκείνες ψυχῆς ποῦ μὲ τίς λαμπρὲς πνευματικὲς ἐξάρσεις τους καὶ τίς ποιητικὲς

Τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. ΣΥΜΕΩΝ Π. ΚΟΥΤΣΑ

τους συλλήψεις γίνονται οἱ ἐκφραστές μας. Οἱ χειραγωγοὶ τοῦ κάθε πιστοῦ καὶ κάθε ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος στὴν ἱερὴ συνάντηση καὶ κοινωνία μας μὲ τὸν Τριαδικὸ Θεό, τὴ μητέρα τοῦ Κυρίου, τοὺς ἀγγέλους καὶ τοὺς ἀγίους.

* Ὁμιλία ποῦ πραγματοποιήθηκε στὰ πλαίσια τοῦ Σεμιναρίου Ὁρθοδόξου Πίστewος στὶς 31 Μαρτίου 1993.

ἐσφαγμένου Ἀρνίου, ἴνα μετὰ τῶν Ἀποστόλων, τῶν Θεοφόρων Πατέρων καὶ τῶν προαπελθόντων ἁγίων Ἱεραρχῶν καὶ μακαριστῶν προκατόχων του συνεχίσῃ τὴν ἀναίμακτον μυσταγωγίαν, τὴν ὁποίαν μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐτέλει ἐν τῷ ἐπιγίῳ θυσιαστηρίῳ, ἀγιάζων τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ. Παρῆλθον δι' αὐτὸν αἱ στιγμαὶ τῆς πικρίας καὶ τοῦ πόνου, τῶν στεναγμῶν καὶ τῶν δακρύων, γνωρίσματα χαρακτηριστικὰ ὄλων ἐκείνων οἵτινες ἐβάδισαν τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην ὁδὸν τῆς παρουσίας ζωῆς, ἄραντες μετὰ προθυμίας καὶ χαρᾶς τὸν Σταυρὸν τοῦ Κυρίου ἐπ' ὤμων. Σήμερον εἰσέρχεται εἰς οὐρανίους θαλάμους καὶ ποιεῖται τὴν ἰδικὴν του Μεγάλην Εἴσοδον, τὴν ἰδικὴν του μεγάλην συνάντησιν μετὰ τοῦ Ἀρχιερέως Χριστοῦ. Τοῦ λοιποῦ δὲν θὰ ἐξέλθῃ πλέον βαθυτάτην νύκτα μετὰ ἀπὸ τὴν καθημερινὴν μακρὰν ἐργασίαν του, ὡς ἐσυνήθιζε, εἰς τὸν ἐξώστην τοῦ Ἐπισκοπείου νὰ εὐλογῆσῃ εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος τὴν πόλιν τῆς Καστορίας καὶ τὴν προσφιλεστάτην του Ἐπαρχίαν, προσευχόμενος ὑπὲρ αὐτῆς ἥδη ὁμως «ἐναυλιζέται ἔνθα τῶν προφητῶν ὁ χορὸς, τῶν ἀποστόλων καὶ μαρτύρων τὰ τάγματα καὶ πάντες οἱ ἀπ' αἰῶνος δικαιοθέντες» (Ἀκολουθία Μοναχ. κηδείας).

Ἐνας ἀπὸ τοὺς ἐξοχωτέρους καὶ πλέον γνωστοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους εἶναι καὶ ὁ Μέγας Κανὼν, ποῦ συνέθεσε ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ὁ Ἱεροσολυμίτης, ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς κορυφαίους ἐκπροσώπους τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ποιήσεως.

Ὁ Μέγας Κανὼν εἶναι ὕμνος βαθιᾶς συντριβῆς καὶ συγκλονιστικῆς μετανοίας. Ἀποτελεῖ ἕνα ἐγερτήριο σάλπισμα ποῦ ἀποβλέπει στὸ νὰ φέρει τὸν ἄνθρωπο σὲ συναίσθησιν τῆς ἀμαρτωλότητός του καὶ νὰ τὸν ὀδηγήσῃ μέσα ἀπὸ τὴν συντριβὴ καὶ τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας κοντὰ στὸν Θεό, τὴν πηγὴ τῆς ἀληθινῆς ζωῆς καὶ τὸ πλήρωμα τῆς ἄρρητης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης.

Ἡ παρούσα ὁμιλία θὰ προσπαθῆσῃ νὰ ἰχνηλατήσῃ τὴν περιπέτεια τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως ἀκριβῶς μᾶς τὴν παρουσιάζει ὁ ἅγιος Ἀνδρέας Κρήτης στὸν Μεγάλον Κανόνα, τὸ λαμπρὸ τοῦτο ποιητικὸ δημιούργημά του.

«Αὐτοπροσώπως ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ, ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων» (Γρηγ. Νύσσης, Ἐπιτάφιος εἰς Μελέτιον Ἀντιοχείας).

Μακαριστὲ καὶ Ἅγιε Ἱεράρχα,

Χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος πορεύου τὴν μακαρίαν ὁδόν. Ἀναπαύου ἐν εἰρήνῃ, ἀκάματε ἐργάτα, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ τοῦ ἀμπελώνου τοῦ Κυρίου.

Ἡμεῖς οἱ περιλειπόμενοι, οἱ Σεβασμιώτατοι συνεπίσκοποί σου, ὁ ἱερός κληρὸς, τὰ πνευματικά σου τέκνα, αἱ μοναχικαὶ ἀδελφότητες καὶ ὁ φιλόχριστος λαὸς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς σου σὲ προπέμπομεν μὲ τοὺς ἀθανάτους λόγους τοῦ οὐρανοβάμονος Ἀποστόλου Παύλου: «Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισαι, τὸν δρόμον τετέλεκας, τὴν πίστιν τετήρηκας· λοιπὸν ἀπόκειται σοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει σοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος Κριτής» (Β' Τιμοθ. 4,7-8).

Χριστὸς σὲ ἀναπαύσῃ ἐν χώρα ζώντων καὶ πύλας Παραδείσου ἀνοίξει σοι καὶ βασιλείας δεῖξῃ πολίτην, φιλόχριστε καὶ πολυσέβαστε Ἱεράρχα Γρηγόριε.

1. Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα

Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας γεννήθηκε γύρω στὸ 660 μ.Χ. στὴ Δαμασκὸ, μιὰ ἀπὸ τὶς ἀρχαιότερες καὶ μεγαλύτερες πόλεις τῆς Ἀνατολῆς. Ὑπῆρξε γόνος οἰκογένειας πού τὴν διέκρινε ἡ εὐσέβεια καὶ τὴν στόλιζε τὸ ἄνθος τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς. Στὴ Δαμασκὸ διδάχθηκε τὰ πρῶτα γράμματα καὶ ποτίστηκε μὲ τὸ ἄδοιο γάλα τῆς χριστιανικῆς εὐσέβειας.

Ἡ θερμὴ ἀγάπη του πρὸς τὸν Χριστὸ ὀδηγεῖ τὰ βήματά του σὲ ἡλικία δεκαπέντε ἐτῶν περιπλουτῶν τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἀποφασίζει νὰ ἀφιερωθεῖ στὸν πανίερο ναὸ τῆς Ἀναστάσεως. Οἱ γονεῖς του ὄχι μόνον δὲν ἀντιδροῦν ἀλλ' ὅπως σημειώνουν οἱ βιογράφοι του, οἱ ἴδιοι τὸν προσάγουν γιὰ νὰ τὸν ἀφιερῶσουν.

Τὰ Ἱεροσόλυμα ὑπῆρξαν ὁ τόπος, ὅπου ὁ Ἀνδρέας μορφώθηκε πλατιά καὶ καλλιεργήθηκε βαθιά. Καὶ στὴ θύραθεν παιδεία καὶ στὰ θεολογικὰ γράμματα. Τὸν βοηθοῦσαν ἄλλωστε σ' αὐτὸ τὰ πολλὰ πνευματικὰ χαρίσματα μὲ τὰ ὁποῖα τὸν εἶχε προικίσει ὁ Θεός. Ἐκεῖ ἔγινε μοναχὸς καὶ ἀνέλαβε καθήκοντα πατριαρχικοῦ νοταρίου (γραμματέα δηλαδὴ) κοντὰ στὸν πατριάρχη Θεόδωρο. Ἄν καὶ κυρίως στὴν Κωνσταντινούπολη διακρίθηκε καὶ ἡ Κρήτη ὑπῆρξε ὁ τόπος τῆς μεγάλης του προσφορᾶς, ἐν τούτοις τὸ πέραςμὰ του ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα τοῦ ἔδωσε τὸν τίτλο τοῦ Ἱεροσολυμίτη, πού τὸν συνόδευε σ' ὀλόκληρη τὴ ζωὴ του καὶ συνεχίζει νὰ τὸν παρακολουθεῖ καὶ μετὰ τὴν κοίμησή του.

Γύρω στὰ 685 ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων χρειάστηκε νὰ ἐκφράσει ἐγγράφως τὴν ὁμολογία πίστεώς της στὰ ὅσα ἀποφασίστηκαν γύρω ἀπὸ τὶς δύο θελήσεις καὶ ἐνέργειες τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὴν 5' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο (680-81) καὶ νὰ τὴν ἀποστείλει στὴ Βασιλεύουσα. Στὴ μεταφορὰ αὐτῆς τῆς ὁμολογίας χρησιμοποιήθηκε ὁ πατριαρχικὸς νοτάριος Ἀνδρέας μαζί μὲ ἄλλους δύο γέροντες «τῶν τοῦ κλήρου λογάδων».

Ἀπὸ τὴν ἀποστολὴ αὐτὴ ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἔμελλε νὰ μὴν ἐπιστρέψει ποτὲ στὰ Ἱεροσόλυμα. Γιὰ λόγους πού δὲν μπορούμε νὰ ξέρουμε ἔμεινε στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ὑπῆρέτησε ἐκεῖ τὴν Ἐκκλησία. Χειροτονεῖται διάκονος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἀνατίθεται ἡ φροντίδα δύο φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων, τοῦ «εὐαγοῦς ὀρφανοτροφείου» καὶ «τῶν Εὐγε-

νίου», στὴ διοίκηση τῶν ὁποίων ἐπέδειξε τὸν πλοῦτο τῆς ἀγάπης του καὶ τὶς πολλὲς ἰκανότητές του. Ἀσφαλῶς στὸ χρονικὸ διάστημα τῆς εἰκοσάχρονης παραμονῆς του στὴν Κωνσταντινούπολη ὁ ἅγιος Ἀνδρέας διακρίθηκε καὶ ὡς ρήτορας καὶ διδάσκαλος.

Γύρω στὸ 711 ἢ 712 ἐκλέγεται ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης.

Τὸ ποιμαντικὸ ἔργο του ὑπῆρξε πλούσιο καὶ καρποφόρο. Συνδύασε ἄριστα τὰ θεωρητικὰ ἐνδιαφέροντα καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὴν ποιήση μὲ τὰ πρακτικὰ ποιμαντικὰ ζητήματα.

«Χρείας καλεσάσης» ὁ σεβάσμιος ἐπίσκοπος Κρήτης μετέβη στὴν Κωνσταντινούπολη. Ποιὰ ἀκριβῶς ἦταν αὐτὴ ἡ ἀνάγκη πού τὸν ἔφερε στὴ Βασιλεύουσα δὲν γνωρίζουμε. Ἐδῶ προεῖδε τὸ τέλος του καὶ ὅτι «ἐν τῇ μητροπόλει αὐτοῦ ἔτι ζῶν οὐ μὴ παραγένηται». Πράγματι, ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη στὴν Κρήτη, ἀπέθανε στὴν Ἐρεσσὸ τῆς Λέσβου στίς 4 Ἰουλίου τοῦ 740 καὶ ἐνταφιάστηκε ἐκεῖ στὸ ναὸ τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἀναστασίας.

Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας διακρίθηκε ὡς ἐκκλησιαστικὸς ρήτορας καὶ ποιητῆς. Τὸ πεζογραφικὸ ἔργο του εἶναι ὄλο σχεδὸν ἐγκωμιαστικὸ, δηλαδὴ ἐγκωμιαστικὲς ὁμιλίες σὲ δεσποτικὲς ἢ θεομητορικὲς ἐορτὲς καὶ σὲ διαφόρους ἁγίους.

Κατὰ πολὺ πλουσιώτερο ὑπῆρξε τὸ ποιητικὸ του ἔργο. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας θεωρεῖται ὁ εὐρετῆς τῆς ποιήσεως τῶν ἀσματικῶν κανόνων. Συνέταξε τὰ κείμενα καὶ τὸ μέλος πολυαριθμῶν Εἰρμῶν καὶ Κανόνων, Ἰδιομέλων καὶ Στιχηρῶν. Ἡ ποιήσή του διακρίνεται γιὰ τὴ σαφήνεια, τὴ μεγαλοπρέπεια καὶ τὸ διδακτικὸ της χαρακτήρα.

2. Ὁ Μέγας Κανὼν

Τὸ πιὸ ἀξιόλογο καὶ περισσότερο γνωστὸ ἀπὸ ὅλα τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα εἶναι ἀσφαλῶς ὁ Μέγας Κανὼν. Ξεχωρίζει ἀνάμεσα στοὺς πολλοὺς Κανόνες του γιὰ τὴν πρωτοτυπία καὶ τὴν ἔκτασή του. Ἡ ἔκτασή του αὐτὴ τοῦ προσέδωσε καὶ τὴν ἐπωνυμία Μέγας.

Ὁ Μέγας Κανὼν εἶναι ἓνα πολὺστροφο λειτουργικὸ ποίημα σπάνιας τέχνης καὶ βαθιάς θρησκευτικῆς πείρας. Ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐννιά Ὁδῆς πού περιλαμβάνουν συνολικὰ 11 Εἰρμούς καὶ 250 Τροπάρια. Κατὰ μία ἐκδοχὴ ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἔγραψε τόσα Τροπάρια, ὅσοι εἶναι καὶ οἱ στίχοι τῶν ἐννιά βιβλικῶν ὠδῶν.

Τὰ περιστάτικα κάτω ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὁ ἅγιος

Ἄνδρέας συνέθεσε τὸν Κανόνα δὲν μᾶς εἶναι γνωστά. Ἀπὸ μερικὲς ἐνδείξεις τροπαρίων τοῦ ἴδιου τοῦ Κανόνος μποροῦμε νὰ συμπεράνουμε ὅτι ὁ ποιητὴς τὸν συνέθεσε σὲ προχωρημένη ἡλικία καὶ κατὰ πάσαν πιθανότητα στὴν Κωνσταντινούπολη.

Τὸ Συναξάριο τῆς Πέμπτης τῆς Ε' ἐβδομάδας τῶν Νηστειῶν — τῆς ἡμέρας δηλαδὴ ποὺ ψάλλεται ὁ Μέγας Κανὼν — ὡς ἐξῆς ἀναφέρεται στὸ θέμα, τὸ περιεχόμενο καὶ τοὺς σκοποὺς τοῦ ποιήματος:

«Πᾶσαν γὰρ Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης ἱστορίαν ἐρασιμάμενος καὶ ἀθροίσας τὸ παρὸν ἡρμόσατο μέλος ἀπὸ Ἀδάμ δηλαδὴ μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Χριστοῦ Ἀναλήψεως καὶ τοῦ τῶν Ἀποστόλων κηρύγματος. Προτρέπεται γοῦν διὰ τούτου πᾶσαν ψυχὴν, ὅσα μὲν ἀγαθὰ τῆς ἱστορίας ζηλοῦν καὶ μιμῆσθαι πρὸς δύναμιν, ὅσα δὲ τῶν φαύλων ἀποφεύγειν, καὶ ἀεὶ πρὸς Θεὸν ἀνατρέχειν διὰ μετανοίας, διὰ δακρύων καὶ ἐξομολογήσεως καὶ τῆς ἄλλης δηλονότι εὐαρεστήσεως».

Θέμα δηλαδὴ τοῦ Μεγάλου Κανόνος εἶναι ἡ παρουσίαση τῆς τραγικῆς καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου τῆς πτώσεως καὶ τῆς ἀμαρτίας καὶ ἡ θερμὴ παρακίνησή του νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ κοντὰ στὸν ζῶντα καὶ ἀληθινὸ Θεό.

Ἡ διαπραγματεύση τοῦ θέματος εἶναι πρωτότυπη, ἔντονα δραματικὴ καὶ πλαισιώνεται ἀπὸ τὴ χρήση ἑνὸς πλήθους παραδειγμάτων ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή. Ἡ χρήση τῶν βιβλικῶν παραδειγμάτων ἀποβλέπει στὴν παρακίνηση τῆς ψυχῆς νὰ μιμηθῇ τὶς καλὰς πράξεις τῶν εὐσεβῶν καὶ ν' ἀποφύγει τὶς κακὰς τῶν ἀσεβῶν. Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ βιβλικὰ παραδείγματα εἶναι παρμένα ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Αὐτὸ κυρίως γίνεται στίς πρώτες ὀκτὼ Ὁδές, ἐνῶ τὰ παραδείγματα τῶν τροπαρίων τῆς θ' Ὁδῆς τὰ δανείστηκε ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη.

Τὰ βιβλικὰ πρόσωπα ποὺ χρησιμοποιεῖ ὁ ποιητὴς, κρίνονται ἀνάλογα μὲ τὴ συμπεριφορὰ τους πρὸς τὸν Θεὸ καὶ τὸν νόμο Του καὶ τὴ διαγωγή τους μέσα στὴν Ἰσραηλιτικὴ κοινωνία. Ἔτσι προβάλλεται ἰδιαίτερα ἡ παιδαγωγικὴ τους ἀξία. Τόσο τῶν θετικῶν παραδειγμάτων, ποὺ θὰ πρέπει νὰ μιμηθῇ ὁ πιστός, ὅσο καὶ τῶν ἀρνητικῶν ποὺ ὀφείλει νὰ ἀποφύγει.

Ὁ Μέγας Κανὼν ἀπὸ τὴν ἀρχή, φαίνεται, προορίστηκε γιὰ τὴ λατρεία. Αὐτὸ συμπεραίνουμε ἀπὸ τὸ ποιητικὸ εἶδος του, τὴ σύνδεσή του

μὲ τὶς βιβλικὲς ὠδές, ποὺ ἦταν στὴ λειτουργικὴ χρῆση τῆς πρώτης Ἐκκλησίας, καὶ τὴν ὅλη διάρθρωσή του μὲ τὶς ἱκεσίες, τὶς λατρευτικὲς ἐπικλήσεις καὶ τὰ ἄλλα λειτουργικά του στοιχεία.

Ποῦ καὶ πότε ἀκριβῶς εἰσήχθη στὴ λειτουργικὴ χρῆση δὲν μᾶς εἶναι γνωστό. Ἴσως σὲ ἐκκλησίες τῆς Κρήτης, ὅταν ἀκόμη ζοῦσε καὶ ἐπισκόπευε ὁ Ἅγιος.

Σήμερα, στὴ λειτουργικὴ πράξη ποὺ ἐπικράτησε, ὁ Μέγας Κανὼν ψάλλεται κατὰ τὸν Ὁρθρο τῆς Πέμπτης τῆς Ε' ἐβδομάδας τῶν Νηστειῶν, γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἡμέρα ἐπικράτησε νὰ λέγεται «Πέμπτη τοῦ Μεγάλου Κανόνος». Στίς μονὲς συνεχίζεται ἡ παλαιὰ τάξη νὰ ψάλλεται στὸν Ὁρθρο, ἐνῶ στοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς τῶν πόλεων τὸ ἀπόγευμα τῆς Τετάρτης μαζί μὲ τὸ Μικρὸ Ἀπόδειπνο.

Ἡ σημασία τοῦ Μεγάλου Κανόνος μέσα στὴ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας πιστοποιεῖται καὶ ἀπὸ δύο ἄλλα δεδομένα ποὺ ἔχουμε: πρῶτον ὅτι ὀρίστηκε νὰ τελεῖται τὸ πρωὶ τῆς Πέμπτης ἡ λειτουργία τῶν Προηγιασμένων, ἀπόδειξη τιμῆς καὶ σεβασμοῦ τῆς λειτουργικῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία ψάλλουμε τὸν Μέγα Κανόνα, καὶ δεύτερον ὅτι διαορίστηκε σὲ τέσσερα μέρη καὶ τμηματικὰ ψάλλεται μαζί μὲ τὴν ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἀποδείπνου καὶ κατὰ τὶς πρώτες τέσσερις ἡμέρες τῆς Α' ἐβδομάδας τῶν Νηστειῶν.

Ὁ Μέγας Κανὼν ψάλλεται σὲ ἦχο πλάγιου τοῦ β'. Εἶναι ἦχος γλυκός, καταλυτικὸς καὶ ἐκφραστικὸς ἰδιαίτερα τοῦ πένθους καὶ τῆς συντριβῆς τῆς ψυχῆς. Ὁ γοργὸς μάλιστα εἰρηολογικὸς ρυθμὸς του, στὸν ὁποῖο ψάλλονται τὰ τροπάρια τοῦ Μεγάλου Κανόνος, μαζί μὲ τὴν κατάνυξη καὶ τὴ συντριβὴ ποὺ μεταδίδει, ἐκφράζει καὶ τὴν ἱερὴ ἀνησυχία τῆς ὑπάρξεως νὰ ἐπιτύχει τὴν ἐν Χριστῷ ἀπολύτρωσή της.

Ἐξάλλου τὰ ἐπιμέρους ποιητικὰ του στοιχεία, ὁ πλούσιος λυρισμὸς, οἱ ζωηρὲς περιγραφές, οἱ χτυπητὲς εἰκόνες, τὸ πλήθος τῶν παραδειγμάτων, οἱ ἐπιτυχημένοι συμβολισμοὶ καὶ ἡ ζωντανὴ καὶ συνάμα ἀπλή γλώσσα σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν καταλυτικὴ ψαλμωδία προσδίδουν μιὰ ξεχωριστὴ ὀμορφιὰ καὶ χάρη στὸ ποίημα καὶ αἰχμαλωτίζουν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀκροατῆ ἢ τοῦ ἀναγνώστη.

(Συνεχίζεται)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ὁ Ἀπόδημος Ἑλληνισμός.

Καθ' ἃ ἀνεγράφησαν εἰς τὸν Τύπον, ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, ὑποδεχόμενος τὸν Πρόεδρον καὶ Μέλη τῆς Διοικήσεως τοῦ «Συμβουλίου Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ» (Σ.Α.Ε.), ἐτόνισεν ὅτι «ὁ Ἑλληνισμὸς πάντοτε ὑπῆρξεν οἰκουμενικός, ὄχι μόνον γεωγραφικῶς, ἀλλὰ καὶ πνευματικῶς καὶ πολιτιστικῶς, καὶ τὸ Πατριαρχεῖόν του ἐδῶ (ἐν Κωνσταντινουπόλει), εἰς αὐτὴν τὴν γωνίαν τοῦ Κερατίου Κόλπου, εἶναι ἐπίσης οἰκουμενικόν, ὄχι μόνον κατὰ τὸ ὄνομά του, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ τῇ πνευματικότητι, διότι οἰκουμενικὸν εἶναι τὸ μήνυμα ποῦ ἐκπέμπεται ἐντεῦθεν, μήνυμα ἀγάπης, εἰρήνης, καταλλαγῆς, ἐνότητος, ἀνεξίθρησκείας, διαλόγου, εὐρύτητος ὀριζόντων, ἐπικοινωνίας μὲ πάντα ἄνθρωπον καλῆς θελήσεως ἐπὶ τῷ κοινῷ ἀγαθῷ ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος».

Ἀναφερόμενος ὁ Πατριάρχης ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν τῆς διασποράς, προσέθεσεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὅτι οἱ ἀνὰ τὸν κόσμον διεσπαρμένοι Ἕλληνες ἀποτελοῦν, κατὰ τὴν πλειονότητα αὐτῶν, «κανονικὸν ποιμνιον» τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ ὁποῖον ὠργάνωσεν αὐτοὺς εἰς ἐνορίας - κοινότητας, ἐχούσας σχολεῖα, πολιτιστικοὺς φορεῖς, συλλόγους, ἀδελφότητας καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀνέπτυξε τὴν ἑλληνορθόδοξον αὐτοσυνειδησίαν των καὶ ἐκράτησεν αὐτοὺς συνδεδεμένους μὲ τὰς ρίζας καὶ τὰς παραδόσεις των, τὴν γλώσσαν, τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμά των». Ὅθεν, ὡς προσέθεσεν ὁ Παναγιώτατος, «ὁ Ἀπόδημος Ἑλληνισμὸς εἶναι θεσμὸς καθαρῶς πνευματικὸς καὶ ἐκκλησιαστικὸς» καὶ ἐπομένως «μόνη ἢ ἐκκλησιαστικὴ ὀργάνωσις ἐγγυᾶται τὴν ἐνότητα καὶ τὴν διατήρησίν του μακρὰν πολιτικοποιήσεων καὶ δὴ καὶ κομματικοποιήσεων».

Καὶ πάλιν λόγος περὶ τοῦ παπικοῦ πρωτείου.

Ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β' τὴν 17ην Ἰανουαρίου ἐ.ε., ἐξ ἀφορμῆς τῆς «Ἑβδομάδος προσευχῆς διὰ τὴν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν», ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ θέματος «Ὁ ἔχων οὕς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς Ἐκκλησίαις» (Ἀποκ. γ', 22), εἶπεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Ὁ Διάλογος μετὰ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὠδήγησεν εἰς τὸ νὰ ἐπιτευχθῆ καὶ ἐφαρμοσθῆ σημαντικὴ συμφωνία διὰ τὴν μυστηριακὴν κατανόησιν τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὸ πρέπει νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸ νὰ παραμε-

ρισθῆ ἢ φανερὰ ἀνωμαλία, ἣτις προέκυψεν ἐκ τῆς μὴ ὑπαρχούσης ἀκόμη πλήρους κοινωνίας. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ διὰ νὰ διευκολυνθῆ ἡ περαιτέρω συνέχισις τοῦ διαλόγου ἔχω προτείνει νὰ ἐξετάσωμεν λεπτομερέστερον καὶ βαθύτερον τὸ πρόβλημα τοῦ Πρωτείου τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης. Πάντες γνωρίζομεν, ὅτι τὸ πρόβλημα αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸ ἱστορικὸν κύριον ἐμπόδιον εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πλήρους ἐνότητος μεταξὺ (Ρ)Καθολικῶν καὶ Ὁρθοδόξων. Δι' αὐτὸ ἔχω προτρέψει καὶ ἐνθαρρύνει πάντας, "ἵνα μετ' ἀλλήλων μὲ ὄλωσ φανερὰν εἰλικρίνειαν εὐρωμεν τὰς μορφάς, εἰς τὰς ὁποίας αὐτὸ τὸ λειτουργημ (δηλ. ἡ διὰ τὴν ἐνότητα διακονία τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης) νὰ δύναται νὰ πραγματοποιηῆ μίαν διακονίαν τῆς ἀγάπης ἀναγνωριζομένην ὑπὸ τῶν μὲν καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων" (Ἰνα ὦσιν ἐν - Ut unum sint 95)».

Εἰς ταῦτα θὰ ἔπρεπε νὰ προστεθῆ, ὅτι αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος μορφαὶ εἶναι εὐκόλον νὰ εὐρεθοῦν εἰς τὴν πράξιν τῆς ἡνωμένης Ἐκκλησίας κατὰ τὴν πρώτην χριστιανικὴν χιλιετίαν.

«Μὲ τὴν ἀνοχή... φεμινιστικῶν σωματείων».

Τὸ κακὸν τῶν -τόσον ὑποτιμητικῶν διὰ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ ιδεώδη τοῦ ὑγιούς φεμινισμοῦ - διαφημίσεων, ἀντί, δι' ἐφαρμογῆς κανόνων δημοσιογραφικῆς καὶ ραδιοτηλεοπτικῆς δεοντολογίας καὶ δι' ἐνεργοποιήσεως τῶν εἰδικῶν συμβουλίων, νὰ ὑποχωρῆ, ἀντιθέτως γίνεται ὁλονὲν καὶ χειρότερον. Τοιοῦτοτρόπως συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως ἐπαληθεύονται τὰ πρό τινων μηνῶν ἐπισημανθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Κώστα Γεωργουσοπούλου, ὁ ὁποῖος ἐν ἀρθριδίῳ του, τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη εἰς ἀθηναϊκὴν ἐφημερίδα, ἔχει γράψει τὰ ἑξῆς:

«Στὴ διαφήμιση, καὶ μὲ τὴν ἀνοχὴ τῶν ἄλλοτε μαχητικῶν φεμινιστικῶν σωματείων, δὲν ὑπάρχει νὰ διαφημιστεῖ ὁποιοδήποτε προῖον χωρὶς τὴν παρουσία γυναίκας, συνήθως ἐντυπωσιακῆς, συχνὰ ἡμιγύμνου καὶ πάντοτε συνοδευομένης ἀπὸ σύμβολα ἢ ὑπαινιγμοὺς ἐρωτισμοῦ. Δὲν εἶναι μόνον τὰ ἀρώματα· εἶναι τὰ ποτά, τὰ τοιγάρρα, τὰ αὐτοκίνητα, τὰ σκάφη ἀλλὰ καὶ τὰ κοινότατα τρόφιμα ποῦ ὑποβάλλεται ἢ ἀγορά τους μὲσω μίας ἡμίγυμνης, πολλὰ ὑποσχόμενης γυναικός. Ἔτσι τὸ σύμβολο πέρασε στὰ διάφορα τηλεπαιχνίδια καὶ στὰ λεγόμενα σόου, ὅπου δίκην γλάστρας ξεφωνίζουσιν ὡς κατόπουλα ἡμίγυμνα γυναικάκια μὲ ἀδειανὰ μάτια καὶ κεφάλι κολοκυθοκορφά» (Κώστα Γεωργουσοπούλου, Σκουπίδια, ἐφημ. «Τὰ Νέα», 26.4.1995).

Αί άναμικαί διαμαρτυρίαί και καταγγελίαί τών σωματείων προστασίας τών καταναλωτών δέν έχουν άποδειχθή μέχρι σήμεραν τελεσφόροι.

«Έρωμαία στο άνηλεές παίγνιο του άνταγωνισμού».

Έν συνεχεία πρέπει να σημειωθή, ότι ο κ. Γεωργουσόπουλος, έν τώ αυτώ άρθρωιδίω, χρησιμοποιών και τó εύγλωττον σχήμα τής παραβολικής και συμβολικής ρητορικής ύπερβολής, προσθέτει χαρακτηριστικώς τά εξής:

«Ίκανοί και σοβαροί άλλοτε δημοσιογράφοι παγιδευμένοι στα νούμερα τής τηλεθέασης, έρωμαία στο άνηλεές παίγνιο του άνταγωνισμού, κατεξευτελίζουν σημαντικά θέματα καλώντας κότες, κοκοράκια, καπόνια και παγώνια τής βιομηχανίας του θεάματος. Αντί τών ειδικών... καλούνται άστερίσκοι, άστερίδια τής νότας, τής μάλας, τής μόδας και του φτηνού παλκοσένικου, διάττοντες άστéρες τών τηλεοπτικών σειρών (τό να χέρι νίβει τ' άλλο) και ξεσκονίζουν σε μιá ώρα τά εθνικά θέματα, τά εκπαιδευτικά, τά γλωσσικά, τά πολιτιστικά, άκόμα και τά εκκλησιαστικά».

Έάν πεφωτισμένοι, δόκιμοι και διακεκριμένοι συγγραφείς, δημοσιογράφοι και άνεγνωρισμένοι τεχνοκριτικοί, οί όποίοι πán άλλο ή ως πουριτανοί ή όπισθοδρομικοί είναι δυνατόν να χαρακτηρισθούν, περιγράφουν μετά τοςαύτης ένωργείας μιαν άπαράδεκτον κατάσταση, είναι φανερόν τó τί θά ήδύνάτο να προστεθή από έλληνορθόδοξου εκκλησιαστικής σκοπιάς.

«Ευθύνη τών ήθοποιών»

Έκτός τών άναμφιβόλως, δυστυχώς όλίγων, καλών τηλεοπτικών, κινηματογραφικών και θεατρικών προγραμμάτων, υπάρχουν και πολλά άλλα, τά όποία είναι όλως άπαράδεκτα. Δι' αυτό ο κριτικός άρθρωγράφος κ. Γιώργος Σκούρης έν δημοσιεύματι αυτού δέν διστάζει να καταγγείλη «τó τσιτσίδωμα τών έλληνίδων γυναικών ήθοποιών στην τηλεόραση και στον κινηματογράφο κυρίως, αλλά και στο θέατρο "για χάρη τής τέχνης"».

Χαρακτηριστικώς προσθέτει τά εξής: «Δέν υπάρχει τηλεοπτικό επεισόδιο και κινηματογραφική ταινία τών πέντε, τουλάχιστον, τελευταίων έτών που να μη δείχνει σε κάποια ή κάποιες σκηνές την πρωταγωνίστρια — ή όποια άλλη — γυμνή... Τό γυμνό χρησιμοποιείται κατά κόρον από τούς σκηνοθέτες, για να ρίξει στάχτη — ή μήπως τίποτ' άλλο; — στα μάτια τών θεατών, έλλείπει αξιόλογου τινός σεναρίου;... Έδώ υπάρχει ευθύνη τών ήθοποιών που δέχονται να παίξουν — άρκει να παίξουν — ντυμένες ή γυμνές, σε μάπα ιστορία και

χαζοσκηνοθετημένες (ξενέρωτες, έ;) έρωτικές σκηνές. Φταίνε και οί ήθοποιοί που δέν γυρίζονται καλά σεναρία. Έχει ρόλο γι' αυτούς; Παίζουν και μάπα να είναι...» (Γιώργου Σκούρη, Γδύσε με πασα μου σκηνοθέτη!, έφημ. «Τά Νέα», 27.11.1995).

«Σε τέτοιες δημόσιες εμφανίσεις».

Έπειδή τās τελευταίας εβδομάδας έγένετο λόγος εις τόν Τύπον δια την προσφοράν του Δημ. Ψαθά και δια τά έπ' όνόματί του θεσπισθέντα βραβεία προς καλλιτέχνες, άς έπιτραπή επί πλέον, έν συνεχεία προς όσα έλέχθησαν εις τās δύο προηγουμένα παρατηρήσεις, να έπιστημάνωμεν διά μιαν άκόμη φοράν ότι και έν Έλλάδι σήμερα, και ίσως εις μεγαλυτέραν έκτασιν, υπάρχει ο ήθικος έκτροχιασμός και ο εκφυλισμός, τούς όποίους ο άείμνηστος είχε καταγγείλει δημοσία προς 26 έτών, όταν εις χρονογράφημά του είχε γράψει:

«Άηδία έχει καταστήσει, προ πολλού, σ' Ευρώπη και Άμερική, αυτό που όνομάζουν σήμερα θέατρο πρωτοποριακό», στο όποιο «έφτασαν στίς διαστροφές, τίς όμοφυλοφιλίες, τούς σαδισμούς, τούς μαζωχισμούς και τά τοιαύτα... Οί χειρότεροι χαμάληδες ή πόρνες δέν θ' άποφάσιζαν ποτέ να έξομοιωθούν με τούς σκύλους — σε τέτοιες δημόσιες εμφανίσεις — όπως τó άποτολμούν οί παραπάνω ήθοποιοί, έν όνόματι τής πρωτοποριακής όρμης άδιάντροπων συγγραφέων». Μάλιστα όσα γίνονται επί σκηνής, επεκτείνονται συχνά και στην πλατεία (σήμερα και έν οίκω), όπου οί ήθοποιοί άσχημονούν μαζί με τούς θεατές» (Δημ. Ψαθά, Περί πρωτοπορίας, έφημ. «Τά Νέα», 28.2.1970).

Έπειδή αί εικόνες του εκφυλισμού εις τούς, δια τής Τηλεοράσεως, και εις τούς οίκους, είναι επί τέλους καιρός τó Ραδιοτηλεοπτικόν Συμβούλιον να θελήση να άποδείξη την ύπαρξιν αυτού όχι μόνον άσχολούμενον περι την ποιότητα τών τηλεοπτικών προβολών δια την βραχονησίδα Ίμια, αλλά και περι τά άνωτέρω ύπομνησθέντα εκφυλιστικά φαινόμενα.

Γενικότερον ύπενθυμίζομεν δια πολλοστήν φοράν, ότι ή καλλιτεχνική δημιουργία εις έν έλεύθερον δημοκρατικόν καθεστώς δέν έχει ανάγκην προληπτικής (σοβιετικού τύπου) λογοκρισίας, αλλά πρέπει να είναι αυτοελεγχόμενη με συναίσθησιν τής κοινωνικής τής ευθύνης. Αυτό βεβαίως δέν έχει σχέση με τó άναμφισβήτητον δικαίωμα και την ύποχρέωσιν τής προστατευτικής κρατικής ποινικής νομοθεσίας και τής δικαστικής άξίας να προστατεύουν τούς άνωρίμους πολίτας και την νεολαίαν εκ τής πλημμυρίδος τής «καλλιτεχνικής» κανθαριδίνης.

E.Δ.Θ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Αί έορταστικά έκδηλώσεις έν Καλαμάτα, επί τή έορτή τής Ύπαπαντής του Σωτήρος ήμών Χριστού και του Παμμεσσηνιακού Προσκυήματος, ήρχισαν, όπως κάθε έτος, με πανηγυρικών Έσπερινών τō έσπέρας τής 27ης Ίανουαρίου και συνεχίσθησαν μέχρι τής 9ης Φεβρουαρίου, ότε γίνεται ή Άπόδοσις τής έορτής τής Ύπαπαντής.

Μετά τόν πανηγυρικών Έσπερινών τής 27ης Ίανουαρίου, έν τō πανηγυρίζοντι Μητροπολιτικῶ ιερῶ Ναῶ τής Ύπαπαντής, κατά τόν όποιον έχοροστάτησε και ώμίλησεν ό Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, έτελέσθη Παράκλησις εις τήν Ύπεραγίας Θεοτόκον και έγινε η ένθρόνισις τής θαυματουργού Εικόνας τής «Παναγίας Ύπαπαντής», από τόν θρόνον ένθα μονίμως είναι τοποθετημένη, εις τόν θρόνον τής λιτανεύσεως αυτής κατά τήν ήμέραν τής έορτής τής Ύπαπαντής. Κατά δέ τήν 9ην Φεβρουαρίου έγινε η έπανενθρόνισις αυτής, με τήν λήξιν τής έορτής, εις τόν μονιμον θρόνον αυτής έν τō ως άνω ιερῶ Ναῶ.

Καθ' όλην τήν διάρκειαν τών 14 ήμερῶν του Παμμεσσηνιακού Προσκυήματος έτελέσθησαν τō μεν έσπέρας Έσπερινός και Παράκλησις, τήν δέ πρωϊαν Όρθρος μετά θείας Λειτουργίας. Έγιναν δέ εκ περιτροπής και θεία κηρύγματα.

Ό Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος προσέκάλεσε διά τήν έφρτεινήν Παμμεσσηνιακήν έορτήν τής Ύπαπαντής τούς Σεβ. Μητροπολίτας Τριφυλίας και Όλυμπίας κ. Στέφανον, Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως κ. Θεόφιλον, Κυθήρων κ. Ίάκωβον, Ηλείας κ. Γερμανόν, Μαντινείας και Κυνουρίας κ. Άλέξανδρον, Ξάνθης και Περιθεωρίου κ. Παντελεήμονα, και συμμετέσχον εις τās ιεράς Άκολουθίας του Έσπερινου, κατά τήν 1ην Φεβρουαρίου, του Όρθρου, τής θείας Λειτουργίας και τής λιτανεύσεως τής ιεράς Εικόνας «Παναγίας Ύπαπαντής», κατά τήν 2αν Φεβρουαρίου.

Κατά τόν Έσπερινόν έχοροστάτησε και ώμίλησεν ό Σεβ. Μητροπολίτης Ξάνθης και Περιθεωρίου κ. Παντελεήμων και συνεχοροστάτησαν ό Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος και άπαντες οι ύπ' αυτόν προσκληθέντες ως άνω Σεβ. Μητροπολίται. Μετά τόν Έσπερινόν επηκολούθησε τέλεσις Όλονυκτίας μέχρι σχεδόν τών πρώτων πρωϊνων ώρῶν.

Κατά τόν Όρθρον έχοροστάτησε ό Σεβ. Μητροπολίτης Μαντινείας και Κυνουρίας κ. Άλέξανδρος, όστις και ενεδύθη τήν αρχιερατικήν αυτού στολήν έν τός του Σολέα. Τής θείας Λειτουργίας προσέήρχεν ό Σεβ. Μητροπολίτης Τριφυλίας και Όλυμπίας κ. Στέφανος, συλλειτουργούντων τών ως άνω Σεβ. Μητρο-

πολιτών και συμμετεχόντων Άρχιμανδριτών και άλλων Όφικιούχων Πρεσβυτέρων, ως και Διακόνων.

Κατά τόν Έσπερινόν και τόν Όρθρον τής έορτής έψαλαν τās ιεράς άξματα Βυζαντινά Χορωδία Ψαλτών ένοριακών ιερῶν Ναών τής Καλαμάτας. Κατά δέ τήν θεϊαν Λειτουργίαν τής έορτής έψαλεν ή Εύρωπαϊκή Χορωδία του πανηγυρίζοντος Μητροπολιτικού ιεροῦ Ναού.

Μετά τήν θεϊαν Λειτουργίαν επηκολούθησεν, επί μίαν και πλέον ώραν, ή Λιτάνευσις τής θαυματουργού «Παναγίας Ύπαπαντής» διά τών κεντρικών οδών τής Καλαμάτας. Εις τήν Λιτάνευσιν τής ιεράς Εικόνας έλαβον μέρος οι Σεβ. Μητροπολίται, άπας ό Ίερός Κλήρος τής Ίεράς Μητροπόλεως Μεσσηνίας και Κληρικοί έξ άλλων περιοχών, ό εκπρόσωπος τής Κυβερνήσεως Ύπουργός Πολιτισμού κ. Σταύρος Μπένος, εκπρόσωποι κομμάτων, οι Βουλευται τής Μεσσηνίας και Βουλευται άλλων περιοχών, ό Εισαγγελεὺς του Άρειου Πάγου, οι Άρχηγοί τών Ένόπλων Δυνάμεων και τών Σωμάτων Άσφαλείας, αι τοπικά Άρχαί, Δήμαρχοι τών Μεσσηνιακών πόλεων, και άλλων περιοχών, Στρατός ξηράς και άέρος, μαθηται και μαθήτριά τής Πρωτοβαθμίου και τής Δευτεροβαθμίου Έκπαιδεύσεως, και ΤΕΙ, οι μαθηταί του Μέσου Έκκλησιαστικού Φροντιστηρίου Καλαμάτας, Φιλαρμονική τής Καλαμάτας, του Στρατού ξηράς, του Ναυτικού, και τής Έλληνικής Άστυνομίας. Τήν Λιτάνευσιν ήκολούθησαν μετ' εύλαβείας χιλιάδες προσκυνητών, εκατέρωθεν δέ όλων τών οδών, διά τών όποίων διήρχετο αυτή, παρευρίσκετο άναρίθμητον πλήθος εύσεβών προσκυνητών.

Η Λιτάνευσις κατέληξεν εις τήν νοτίαν μεγάλην πλατείαν του Μητροπολιτικού ιεροῦ Ναού, από τών βαθμίδων τής νοτίας εισόδου του όποιου, ό Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος ώμίλησε επικαίρως με θέμα «Ό Χριστός είναι ή ειρήνη και τὸ φῶς του κόσμου», και ηύχαρίστησε άπαντας τούς προσκυνητάς και ηύχθη τās προσήκοντα.

Μετά τὸ τέλος τής Λιτανείας ό Δήμαρχος Καλαμάτας και τὸ Δημοτικόν Συμβούλιον τής πόλεως παρέθεσε επίσημον γεύμα εις τούς Σεβ. Ίεράρχας και τούς προσκεκλημένους του έπισήμου.

Τὸ έσπέρας τής παραμονής τής Άποδόσεως τής έορτής τής Ύπαπαντής (8 Φεβρουαρίου) έτελέσθη εις τόν ως άνω πανηγυρίζοντα Μητροπολιτικόν ιερὸν Ναόν Έσπερινός μετά Παρακλήσεως, κατά τόν όποιον έχοροστάτησε και ώμίλησεν ό Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, επηκολούθησε δέ Όλονυκτία. Τήν πρωϊαν τής έπομένης έχοροστάτησε κατά τόν Όρθρον, ελειτούργησε και έν συνεχεία προσέτη τής τελέσεως Παρακλήσεως, περι τὸ τέλος

τῆς ὁποίας ἔγινεν ἡ ἐπανενθρόνισις τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνης τῆς «Παναγίας Ὑπαπαντῆς» εἰς τὸν, ἐν τῷ ὡς ἄνω ἱερῷ Ναῷ, μόνιμον θρόνον αὐτῆς, καὶ οὕτως ἔληξε τὸ διαρκεῖς 14 ἡμερῶν Παμμεσσηνιακὸν Προσκύνημα.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας)

**Ἀνακοινωθὲν Ἱερᾶς Κοινότητος
Ἁγίου Ὁρους Ἄθω (12/25.1.1996)**

Τὴν 22αν Ἰανουαρίου ἀφίχθη εἰς Καρυὰς σεπτὴ Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία καὶ ἠσχολήθη ἐν ἀγαστῇ συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ἱ. Κοινότητος μετὰ τὸ χρονίζον θέμα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας.

Κατόπιν ἐπὶ τόπου μεταβάσεως τῆς Ἐξαρχίας μετὰ Ἱεροκοινοτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπετεύχθη διεθέτησις τοῦ προβλήματος μετὰ ἀπόγους καὶ διαφανεῖς διαδικασίας δι' ἐπανδρώσεως τῆς Μονῆς μετὰ ἀπόφασιν τῆς Γερροντικῆς αὐτῆς Συνάξεως ὑπὸ τῆς εἰκοσαμελοῦς ἐκλεκτῆς ἀδελφότητος τοῦ Ἱεροῦ Κελλίου Ἁγίου Νικολάου («Μπουραζέρι»).

Ἡ Ἱερὰ Κοινότης ὁμοφώνως περιβάλλει μετ' ἀγάπης καὶ ἐμπιστοσύνης τὴν νέαν ἀδελφότητα, εὐελπιστεῖ δὲ καὶ εὐχεται ἐγκαρδίως, ὅπως αὕτη συμβάλῃ ἀποφασιστικῶς ὥστε ἡ Ἱερὰ Μονὴ Μεγίστης Λαύρας νὰ συνεχίσῃ ἐπαξίως τὴν μακροαίωνον καὶ ἱστορικὴν πορείαν καὶ παρουσίαν τῆς εἰς τὸν ἀγιορειτικὸν χώρον. Οἱ δὲ φόβοι καὶ τὰ κατὰ καιροῦς καὶ τώρα θρυλούμενα καὶ δημιοσιεύμενα περὶ τὴν ἐπ' ἀνδρωσιν τῆς Ἱ. Μονῆς καὶ τὰς σχέσεις Ἁγίου Ὁρους καὶ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κρίνονται μυθώδη, ἀνυπόστατα καὶ ἀδίκως ταλαιπωρήσαντα τὸν τε δημοσιογραφικὸν κόσμον καὶ τὸ ἀναγνωστικὸν κοινόν.

Ἄπαντες οἱ ἐν τῇ κοινῇ Συνάξει Ἀντιπρόσωποι καὶ Προϊστάμενοι τῶν εἰκοσιν Ἱερῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἄθω.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ κατὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον 1996 ταξιδίου τοῦ Πάπα εἰς Γουατεμάλαν, Σαλβαδόρ, Νικαράγουαν καὶ Βενεζουέλαν, ὁ υπεύθυνος τῆς ὁργανώσεως τῶν παπικῶν μετακινήσεων Ἰταλὸς κληρικὸς Ροβέρτο Τοῦτσι ἀνεκοίνωσεν: «Ὁ Πάπας ταξιδεύει ὑποστηριζόμενος, ὡς ὁ Ἄπ. Πέτρος, ὑπὸ τῶν προσευχῶν ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιον, νὰ στηρίξῃ τοὺς ἀδελφούς του εἰς τὴν πίστιν, νὰ παρηγορήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ συναντήσῃ τὸν ἄνθρωπον».

— Οἱ ΡΚαθολικοὶ ἐπίσκοποι τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Πολωνίας ἐξήγησαν ἐκ νέου ἀμοιβαίως συγγνώμην διὰ τὰς ἀδικίας καὶ τὰ σφάλματα, τὰ ὅποια διεπράχθησαν ἐκατέρωθεν κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον καὶ μετ' αὐτόν.

— Ἐν Βατικανῷ ὁ Πρόεδρος τῆς Γαλλίας Jacques Chirak ἐτιμήθη ὑπὸ τοῦ Πάπα. Ἀμφότεροι διεκήρυσαν ἀπὸ κοινου τὴν ἀπόφασίν των νὰ ἀγωνισθοῦν διὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, τὴν εἰρήνην, τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὸν «ἀφοπλισμόν».

— Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Μονάχου καρδινάλιος

Friedrich Wetter ὁργανώνει ἐκστρατεῖαν πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἀνεργίας ὡς «τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 κοινωνικοπολιτικοῦ προβλήματος».

— Ὁ ἐπίσκοπος Ἀλούσιος Τσελάτα, Ἰταλὸς πτωλάριος Ἀρχιεπίσκοπος Δοκλέας, διωρίσθη ὑπὸ τῆς «Ἁγίας Ἐδρας» ὡς νέος Νούντιος ἐν Τουρκίᾳ.

— Ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β', ἀποτεινόμενος πρὸς ἐπισκεψαμένους αὐτὸν Λουθηρανούς τῆς Ἀμερικῆς, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, εἶπεν: «Ὁ διάλογος Λουθηρανῶν καὶ Καθολικῶν ἐσημείωσε σημαντικὸν σταθμὸν διὰ τῆς διερευνησεως τῆς περὶ δικαιοσεως θεολογίας. Εἰς τὴν κοινὴν κατανόησιν τοῦ κυρίου τοῦτου ἄρθρου τῆς πίστεώς μας πρέπει νὰ μᾶς κατευθύνη ἡ προσευχή».

— Ἡ κα Λήχ Ραμπίν, χήρα τοῦ δολοφονηθέντος πρωθυπουργοῦ τοῦ Ἰσραήλ, ἔγινε δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Πάπα.

— Ἐν τῷ ΡΚαθολικῷ Ἰνστιτούτῳ Παρισίαν ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια «Σχολῆς Ἱερῶν Τεχνῶν» (ἐκκλ. μουσικῆς καὶ εἰκονογραφίας).

— Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ τῶν ἐν Ἀθήναις ΡΚαθολικῶν, δι' ἀνακοινώσεως αὐτῆς, κατέστησε γνωστὴν τὴν θέσιν αὐτῆς ἐν σχέσει πρὸς τὸ συζητούμενον θέμα τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν. Ὑπέμνησε τὸν ὑπ' ἀριθ. 1176 κανόνα τοῦ Ρωμαιοκαθολικοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, καθ' ὃν συνιστᾶται ἡ τέλεσις ἐκκλησιαστικῆς κηδεῖας συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις (§ 1-2) μετὰ τὴν ἐξῆς προσθήκην ἐν τῇ § 3: «Ἡ Ἐκκλησία συνιστᾶ θεομῶς τὴν διατήρησιν τῆς εὐσεβοῦς συνηθείας τοῦ ἐνταφιασμοῦ τῶν σωμάτων τῶν νεκρῶν. Ὅμως δὲν ἀπαγορεύει τὴν ἀποτέφρωσιν, ἐκτὸς ἐὰν αὕτη ἐπελέγη διὰ λόγους ἀντιθέσεως πρὸς τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν».

Ε.Θ.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 450 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Martin Luther (Λουθήρου) ὁργανώνονται ὑπὸ τῶν Λουθηρανῶν ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ ἐκδηλώσεις πρὸς προβολὴν τοῦ ἔργου τοῦ μεγάλου μεταρρυθμιστοῦ. Ἰδιαίτερος προβάλλονται τὰ σημεῖα τῆς διδασκαλίας του, τὰ ὅποια ἔχουν οἰκουμενικὴν σημασίαν καὶ θὰ ἠδύνατο νὰ γίνουιν δεκτὰ ὑπὸ πάντων τῶν Χριστιανῶν, ἐνῶ παραλείπεται ἡ μνεῖα τῶν σημείων τῆς διδασκαλίας αὐτῆς, τὰ ὅποια ἀποκρούονται ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων καὶ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν. Ὡσαύτως διοργανώνονται οἰκουμενικαὶ συναντήσεις καὶ ποιήλαι ἐκθέσεις, ὡς λ.χ. ἐν Wartburg, ἐνθα προβάλλεται καὶ ἐν ἐκ γύψου ἐκμαγεῖον τοῦ νεκροῦ προσώπου τοῦ Λουθήρου.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἰωβηλαῖον δίδει ἀφορμὴν διὰ τουριστικὰ ἢ προσκυνηματικὰ ταξίδια πλήθους ἐπισκεπτῶν πρὸς τοὺς τόπους, ἐνθα ἔζησε καὶ ἔδρασεν ὁ Λουθήρος (λ.χ. εἰς τὰς πόλεις Eisenach καὶ εἰς τὴν «Πόλιν τοῦ Λουθήρου Wittenberg»). Ἐπίσης ἔχουν ἀναπτυχθῆ ὀλόκληροι βιομηχανικαὶ καὶ βιοτεχνικαὶ ἐπιχειρήσεις πρὸς παραγωγὴν σχετικῶν ἀναμνηστικῶν προϊόντων μετὰ τὴν μορφήν τοῦ Λουθήρου (καρτῶν, ἄρτων, φιαλῶν λικέρ, παιγνιδίων, κοσμημάτων, διακοσμητικῶν ἀντικειμένων κ.τ.τ.).

Ε.Θ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Ἐπισκόπου ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Κ. ΚΥΡΑΤΣΟΥ, Δρος Θεολογίας, Μητροπολίτου Δράμας, **ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΡΑΜΑΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΠΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ**, Δράμα 1995, σσ. 262, σχ. 21Χ14 έκ.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δράμας κ. Διονύσιος διακρίνεται ὡς πολυγραφώτατος συγγραφεὺς ὑπερεκατὸν βιβλίων καὶ πολλῶν ἀρθρῶν εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικά, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται κυρίως εἰς ἐποικοδομητικά, ποιμαντικά, κοινωνικά καὶ ἀντιαρειτικά θέματα. Κορυφαία ἀναγνώρισις τοῦ μὴ παραμεληθέντος ὑπ' αὐτοῦ συγγραφικοῦ ταλάντου εἶναι τὸ ὅτι ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου ἔχει παμψηφεί ἀνακηρυχθῆ διδάκτωρ τῆς Θεολογίας μετὰ τὴν ὑποβολὴν εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην τῆς ὑποβοηθούσης τὸν σημερινὸν οἰκουμενικὸν διάλογον Διατριβῆς ἐπὶ διδασκαρία ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ ἅγιος Συμεὼν Θεσσαλονίκης καὶ ἡ Δύση. Ἡ Λατινικὴ Ἐκκλησία καὶ οἱ καινοτομίαι τῆς». Τελευταῖος καρπὸς τῆς ἀκαταπονήτου συγγραφικῆς δραστηριότητος τοῦ Ἁγίου Δράμας εἶναι τὸ ὡς ἄνω βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἐγράφη ἐξ ἀφορμῆς τῆς συμπληρώσεως 30 ἐτῶν ἀπὸ τῆς χειροτονίας εἰς Ἐπισκοπον καὶ ἐνθρονίσεως τοῦ Σεβ. συγγραφέως εἰς τὴν ἱστορικὴν Ἱ. Μητρόπολιν τῆς Δράμας.

Τὸ βιβλίον τοῦτο, τὸ ὁποῖον παρουσιάζει τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δράμας ἀπὸ τῶν ἀπαρχῶν αὐτῆς μέχρι σήμερον, καλύπτει σημαντικὸν κενὸν τῆς καθ' ὅλου Βιβλιογραφίας. Χαρακτηριστικῶς ὁ σ., τόσο ἐν τῷ Προλόγῳ, ὅσον καὶ ἐπὶ τοῦ καλλιτεχνικοῦ ἐξωφύλλου τοῦ βιβλίου, ἐπισημαίνει τὰ ἑξῆς:

«Ἀπὸ καιροῦ, εἶχα διαπιστώσει τὴν ἔλλειψιν πλήρους ἱστορίας τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας Δράμας. Ὑπῆρχαν, βέβαια, διάσπαρτα ἐδῶ κι ἐκεῖ ἀρθρα, μελέτες, μονογραφίες, πὺ ἐξέταζαν ἐπὶ μέρους πτυχῆς τῆς ἱστορίας αὐτῆς. Δὲν ἀποτελοῦσαν, ἐν τούτοις, ὀλοκληρωμένη ἔκθεσις τῆς μακρᾶς πορείας τῆς.

»Γιὰ τὸ λόγο αὐτό, ἐπιθυμώντας νὰ καλύψω τὸ κενό, συνέταξα τὴν παρούσα «Ἱστορία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δράμας», πὺ καλύπτει τίς διαφορῆς φάσεις τῆς ἀπὸ τίς ἀπαρχῆς τῆς μέχρι σήμε-

ρα». Τὸ ἐγχείρημα δὲν ὑπῆρξε εὐκόλο. Ἀπαιτήθηκε καὶ κόπος καὶ χρόνος πολλὸς γιὰ τὴν συγκέντρωσις τοῦ ὕλικου, τὴν κατάταξι, τὸν ἐλεγχον, τὴ σύγκρισιν, τὴ σύνθεσιν καὶ τὴν ἐκθεσὴν τοῦ (σσ. 9-10).

Τὸ Α' κεφ. (σσ. 11-15) παρουσιάζει σύντομον Ἱστορίαν τῆς περιοχῆς τῆς Δράμας ἀπὸ τοῦ ἔτους 5.000 π.Χ. μέχρι σήμερον.

Τὸ Β' κεφ. (σσ. 16-43), δι' ἀξιοποιήσεως τοῦ πηγαιῖου ἱστορικοῦ ὕλικου καὶ τῶν βοηθημάτων, ἐπιτυγχανομένης δι' εὐστόχου χρήσεως τῆς ἱστοριογενετικῆς μεθόδου, ἀναφέρεται εἰς τὴν ἰδρυσιν καὶ ἐξέλιξιν τοῦ τίτλου τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Ἱ. Μητροπόλεως. Εἰδικώτερον ἐξετάζονται τὸ «Πρωτοπαπαδικίον» τῆς Μητροπόλεως Φιλίππων ἢ πρώτη μνεία τῆς Μητροπόλεως ἢ «κατ' ἐπίδοσιν» παραχώρησις τῆς Μητροπόλεως Φιλίππων εἰς τὸν Μητροπολίτην Δράμας (1371) ἢ συνένωσις τῶν Μητροπόλεων «Δράμας καὶ Φιλίππων» (1619-1663) ἢ Μητρόπολις «Φιλίππων, Δράμας, Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου» (1663-1882) ἢ Μητρόπολις «Φιλίππων, Δράμας καὶ Ζιχνῶν» (1882-1924) ἢ Μητρόπολις «Δράμας καὶ Φιλίππων» (1924) ἢ ἀφαίρεσις τοῦ τίτλου «Φιλίππων» (1931) καὶ ἡ θέσις τῆς Μητροπόλεως εἰς τὰς «Νοτίτιαις», εἰς τοὺς ἐπισημοὺς ἐκκλησιαστικοὺς καταλόγους.

Τὸ Γ' κεφ. (σσ. 44-57), διὰ κριτικῆς ἐπεξεργασίας τοῦ ὑπάρχοντος ἱστορικοῦ ὕλικου, ἐξετάζει τὴν «Γενικὴν Ἱστορίαν τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας» (Πρώτους χρόνους — Περίοδον Βυζαντίου — Λατινοκρατίαν καὶ Σερβοκρατίαν — Τουρκοκρατίαν — Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν).

Τὸ Δ' κεφ. (σσ. 58-84) προβάλλει κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν γνωστοὺς ἐκπροσώπους τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ κατάλογον Ἱ. Ναῶν τῆς περιοχῆς.

Τὸ Ε' κεφ. (σσ. 85-116) παρουσιάζει τὸν κατάλογον τῶν διατελεσάντων Ἀρχιερέων, ὡς καὶ εὐσύνοπτα βιογραφικὰ σημειώματα εἰς ἐκείνους ἐξ αὐτῶν, διὰ τοὺς ὁποῖους ὑπάρχουν διαθέσιμα ἱστορικὰ στοιχεῖα.

Τὸ ΣΤ' κεφ. (σσ. 117-148) προβάλλει τὰς κοσμούσας τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Δράμας ἀκτινοβόλους Ἱερὰς Μονὰς, ἧτοι ἀφ' ἐνὸς τὴν ἐλκύουσιν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν εἰδικῶν ἐπιστημόνων ἀρχαίαν καὶ ἰ-

στορικήν Μονήν τῆς Παναγίας Εικοσιφοινίσσης Παγγαίου καὶ ἀπ' ἑτέρου τὴν κατὰ τὸ 1970 ἰδρυθεῖσαν γυναικείαν Ἱ. Μονήν Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου ἐν τῷ οἰκισμῷ τῶν Ταξιαρχῶν (Σύψης) Δράμας. Χαρακτηριστικὰ εἶναι ὅσα ἰδίως λέγονται περὶ τῶν ὑψηλῶν ἐπισκεπτῶν καὶ τῶν σιγγιλλίων τῆς Ἱ. Μονῆς Εἰκοσιφοινίσσης, περὶ τῆς κτηματικῆς περιουσίας τῆς, περὶ τῆς θαυμασίας Βιβλιοθήκης τῆς, καὶ περὶ τοῦ ὅτι ἡ Ἱερὰ αὕτη Μονὴ ὑπῆρξεν ἀκρόπολις τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ, κέντρον ἑλληνορθοδόξου παιδείας καὶ τηλαυγῆς φάρος τῶν Γραμμάτων. Ἡ σημερινὴ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ γυναικεία ἀδελφότης, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς ἡγουμένης Ἀλεξίας, διακρίνεται διὰ τὰ ἡγιασμένα «ἐργόχειρά» τῆς καὶ διὰ τὴν «ξενίαν» τῶν πολυαριθμῶν ἐπισκεπτῶν - προσκυνητῶν.

Διὰ τὴν Ἱ. Μονὴν Ταξιαρχῶν ὁ Ἅγιος Δράμας γράφει ἐν σελ. 148:

«Οἱ ἀδελφές..., ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πνευματικὴ ἄσκησις καὶ τὴν προσευχὴ, ἐπιδίδονται μὲ ἰδιαίτην ἐπιδεξιότητα στὴν ἀγιογραφία φορητῶν εἰκόνων κατὰ τὴ βυζαντινὴ παράδοσις. Ἔργα τῶν χειρῶν τους εἶναι οἱ εἰκόνες τοῦ τέμπλου τοῦ καθολικοῦ καὶ τῶν παρεκκλησιῶν, πολλῶν ναῶν τῆς Μητροπόλεως καὶ ἄλλων περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἐπίσης ἀσχολοῦνται μὲ χειροποίητα χρυσοκεντήματα, ἀντιγράφοντας παλαιὰ πρότυπα, μὲ χρυσοκέντητα μηχανῆς, μὲ τὴν ἐτοιμασίαν ἀμφίων καὶ καλυμμάτων ἀγίας τραπέζης καὶ ἱερῶν σκευῶν, καθὼς καὶ ἐργοχείρων, πλεκτῶν καὶ εἰδῶν κηροπλαστικῆς, ἐνῶ καλλιεργοῦν τοὺς κήπους, περιποιοῦνται τὰ ζῶα τῆς μονῆς, φροντίζουν γὰρ τὴν καθαριότητά τους καὶ τὴ φιλοξενίαν τῶν εὐλαβῶν προσκυνητῶν.

»Ἡ εὐλογημένη ἀδελφότης Ἀναλήψεως τοῦ Σωτήρος Ταξιαρχῶν (Σύψης) Δράμας, μὲ τὶς 30 μοναχές, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς ἡγουμένης Ἀκυλίνης καὶ τὶς πρεσβείες τοῦ Γέροντος Γεωργίου, ἀποτελεῖ φάρο φωτεινὸ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ καύχημα τῆς τριακονταετοῦς ἐπισκοπικῆς διακονίας μου στὴν ἀκριτικὴ αὕτη περιοχὴ τῆς Μακεδονίας» (σ. 148).

Ὁ γράφων ἔχει ἤδη ἐξάρει τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἱ. Μονὴ Ἀναλήψεως συνετέλεσε, μὲ τὶς εὐλογίες τοῦ Ἁγίου Δράμας, στὴ στελέχωσι καὶ ἐμπύχωσι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γοργοπηκῆς στὴν περιοχὴ Geelong τῆς Αὐστραλίας (βλ. Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Ὁδοιπορικὸν εἰς ἑλληνορθόδοξα κέντρα τῆς Αὐστραλίας, Ἀθήνα 1995, σσ. 82-84).

Τὸ Ζ' κεφ. (σσ. 149-168), ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἑλληνικὴ Παιδεία καὶ Ἐθνικοὶ ἀγῶνες» δεικνύει ὅτι

«στὸν τομέα καλλιέργειας τῶν ἑλληνικῶν καὶ τῶν ἱερῶν γραμμάτων δὲν ὑπέστησε ἡ περιοχὴ τῆς Δράμας κατὰ τὴ σκοτεινὴ περίοδο τῆς ὀθωμανικῆς κυριαρχίας, ἐνῶ καὶ ἡ συμμετοχὴ τῆς στοὺς ἔθνικους ἀγῶνες δὲν ὑπολείπεται σὲ συγκρίσει μὲ τὶς ὁμορες πρὸς αὐτὴν περιοχὰς τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης» (σ. 149).

Τὸ Η' κεφ. (σσ. 169-174) ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Μητρόπολις Δράμας σήμερον» πληροὶ χαρὰς τὸν ἀναγνώστην, διότι κατὰ λιτὸν καὶ σεμνὸν τρόπον παρουσιάζει πτυχὰς τινὰς τοῦ πολυπτυχοῦ καὶ πολυδιαστάτου ἀνακαινιστικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐκδηλον εἰς τὸ ὅτι ἡ Μητρόπολις αὕτη «παρουσιάζει μιὰ εἰκόνα ὀργανώσεως, διοικήσεως καὶ λειτουργίας ἰδιαίτερος ἱκανοποιητικῆς, στοὺς βασικοὺς τομεῖς τῆς λατρευτικῆς, ποιμαντικῆς καὶ μοναστικῆς ζωῆς» (σ. 168). Ἐκτὸς τῶν ἄλλων, χαρακτηριστικὰ εἶναι ἡ —κατὰ τὸ ἐφικτὸν— πλήρωσις κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων ἢ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα στελέχωσις καὶ ἄνθησις τῶν Ἱ. Μονῶν ἢ ἀνέγερσις καὶ τὰ ἐγκαίνια Ἱ. Ναῶν ἢ μέριμνα διὰ τὴν νεότητα, τὰς κατασκηνώσεις καὶ τὰ οἰκοτροφεία ἢ καρποφόροι ἱερατικαὶ συνάξεις καὶ τὰ συνέδρια ἢ ὀργάνωσις διαλέξεων ὁ ἱερὸς ζήλος τῶν ἐν Κυρίῳ συνεργῶν (κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν) ἢ λαμπρὰ Βιβλιοθήκη τοῦ Ἐπισκοπείου Δράμας ἢ τακτικαὶ ποιμαντικαὶ περιοδεῖαι τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Διονυσίου εἰς τὰς κομποπόλεις, τὰ χωρία καὶ τοὺς οἰκισμοὺς τῆς θεοσώστου ἐπαρχίας του ἢ ἐμπύχωσις τῶν ὑπ' αὐτοῦ προεδρευομένων Ἰδρυμάτων, τὸ ἤδη μνημονευθὲν λαμπρὸν συγγραφικὸν ἔργον καὶ πολλὰ ἄλλα.

Ὁ Σεβ. συγγραφεὺς, μὲ τὸν γλαφυρὸν καὶ συναρπαστικὸν τρόπον τῆς διατυπώσεως, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐκδηλὸς σὲ ὁλόκληρο τὸ βιβλίον, παρουσιάζει ὡς ἐξῆς τὴν σεμνὴν προσωπικὴν συμβολὴν τοῦ στοὶ ποιμαντικῷ ἔργῳ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δράμας: «Τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἀγωνίσθηκα στὴ διάρκεια τῆς 30ετίας νὰ εἶμαι «καλὸς οἰκονόμος» τῶν Μυστηρίων τοῦ Θεοῦ. Προσπάθησα νὰ γνωρίζω τὸ ποιμνιον ποὺ μοῦ ἐμπιστεύθηκε ὁ Κύριος καὶ νὰ «γνωρίζωμαι ὑπ' αὐτοῦ». Ὑπῆρξα πατρικὸς καὶ ἐν Χριστῷ οἰκείος πρὸς τοὺς συμπρεσβυτέρους καὶ διακόνους· στοργικὸς καὶ προστατευτικὸς πρὸς τὶς μονάζουσες στὰ δύο λαμπρὰ Μοναστήρια μας· εὐήκοος καὶ ἐνθαρρυντικὸς πρὸς τὴν ἀγωνιζομένη νεότητα· εἰρηνικὸς καὶ ἐποικοδομητικὸς πρὸς τὶς Τοπικὰς Ἀρχὰς· εὐγνώμων καὶ παροτρυντικὸς πρὸς τοὺς ἐν Κυρίῳ συνεργοὺς· παραμυθητικὸς πρὸς τοὺς πασχοντες...» (σ. 9).

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

(Συνέχεια από τη σελ. 570 του ὑπ' ἀρ. 13/1995 τεύχους)

121. **Η ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΣ** (Ἀκολουθία), Ἀνατύπωσις Δ' 1995, Ἀθήναι, σχῆμα 12X17 ἑκατ., σσ. 432.

Καλαίσθητη, χρυσόδετη ἔκδοση «περιέχουσα ἀπάσας τὰς ἀνηκούσας τῆς Μ. Ἑβδομάδι ἀκολουθίας, ὡς καὶ τὰς ἀκολουθίας τῆς παννυχίδος, τοῦ ὄρθρου, τῆς λειτουργίας καὶ τοῦ ἔσπερινου τῆς μεγάλης Κυριακῆς τοῦ Πάσχα». Εὐχρηστο βοήθημα στὰ χέρια τῶν φιλακόλουθων χριστιανῶν.

Τὸ ἔργον κατακλείεται ὑπὸ Παραρτήματος Κειμένων (Σιγιλίων, Πράξεων, Γραμμάτων, Ἀναφορῶν, Ἐκθέσεων κ.λπ.) (σσ. 175-252), ὑπὸ Πίνακος τῶν πηγῶν καὶ βοηθημάτων (σσ. 253-258), ὡς καὶ ὑπὸ Πίνακος τῶν δημοσιευμάτων τοῦ Σεβ. συγγραφέως.

Τὸ βιβλίον, ὅπερ ἐπιμελεῖα τοῦ κ. Εὐαγγέλου Λέκκου ἐξετυπώθη ὑπὸ τῆς ἐκδοτικῆς Ἐταιρείας «ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.», διακρίνεται διὰ τὴν καλαίσθητον ἐμφάνισιν καὶ κοσμεῖται ὑπὸ πολλῶν ὡραίων ἐγχρῶμων φωτογραφιῶν προσώπων, ναῶν, ἱ. μονῶν, μνημείων καὶ ἐκδηλώσεων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, ὡς καὶ ὑπὸ φωτογραφίας τοῦ ἀνδριάντος τοῦ ἀειμνήστου ἐθνοϊερομάρτυρος Χρυσοστόμου Σμύρνης, ὁ ὁποῖος εἶχε διατελέσει καὶ Μητροπολίτης Δράμας, Φιλίππων καὶ Ζιγνῶν (1902-1910).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται φανερόν, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὀγκῶδες βιβλίον τοῦ ἀκαταπονήτου συγγραφέως ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὸν συμβολὴν εἰς τὴν Ἱστορίαν σπουδαιοτάτου τμήματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Ἐκκλησία οὐ μόνον ὑπῆρξε κατὰ τὸ παρελθόν, ἀλλὰ ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον νὰ εἶναι ἡ στοργικὴ Μήτηρ τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ. Ἐπὶ πλέον τὸ βιβλίον τοῦτο τοῦ Ἁγίου Δράμας ἀποτελεῖ ἐξ ἐπόψεως εἰδολογικῆς ἀριστον πρότυπον διὰ πάσας ἐκεῖνας τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις, τῶν ὁποίων δὲν ἔχει ἀκόμη γραφὴ καὶ προβληθῆ ἡ Ἱστορία.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

122. **ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΣ ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ**, Μέρος Α', τόμος 72, σσ. 452. Μέρος Β', τόμος 73, σσ. 352. Ἀθήναι 1994, σχῆμα 14X21 ἑκατ.

Δύο ἀκόμη τόμοι στὴ σειρὰ «Βιβλιοθήκη Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων» (ΒΕΠΕΣ) τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, πού ξεκίνησε ὁ ἀείμνηστος Γεν. Διευθυντῆς τῆς Βασ. Βέλλας τὸ 1955. Περιέχουν τὰ ἔργα τοῦ Ἀπολιναρίου, ἐπισκόπου Λαοδικείας. Τὴ γενικὴ ἐπιστασία ἔχει ὁ Καθηγ. Ἡλίας Μουτσούλας. Τὴν ἐπιμέλεια τοῦ Α' Μέρους οἱ Κίμων Παπαχριστόπουλος καὶ Γεωργία Κουνάβη, ἡ ὁποία ἐπιμελήθηκε καὶ τὸ Β' Μέρος.

123. Μητροπολίτου Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Θεοκλήτου, **ΝΕΑΝΙΚΑ ΣΑΛΠΙΣΜΑΤΑ**, Ἀθήνα 1995, ἔκδοση Β', σχῆμα 14X21 ἑκατ., σσ. 230.

Πρόκειται γιὰ συλλογὴ 216 σύντομων κειμένων (τῆς μιᾶς σελίδος), μὲ συνθήματα καὶ προτροπὲς πρὸς τοὺς νέους, γιὰ μιὰ εὐλογημένη πορεία ἐν Χριστῷ. Διανθίζονται μὲ μικρὰ ἀνέκδοτα καὶ ἱστορίες, πού βοηθοῦν τὸν ἀναγνώστη στὴν κατανόηση καὶ ἐμπέδωση τοῦ ἐποικοδομητικοῦ περιεχομένου. Ἐξώφυλλο σὲ τετραχρωμία.

124. Χρήστου Γ. Γκότση, **Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΤΩΝ BYZANTINΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ**, Δεύτερη ἔκδοση ἐπαυξημένη. Τόμος Α', σσ. 160. Τόμος Β', σσ. 152, Ἀθήνα 1995, σχῆμα 14X21 ἑκατ.

Ὅχι μόνον «ἐπαυξημένη» σὲ ὕλη ἀλλὰ ἐξαιρετικὰ βελτιωμένη καὶ στὴν ἐμφάνιση, τὴν ἐκτύπωση, τίς ἐγχρωμες εἰκόνες κ.λπ. εἶναι ἡ β' ἔκδοση τῶν δύο αὐτῶν τόμων, πού μὲ τὸ περιεχόμενό τους ἀποτελοῦν ἴσως τὴν ἀρτιότερη ἐκλαϊκευμένη εἰσαγωγή στὸν μυστικὸ κόσμον —χώρον καὶ πνευματικὴ ὁμορφιά— τῆς ὀρθοδόξου ἀγιογραφίας.

125. **ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΟΥ ΑΚΑΘΙΣΤΟΥ ΥΜΝΟΥ** («Χαιρετισμῶν» εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον), ἔκδ. Α' 1995, σχῆμα 10X14 ἑκατ., σσ. 62.

Σὲ δίχρωμη ἐκτύπωση κειμένου, μὲ ἐξώφυλλο σὲ τετραχρωμία, τὸ κομψὸ αὐτὸ τευχίδιο εἶναι ἀπαραίτητο στὸν κάθε χριστιανό, γιὰ χρῆση στὸ σπίτι ἢ στὸ ναό. Περιέχει πλήρη τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου.

126. **ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ** (οἱ κοσμοχαρμόσπουνοι ΚΔ' Οἴκοι εἰς τὴν νοητὴν κλίμακα τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιῦ Σταυροῦ), Ἀθήνα 1995, σχῆμα 10X14 ἑκατ., σσ. 32.

Εὐχρηστο, καλαίσθητο καὶ καλοτυπωμένο σὲ δίχρωμη, μὲ τὴν εἰκόνα τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμ. Σταυροῦ στὸ ἐξώφυλλο (τετραχρωμο), τὸ ἐγκόλπιο αὐτὸ θὰ ἀποτελέσει ἄριστο βοήθημα στὰ χέρια τῶν χριστιανῶν, ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ προσεύχονται «ἐν ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς».

127. **ΚΑΝΩΝ ΙΚΕΤΗΡΙΟΣ** εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, Ἀθήνα 1995, σχῆμα 10X13,5 ἑκατ., σσ. 16.

Ἄλλο ἓνα χρῆσιμο ἐγκόλπιο, στὴ σειρὰ «βοηθήματα καὶ τευχίδια θείας Λατρείας», περιέχει τὸν ἱκετήριο Κανόνα στὸν Ἰησοῦ Χριστό, ποιήμα Θεοκτίστου μοναχοῦ, τοῦ Στουδίτου.

128. Εὐαγγελίου Δ. Καρακοβούνη, **ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗ, Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΛΑΝΗ**, Ἀσυμβίβαστη μὲ τὸ Χριστιανισμό, ἔκδοση Α' 1996, σχῆμα 12X17 ἑκατ., σσ. 144.

Παρατίθεται ἡ διδασκαλία τῆς Μετενσάρκωσης καὶ καταρρίπτονται ἓνα πρὸς ἓνα ὅλα τὰ ἐπιχειρήματά της, ἐνῶ προβάλλεται ἡ ὀρθόδοξη ἄποψη στὰ μεταφυσικὰ προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου. Σὲ εὐσύνοπτο παράρτημα ἀντικρούονται καὶ ὅσα σχετικά ἐπὶ τοῦ θέματος ὑποστηρίζουν ἡ Θεοσοφία, ὁ Πνευματισμός, ὁ Ἀποκρυφισμός καὶ ἡ «Νέα Ἐποχή».

129. Γεωργίου Δ. Παπαδημητροπούλου, **ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΜΑΣ**, Συναξαριστὴς μηνὸς Ἀπριλίου, ἔκδοση Α' 1995, σχῆμα 14X21 ἑκατ., σσ. 192.

Τὸ 4ο κατὰ σειρὰν τεῦχος τῆς ἐπιτυχημένης σειρᾶς, μὲ τὰ συναξάρια τῶν Ἀγίων μηνὸς Ἀπριλίου. Κείμενο σὲ ζωντανὴ δημοτικὴ γλῶσσα, πραγματολογικὰ στοιχεῖα, ἱστορικὸ πλαίσιο, παραπομπές καὶ ἀλφαβητικὸ εὑρετήριο τῆς ἡμερομηνίας

ἐορτασμοῦ τῶν Ἀγίων. Ἐποικοδομητικὸ ἀνάγνωσμα κάθε φιλαγίου χριστιανοῦ.

130. **ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΚΑΙ ΒΙΟΣ** τῆς ὁσιομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν **ΦΙΛΟΘΕΗΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΙΑΣ**, Ἐν Ἀθήναις (ἀνατύπωσης), σχῆμα 17X24 ἑκατ., σσ. 80.

Πλήρης Ἀκολουθία καὶ συναξάριον τῆς ἁγίας Φιλοθέης, «ἀνασυνταχθεῖσα καὶ διορθωθεῖσα» ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Ρωγῶν Διονυσίου Ψαριανοῦ (μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης), μὲ εἰσαγωγή τοῦ καθηγητοῦ Νικ. Β. Τωμαδάκη καὶ μουσικὸ παράρτημα σὲ βυζαντινὴ καὶ εὐρωπαϊκὴ γραφὴ.

131. **ΟΙ ΚΔ' ΟΙΚΟΙ ΤΟΥ ΑΚΑΘΙΣΤΟΥ ΥΜΝΟΥ**, ἔκδοσις Β' 1996, σχῆμα 14X21 ἑκατ., σσ. 24.

Περιέχει, σὲ δίχρωμη ἐκτύπωση, τοὺς ΚΔ' οἴκους τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου. Χρῆσιμο καὶ εὐχρηστο βοήθημα στοὺς κληρικούς, ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε χριστιανὸ ποὺ θὰ ἤθελε νὰ τοὺς ψάλλει στὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο.

132. «**ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ**», κηρύγματα στὰ Ἀποστολικὰ ἀναγνώσματα ἔτους 1995, τόμος 43ος, σχῆμα 14X21 ἑκατ., σσ. 212.

Βιβλιοδετημένα σὲ τόμο τὰ 53 φύλλα τῆς «Φωνῆ Κυρίου», περιέχουν τὰ σχετικὰ κηρύγματα, γραμμένα ἀπὸ τὸν ἀρχιμ. Νικ. Ι. Πρωτοπαπᾶ, διευθυντὴ Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

133. Μοναχοῦ Μωυσέως Ἀγιορείτου, **ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ**, Συνοπτικὴ ἀναφορὰ στὴν ἱστορία, τὴν ἀξία καὶ τὴν προσφορὰ του. Σειρὰ «Θεωρία καὶ πράξη», ἀριθ. 14. Ἀθήνα 1995, σχῆμα 11X17,5 ἑκατ., σσ. 120.

Ὁ γνωστὸς λόγιος μοναχὸς καὶ ἐγκυρὸς συγγραφέας παρουσιάζει μὲ γλαφυρότητα καὶ ὑπευθυνότητα τὸ θέμα, ποὺ ἀποτελεῖ, παρὰ τὴ συντομία της, μὴ ὀλοκληρωμένη εἰσαγωγή στὸν Ὀρθόδοξο Μοναχισμό.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

Λόγω πληρώρας ὕλης, δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ δημοσίευσις εἰς τὸ παρὸν τεῦχος τῆς συνεχείας ὠρισμένων μελετῶν καὶ ἁρθρῶν.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 80/1996

«Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 61/1992 Κανονισμοῦ περὶ Διοικήσεως καὶ Διαχειρίσεως τοῦ ἐν Κορώνῃ Παναξιακοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων Παναγίας Ἀγροκοιλιατισσῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Παροναξίας».

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

- 1) Τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 59 τοῦ Ν. 590/1977.
- 2) Τὸν ὑπ' ἀριθμ. 61/1992 Κανονισμόν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (ΦΕΚ 116/τ.Α'/7-7-1992).
- 3) Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 10/28-12-1995 Ἀπόφασιν τῆς Διοικήσεως Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων Παναγίας Ἀγροκοιλιατισσῆς.
- 4) Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 6/29-12-1995 ἐγκριτικὴν Ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Παροναξίας.
- 5) Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1045/30-12-1995 πρότασιν τοῦ Μητροπολίτου Παροναξίας.
- 6) Τὴν ἀπὸ 11-1-1996 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

Ψ Η Φ Ι Ζ Ε Ι

Τὸν ὑπ' ἀριθμ. 80/1996 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΝ, ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 80/1996

«Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 61/1992 Κανονισμοῦ περὶ Διοικήσεως καὶ Διαχειρίσεως τοῦ ἐν Κορώνῃ Παναξιακοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων Παναγίας Ἀγροκοιλιατισσῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Παροναξίας».

Ἄρθρον 1

Τὸ ἀρθρον 2ον τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 61/1992 Κανονισμοῦ ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολούθως:

«Ἄρθρον 2ον

1. Τὸ Ἱερὸν Προσκύνημα τελεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτεῖαν καὶ ἔλεγχον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Παροναξίας καὶ δοικεῖται ὑπὸ Ἐννεαμελοῦς Διοικήσεως Ἐπιτροπῆς, συγκροτουμένης ὑπὸ τοῦ ἐκάστοτε Μητροπολίτου Παροναξίας, ὡς προέδρου, ἐκ δύο κληρικῶν καὶ ἑξὶ λαϊκῶν μετὰ τῶν ἀναπληρωτῶν αὐτῶν, διοριζομένων ἀπάντων ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου (τῇ προτάσει τοῦ Μητροπολίτου), ἐπὶ τριετεί θητεία. Τὸ ἀξίωμα τῶν Μελῶν εἶναι τιμητικὸν καὶ ἄμισθον.

Εἷς ἐκ τῶν κληρικῶν μελῶν, ὀριζόμενος διὰ Πράξεως τοῦ Προέδρου, εἶναι ἀντιπρόεδρος τῆς Δ.Ε., προεδρεύων τῶν συνεδριάσεων αὐτῆς, ἀπόντος ἢ κωλυομένου τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου.

2. Τὰ μέλη τῆς Διοικήσεως Ἐπιτροπῆς συνέρχονται εἰς συνεδρίασιν ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τοῦ διοριστηρίου ἐγγράφου των, ἐκλέγουσι δὲ τὸν ταμίαν καὶ τὸν γραμματέα.

3. Ἡ Δ.Ε. συνεδριάζει τακτικῶς μὲν ἀνά διμήνην καθ' ἡμέραν καὶ ὥραν ὀριζομένην ὑπὸ τοῦ Προέδρου, ἐκτάκτως δὲ ὡςάκις ἤθελε παραστῆ ἀνάγκη, τῇ προσκλήσει τοῦ Προέδρου, εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος».

Ἄρθρον 2

Τὸ ἀρθρον 3ον τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 61/1992 Κανονισμοῦ ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολούθως:

«Ἄρθρον 3ον

1. Ἡ Δ.Ε. ἔχει τὰ κάτωθι καθήκοντα:

α. Μεριμνᾷ διὰ τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τῶν ἐσόδων καὶ περιουσιακῶν στοιχείων τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος.

β. Καταρτίζει τὸν Προϋπολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος.

γ. Ἀποφασίζει διὰ τὴν διάθεσιν τῶν ἐσόδων τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος.

δ. Ἀποφασίζει διὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ ἀναγκαίου προσωπικοῦ, ὡς καὶ ἐπὶ παντὸς ζητήματος ἀναγομένου εἰς τὴν νόμιμον καὶ χρηστὴν διοίκησιν τοῦ Ἱ. Προσκυνηματος.

2. Τὸ διαχειριστικὸν ἔτος διὰ τὸ Ἱ. Προσκύνημα συμπέπει πρὸς τὸ ἐκάστοτε ἰσχύον διὰ τὸ Δημόσιον.

Τὸν προτελευταῖον μῆνα τοῦ διαχειριστικοῦ ἔτους ἡ Δ.Ε. συντάσσει τὸν Προϋπολογισμόν διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἐπομένου ἔτους καὶ ὑποβάλλει ταῦτον πρὸς ἔλεγχον καὶ ἐγκρισιν εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον.

Ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ διαχειριστικοῦ ἔτους ἡ Δ.Ε. συντάσσει τὸν ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος διαχειριστικοῦ ἔτους καὶ ὑποβάλλει

τούτον πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον.

3. Διὰ πάσαν εἰσπραξιν ἐκδίδεται γραμματίον εἰσπράξεως, διὰ πάσαν δὲ πληρωμὴν ἔνταλμα πληρωμῆς. Τὰ γραμμάτια εἰσπράξεων καὶ τὰ ἐντάλματα πληρωμῶν ἀριθμοῦνται καὶ θεωροῦνται ὑπὸ τοῦ Προέδρου. Τὰ ἐκδιδόμενα γραμμάτια εἰσπράξεων καὶ τὰ ἐντάλματα πληρωμῆς, εἰς ἃ ἐπισυνάπτονται πάντα τὰ δικαιολογητικά, φέρουν τὴν ὑπογραφήν τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ταμίου τῆς Δ.Ε.

4. Τὰ λογιστικὰ καὶ ταμιακὰ βιβλία τοῦ Προσκυνήματος, ὡς καὶ τὰ βιβλία πρακτικῶν, ἀριθμοῦνται κατὰ φύλλον καὶ θεωροῦνται εἰς τὸ τέλος καὶ πρὸ τῆς χρήσεως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δ.Ε.

Τὰ τηρούμενα βιβλία εἶναι:

1. Βιβλίον Πρωτοκόλλου.
2. Βιβλίον Ἀποφάσεων τῆς Δ.Ε.
3. Βιβλίον Ἑσόδων καὶ Ἐξόδων.
4. Στέλεχος διπλοτύπων ἀποδείξεων εἰσπράξεων.
5. Στέλεχος διπλοτύπων ἐνταλμάτων πληρωμῆς.
6. Βιβλίον τιμαλφῶν καὶ λοιπῶν περιουσιακῶν στοιχείων».

Ἄρθρον 3

Τὸ ἄρθρον 5ον τοῦ αὐτοῦ Κανονισμοῦ ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολούθως:

«Ἄρθρον 5ον

Πόροι τοῦ Ἱ. Προσκυνήματος εἶναι:

α. Αἱ ἐκ κηροῦ καὶ ἱεροτελεστιῶν εἰσπράξεις καὶ τὰ ἐκ τῶν λοιπῶν ἀφιερωμάτων τῶν πιστῶν ἔσοδα τοῦ Ἱ. Προσκυνήματος.

β. Αἱ ὑπὲρ τοῦ Ἱ. Προσκυνήματος προσφοραὶ, κληρονομίαι, κληροδοσίαι καὶ λοιπαὶ ἀφιερώσεις πάσης φύσεως τῶν πιστῶν.

γ. Τὰ κατὰ τὴν ἔναρξιν ἰσχύος τοῦ παρόντος ὑπάρχοντα χρηματικὰ ἀποθέματα, τὰ τιμαλφῆ, ὡς καὶ πάσα ἐκκρεμῆς εἰσπραξις ἐκ τῶν προηγουμένων χρήσεων.

δ. Λοιπὰ ἔσοδα μὴ προβλεπόμενα διὰ τοῦ παρόντος.

3. Αἱ τυχόν προσφοραὶ τῶν Χριστιανῶν ποὺ γίνονται διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ Ναοῦ ἢ ἀνέγερσιν νέου ἢ τὴν ἐπισκευὴν τῶν ὑπαρχόντων κτισμάτων ἢ ἀνέγερσιν νέων, δὲν φορολογοῦνται καὶ χρησιμοποιοῦνται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον δι' ὄν σκοπὸν ἐγένοντο αἱ προσφοραὶ».

Ἄρθρον 4

Τὸ ἄρθρον 6ον τοῦ αὐτοῦ Κανονισμοῦ ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολούθως:

«Ἄρθρον 6ον

Τὰ εἰς τὸ Ἱ. Προσκύνημα τιμαλφῆ - ἀφιερώματα, ἐκποιοῦνται κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ εἰδικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κανονισμοῦ ὀριζόμενα, τὸ εἰσπραττόμενον δὲ ποσὸν εἰσάγεται εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Ἱ. Προσκυνήματος, ἐκδιδόμενου σχετικοῦ γραμματίου εἰσπράξεως».

Ἄρθρον 5

Τὸ ἄρθρον 7ον τοῦ αὐτοῦ Κανονισμοῦ ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολούθως:

«Ἄρθρον 7ον

1. Τὰ ἔσοδα τοῦ Ἱ. Προσκυνήματος διατίθενται, ἀποφάσει τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς, διὰ τοὺς κατωτέρω ἀναφερομένους σκοπούς:

α. Διὰ τὴν συντήρησιν καὶ ἐξωραϊσμόν τοῦ Ἱ. Προσκυνήματος καὶ τῶν Κελλίων αὐτοῦ, καθὼς καὶ διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῆς λοιπῆς περιουσίας αὐτοῦ.

β. Διὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου διὰ τοὺς προσκυνηματικούς ναοὺς ὀριζόμενα ποσοστὰ διὰ τὸ TAKE καὶ τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν.

γ. Διὰ τὴν καθαριότητα τοῦ προσκυνήματος καὶ ἀμοιβὴν τοῦ τακτικοῦ καὶ ἐκτάκτου προσωπικοῦ.

δ. Διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν δαπανῶν λειτουργίας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου, ὡς καὶ τοῦ ἱεραποστολικοῦ, κατηχητικοῦ, κηρυκτικοῦ καὶ φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἰδία μεταξὺ τῶν νέων.

ε. Διὰ τὴν παροχὴν ὑποτροφῶν εἰς μαθητάς, φοιτητάς, ἀπόρους, πολυτέκνους, ἀναξιοπαθούντας, καταγομένους ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

στ. Διὰ τὴν προβολὴν ἀνά τὸ Πανελλήνιον τοῦ Ἱ. Προσκυνήματος (ἐκδηλώσεις, ἐκδόσεις, συνέδρια, ἐπέτειοι, κ.λπ.).

ζ. Διὰ τὴν ἐνίσχυσιν προγραμμάτων διαφυλάξεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Ἐθνικῆς κληρονομίας μας.

2. Πάσα δαπάνη δέον νὰ προβλέπεται ὑπὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἐπιτρέπεται δὲ ἡ ἀναθεώρησις τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐντὸς τοῦ διανυομένου διαχειριστικοῦ ἔτους, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Δ.Ε. καὶ ἔγκρισεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

3. Ὁ Ταμίας παραλαμβάνει παρὰ τοῦ προκατόχου τοῦ διὰ κανονικοῦ Πρωτοκόλλου, ὑπογραφομένου παρὰ τοῦ παραδίδοντος, τοῦ παραλαμβάνοντος καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Δ.Ε., τὰ ἐν τῷ ταμείῳ μετρητὰ ὡς καὶ τὰ τυχόν ὑπάρχοντα χρεώγραφα, ὁμολογίες, γραμμάτια, τίτλους ἰδιοκτησίας καὶ πᾶν σχετικὸν τίτλον ἢ ἔγγραφον καὶ τὰ τιμαλφῆ.

Διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ταμίου πληρωμὴν ποσοῦ ἀνωτέρου τοῦ ὑπὸ τῆς Δ.Ε. ἐκάστοτε ὀριζομένου, ἀπαι-

τείται απόφασις τῆς Δ.Ε., πᾶν δὲ ἄνευ τοιαύτης ἀποφάσεως καταβαλλόμενον ποσὸν βαρύνει τὸν ταμίαν.

Ὁ ταμίαις δὲν δύναται νὰ κρατῆ εἰς χεῖρας του, πέραν τῶν τακτικῶν μηνιαίων ἐξόδων, ποσὸν ἄνω τῶν 50.000 δρχ. Τὸ ἐπὶ πλεόν τούτου καταθέτει εἰς τὴν τράπεζαν ἢ ταχ. ταμιευτήριον».

Ἄρθρον 6

Τὸ ἄρθρον 8ον τοῦ αὐτοῦ Κανονισμοῦ ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολούθως:

«Ἄρθρον 8ον

Διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν λειτουργικῶν καὶ πνευματικῶν ἀναγκῶν τοῦ Ἱ. Προσκυνηματος καὶ τὴν προβολὴν τοῦ πνευματικοῦ χαρακτήρος αὐτοῦ, ὁ Μητροπολίτης ὀρίζει ἕναν Ἱεροκήρυκα - πνευματικὸν καὶ ἕναν Ἐφημέριον, κατὰ προτίμησιν τῆς Ἑνορίας Κορώνου».

Ἄρθρον 7

Εἰς τὸν ὑπ' ἀριθ. 61/1992 Κανονισμὸν προστίθεται ἄρθρον 11ον ἔχον οὕτω:

«Ἄρθρον 11ον

Κάλυψις δαπάνης

Ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Παροναξίας, τὸ ὅπως τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11ῃ Ἰανουαρίου 1996

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος
- † Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ
- † Ὁ Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ
- † Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυροπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
- † Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ΣΠΥΡΙΔΩΝ
- † Ὁ Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ
- † Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως ΑΝΘΙΜΟΣ
- † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
- † Ὁ Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
- † Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ
- † Ὁ Φωκίδος ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ
- † Ὁ Ἄρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ
- † Ὁ Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
† Ὁ Διαυλείας Δαμασκηνός.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ -

Κατόπιν τῆς ἀπὸ 7.12.1988 ἀποφάσεως τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ γνωστοποιήσεως τῶν ἐκάστοτε τελεσιδίκων, ὀριστικῶν καὶ ἀμετακλήτων ἀποφάσεων τῶν Συνοδικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, ἀνακοινούται ὅτι:

1. Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1/1995 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοῦς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, ἐπεβλήθη ἐπὶ ἀντικανονικοῦ παραπτώμασι εἰς τὸν Ἱεροδιάκονον Ἀγάπιον Ἀϊτσίδη, κατὰ κόσμον Χαρίτωνα τοῦ Βασιλείου, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου, ἡ ποινὴ τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος μετ' ἀφαιρέσεως τοῦ Μοναχικοῦ αὐτοῦ Σχήματος, διαγραφῆς ἐκ τοῦ Μοναχολογίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Γουμενίσσης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

2. Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 8/1995 ἀποφάσεως τοῦ Δευτεροβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοῦς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου ἀπερρίφθη ὡς τύποις ἀπαράδεκτος ἡ ἀσκηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Πρεσβυτέρου Γεωργίου Βούλτσιου τοῦ Λουκά, κληρικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐλευθερουπόλεως, ἐφεις κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2/1995 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, δι' ἧς ἐπὶ ἀντικανονικοῦ παραπτώμασι, ἐπεβλήθη αὐτῷ ἡ ποινὴ τῆς πενταετοῦς ἀργίας ἀπὸ πάσης Ἱεροπραξίας, μὴ καθοριζομένων ἐν τῇ ἐπιμετρηθείσῃ ποινῇ τὰ περὶ ἀποδοχῶν αὐτοῦ, καθ' ὅσον ὁ ἐφεσεῖων παρητημένος τῆς ἐν ἡ ὑπηρετεῖ ἐφημεριακῆς αὐτοῦ θέσεως δὲν μισθοδοτεῖται ὡς ἐφημέριος.

3. Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 10/1995 ἀποφάσεως τοῦ Δευτεροβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοῦς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, ἡ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 9/1994 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου ἐπιβληθεῖσα, ἐπὶ ἀντικανονικοῦ παραπτώμασι, εἰς τὰς Μοναχὰς Μακρίναν Πασιουρτίδου, κατὰ κόσμον Μαρίαν τοῦ Κωνσταντίνου, Ἰσιδώραν Βασιλείου, κατὰ κόσμον Ἀγγελικὴν τοῦ Χρυσοστόμου, καὶ Ἀγάθην Χαραλάμπους, κατὰ κόσμον Εὐδοκίαν τοῦ Χρήστου, ἀδελφὰς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Βύσσιανης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης, ποινὴ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ Μοναχικοῦ αὐτῶν Σχήματος, τῆς ἀποβολῆς αὐτῶν ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Βύσσιανης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης, τῆς διαγραφῆς αὐτῶν ἐκ τοῦ Μοναχολογίου τῆς εἰρημένης Ἱερᾶς Μονῆς καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτῶν εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν, ἐτροποποιήθη εἰς ποινὴν ἰσοβίου ἀποβολῆς ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Βύσ-

σιανης τής 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης, μετὰ μεταθέσεως αὐτῶν εἰς ἕτεραν μονὴν ἐκτὸς τῶν δικαιοδοσιακῶν ὁρίων τῆς ἐξονομαζομένης 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Σερρῶν καὶ Νιγρίτης μετὰ τριετοῦς σωματικού περιορισμοῦ ἐν αὐτῇ.

Αἱ ἀνωτέρω ἀποφάσεις κατέστησαν τελεσιδικοί, ὀριστικαὶ καὶ ἀμετάκλητοι, συνωδᾶ ταῖς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 151 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας» ὡς τίθενται καὶ ἰσχύουσι κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἀρθροῦ 44 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ καταστατικού Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

(Ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τῶν ἀρθρῶν 38, παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 ὡς καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2799/16.12.1982 Ἀπόφασιν Ἡμῶν «Περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς Ἐνοριακοὺς Ἱεροῦς Ναοὺς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν», καὶ προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικού Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἁγίας Παρασκευῆς Ἀττικῆς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 34/1β τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νεομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12ῃ Φεβρουαρίου 1996

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικού Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Ἁγίου Κωνσταντίνου, Καστανέας Βοιῶν, 2) Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, Καλλονῆς, 3) Προφήτου Ἡλίου, Λαμποκάμπου Ζάρακος καὶ 4) Κοιμήσεως Θεοτόκου, Κυπαρισίου Ζάρακος

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 24ῃ Ἰανουαρίου 1996

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικού Διακόνου ἐν τῷ Ἱ. ναῷ

Ἁγίου Νίκωνος Σπάρτης

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νεομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 23ῃ Φεβρουαρίου 1996

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικού Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικού ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου Χρυσανθίου Αἰγιαλείας

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Αἰγίῳ τῇ 13ῃ Φεβρουαρίου 1996

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς Ἱ. ναοῖς
α) Ἁγίου Συμεῶν Μυτιλήνης καὶ β) Ἁγίας Βαρβάρας Παμφύλων

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νεομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 20ῃ Φεβρουαρίου 1996

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικού Διακόνου ἐν τῷ Ἱ. ναῷ

Κοιμήσεως Θεοτόκου Ραφήνας
καλούμεν τούς βουλομένους ίνα καταλάβωσι την Δια-
κονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ.
2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ
Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσ-
όντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς
παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολο-
γητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Σπάτα τῆ 22α Φεβρουαρίου 1996

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἴερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38
παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37
τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
«Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκει-
μένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τα-
κτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου Νέας Κορώνης
καλούμεν τούς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ
καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δη-
μοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαι-
τούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέ-
ρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καλαμάτα τῆ 27η Φεβρουαρίου 1996

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἴερὰ Μητρόπολις Παροναξίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τῶν ἀρθρῶν
38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ.
1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα
προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν
τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἱ. ναοῖς
α) Ταξιαρχῶν Παροικίας καὶ β) Κοιμήσεως Θεοτόκου
Ναούσης Πάρου

καλούμεν τούς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Δια-
κονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀ-
ριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν
καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα
προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως
τῆς παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δι-
καιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Νάξῳ τῆ 27η Φεβρουαρίου 1996

† Ὁ Παροναξίας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Εὐαγγέλου Δ. Καρακοβούνη, **ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩ-
ΣΗ, Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΛΑΝΗ**, Ἄσυμβίβαστη
μετὰ τὸ Χριστιανισμό, ἔκδοσις Α' 1966, σχή-
μα 12X17 ἑκατ., σσ. 144.

Παρατίθεται ἡ διδασκαλία τῆς Μετενσάρ-
κωσης καὶ καταρτίπονται ἕνα πρὸς ἕνα ὅλα τὰ
ἐπιχειρηματὰ τῆς, ἐνῶ προβάλλεται ἡ ὀρθόδοξη
ἄποψη στὰ μεταφυσικὰ προβλήματα τοῦ ἀν-
θρώπου. Σὲ εὐσύνοπτο παράρτημα ἀντικρούου-
νται καὶ ὅσα σχετικὰ ἐπὶ τοῦ θέματος ὑποστηρί-
ζουν ἡ Θεοσοφία, ὁ Πνευματισμός, ὁ Ἀποκρυ-
φισμός καὶ ἡ «Νέα Ἐποχή».

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τηλ. καὶ Fax 72.18.308

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- † Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ
- † Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
- † Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥ-
ΣΙΟΣ
- † Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ὁμότ. Καθηγ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μ.Χ.Ε.
Τακτικὸν Μέλος τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

*Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Προϋποθέσεις τῆς δικαίας κρι-
σεως (Λόγος στὰ πλαίσια ἑορτασμοῦ τῶν Δικαστῶν).*

*Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Ὁ πρῶην Θιβῶν καὶ Λεβα-
δειᾶς Νικοδήμος (†).*

*Μητροπ. Γουμεινίσσης Δημητρίου, Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδο-
ξίας.*

*Προκαταρκτικὸς Πίναξ ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸν
κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων.*

*Χρυσὸν ἰωβηλαῖον ἐκκλησ. διακονίας τοῦ Σεβ. Μητροπο-
λίτου Δράμας κ. Διονυσίου (1945-1995).*

*Βλασίου Ἰω. Φειδᾶ, Οἰκουμενικὴ διάστασις καὶ διαχρονικὴ
σημασία τῆς Ὁρθοδοξίας κατὰ τὸν ἱερό Φώτιο.*

*Σωτηρίου Βαρναλίδου, Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο: Μαρτυ-
ρία - Εὐθύνες - Προποβολίαις.*

*Ἀρχιμ. Γρηγορίου Τσάκαλη, Ὁ Καστορίας Γρηγόριος
(†).*

*Ἀρχιμ. Συμεὼν Π. Κούτσα, Ἡ περιπέτεια τοῦ ἀνθρώπου
στὸ φῶς τοῦ Μεγάλου Κανόνος.*

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

*Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Παρουσίαση τῶν νέων ἐκδόσεων
τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.*

*Κανονισμὸς 80/1996 (τροποποιήσις καὶ συμπλήρωσις ὑπ'
ἀρ. 61/1992 Κανονισμοῦ, προσηνήματος Παναγίας Ἀργοκι-
λιώτισσης).*

Παράρτημα.